

मर्कुसरे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइड् निःसुम्

मर्कुसरे कन् सप्पन्निन् अक्खेलरिक् हेःक्तुआड् पत्—“कङ्ग निड्वात्फुसाः येसु ख्रिस्तरं कुसुनाइड्डिल्ले कुहेःक्सिड्मान्तो ॥” कन्साप्पन्नो येसुरे कुयाःम्बक् नु कुयुक्किल्ले कुयाःम्बेओ मर्कुसरे साप्तुआड् पत् ॥ येसुरे निसाम् हुत्तुरुसिल्ले, फेन्साम्हात् नाःत्तु लःत्तुसिल्ले, मनाहात्तरे खुनेत् लायोहात् लेप्पि पिरुसिल्ले खुनेत् युक् केघोःबा मना चोःक् फात्तुआड् कुसिड् आनिःत्तुम् ॥ येसुरे मनाहात् लायोलाम्बा ताड्सेःप्से सिःमासाड् यारिप् केबोःड्बा “मेन्छाम्साआ” पाःत्तुत् ॥

कप्पो मर्कुसेल्ले येसुरे हुत्तुरुसिबा खाहुन्हात् नु निसाम्हात्तुःल्लेआड् खुनेत् चोगुबा याःम्बक्किन् सात्तरिक् निड्वात् पिरुआड् साप्तुआड् पत् ॥ बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुयाःम्बेओ हेक्क्याड् येसुःन् बप्तिस्मा पोःक्खेआड् माफेन्साम्मिल्ले कुनिड्वात् सात्तरुबा पाःन्हात्तरेन् ताड्सा निःसुम् पिरुनुमेःन्ने मर्कुसेल्ले येसुरे मनाहात् वेःन्दुसिबा नु निसाम् हुत्तुरुसिबा याःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ चेक्खुरो ॥ येम्हात् लेक्कल पेःक्किल्ले येसुरे कुहुत्तुसाम्बाहात्तरे खुनेत् सात्तरिक् नुःरिक् कुसिड् निःप्पा मेहेःक्तु, कर खुनेत् केअप्पाहात्तरे आल्लसाड् सात्तरिक् चिःप्पा मेहेःक्तुरो ॥ कन् साप्पन्निल्ले कुनुप्पो येसुरे कुहिड्मन्निल्ले एगाड्बा येत्ताम्मो पोःक्खेबा पाःन्हात् नु खुनेत् सिलाम्साक्का सिड्सम्दाड् मेभोःन्दु मेसेरुबा, हेक्क्याड् स्येआड् याम्मो हिडेबा पाःन्हात्तरे कुयाःम्बेओ साप्तेआड् पत्तो ॥

थामिड्

सुनाइङ्ङिल्ले कुहेःक्सिङ्मा १.१-१३
 गालिल थुम्मो येसुरे चोगुबा याःम्बक् १.१४-९.५०
 गालिललाम् यरुसलेम थारिक् १०.१-५२
 येसुःन् यरुसलेम वयेबा कुनुप्मा येत्नाम् ११.१-१५.४७
 येसुःन् स्येआङ् याम्मो हिडेबा १६.१-८
 दाङ्बान् ओसेःन्दाङ् चोःक्सिङ्ङाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो पेबा
 १६.९-२०

बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नःल्ले चोगुबा इङ्भन्
 मत्ति ३.१-१२, लुका ३.१-१८, युहुन्ना १.१९-२८

1 कङ्ग निङ्वाङ्फुसाः* येसु ख्रिस्तरे कुसुनाइङ्ङिल्ले
 कुहेःक्सिङ्मारो ॥

2 माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलरिक्
 साप्तुआङ् पत्,*

“निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले पाःत्तु,
 ‘खेनेङ् केलाम्मिन् यारिप् चोगुर फाङ्आङ् इङ्गाङ् आइङ्साबेन्
 केदगि पाङ्घुङ् युःसुङ्लो ॥’

3 खुनेङ् एःक्सादेन्नो अक्खेलरिक् केअःक्पा इक्लारो,
 ‘दाङ्बाल्ले कुमाराम्मिन् यारिप् चोगेम्मेङ्आङ् कुलाम्हाङ्
 तोःन्दोःन्चोगेम्मेङ्!’ ”*

4 माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबा
 कुइसिःक् बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् एःक्सादेन्नो
 त्येआङ्लायोलात् हिन्देम्मेङ्आङ् बप्तिस्मा पोःक्खेम्मेङ्,

* 1:1 ००००००००००००-०००००००० ००००० ०००००००० * 1:2
 ०००००००००००००००००० ०००००००००० ०००००००००००० ०००
 ०००००००००००००० ००००००००००० ०००००० ००००००००००००००
 ०००००००००००००००० ०००००००००००००० (७००) तङ्बे तगि साप्तुआङ् वये
 (यसैया ७.१४) ॥ * 1:3 ०००००० ००.३

हेक्क्याङ् निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले खिनिङ् लायोःन् लेप्मि केबिरिङ् लरिक् इङ्भन् चोगुरो ॥

5 यहुदिया थुम्नु यरुसलेम येक्यक्लाम् यरिक् मनाहाङ् खुनेङ्ओ मेदयेआङ् इङ्गाङ् लायोबाआरो मेबाःतुर यर्दन यङ्घङ्डो खुनेङ्लाम् बप्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥

6 आल्ल युहुन्नाःङ्ग उमेःल्ले कुमुरिक्लाम् थाक्मनाबा तेःत् केजाङ्बा नु सेहोबा फङ्इ केयुम्बा चोगे ॥ हेक्क्याङ् खुनेङ्ग निःङ्घुःक्वा नु ताम्भुङ् सक्वाघु केजाबा वयेरो ॥

7 युहुन्नाःल्ले अक्खे पाःतुर इङ्भोःसु, “इङ्गाङ् आएगाङ् इङ्गाङ्नुःल्लेआङ् मुक्साम्साबान्ताःरो ॥ इङ्गाङ्ग योःक् कुइसिःक् कुलाङ्सुःपनाम्हाङ् फाःङ्माआङ् मेलाङ्आन्लो ॥

8 इङ्गाङ्ग खिनिङ् च्वाःत्तिल्ले बप्तिस्मा पिनिङ्ग पत्ता, कर खुनेङ्ग सेसेमाङ्डिल्ले बप्तिस्मा केबिरिङ्गरो ॥”

येसुःन् बप्तिस्मा पोःक्खेआङ् माफेन्साम्मिल्ले कुनिङ्वाङ् साङ्गुरु

मत्ति ३.१३-४.११, लुका ३.२१-२२, ४.१-१३

9 खेन् येम्मो येसुःन् गालिल थुम्मोबा नासरतलाम् त्येआङ् युहुन्नालाम् यर्दन यङ्घङ्डो बप्तिस्मा पोःक्खे ॥

10 खुनेङ् च्वाःतोलाम् लःन्देनुमेःन्ने ताङ्साक्पेन्हरेआङ् सेसेमाङ्डिन् पुत्तुःक्के हेक्के खुनेङ् कुसम्दाङ् येःर पत्छेबा निःसुरो ॥

11 हेक्क्याङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् इक्लाधिक् त्ये, “खेनेङ् आमिःम् आस्साःनेरो, खेनेङ्नु इङ्गाङ् साङ्गुरिक् सःताङ्डाङ् वाङ्आरो ॥”

12 खिमो सेसेमाङ्डिल्ले खुनेङ् एःक्सादेन्नो पेःक्माए पोःङ् फाङ्आङ् तेङ्गुरु ॥

13 खुनेङ् खेप्पो लिबोःङ्(४०) येन् थारिक् वयेल्ले माफेन्साम् सैतानिल्ले खुनेङ् फेन् याःम्बक् चोःक्पाङ्मा फाङ्आङ् कुनिङ्वाङ्

साहरु॥ खेपुो खुनेऱ ताम्भुड्थक्साहाऱनु वये, हेक्क्याड्
माङ्लाइङ्बाहाऱरे* खुनेऱ कम्ब्राड् मेमेत्तुरो ॥

येसुरे हुऱसाम्बाहाऱ सेगुसिऱ

मत्ति ४.१२-२२, लुका ४.१४-१५, ५.१-११

14 आल्ल युहुन्नाःन् पुङ्लाहिम्मो मेसाक्तुआड् यागेल्ले येसुःन्
निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसुनाइङ्डिन् इङ्भन् सेःसुर गालिल थुम्मो
त्येरो ॥

15 खुनेऱ अक्खे पाःत्तुर इङ्भन् सेःसु, “कन् सुयेम्मिन् त्येआड्
वाऱ, निङ्वाऱफुहाङ्जुम्मिन् निःताङ्डे वाऱरो, हेक्केःल्ले खिनिऱ
लायोलां हिन्देम्मेऱआड् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसुनाइङ्डिन्
नसाःन् चोगेम्मेऱओ ॥”

16 हेक्क्याड् येसुःन् गालिल वरक्किल्ले कुयाओ पेर पत्छेल्ले
सिमोन नु कुन्साऱ आन्द्रियासेन् योःङ् लेप्तेत्तुर यागेत्छिबा तुमुसि ॥
खेङ्हाऱ नेप्पाड् योःङ् केलेप्पा वयेत्छिरो ॥

17 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिन्छिऱ इङ्गाऱ आएगाड्
थानेत्छेऱओ, खिन्छिऱ डा केदेम्सु केदाःत्छुबा कुइसिःक्
इङ्गाऱओ मना केदाःप्पा चोःक्नेत्छिङ्लो ॥”

18 हेक्क्याड् खेङ्हाऱरे खिमो योःङ्डिन् नेस्सेत्तुथेःसुआड्
येसुःन् केनाःप्पा पोःड्से कुएःक् कुएःक् थानेत्छिरो ॥

19 खुनेऱ मिसाक् नानाक् पेर पत्छेल्ले जब्दिरे कुस्साः याकुबेन्
नु कुन्साऱ युहुन्नाःन्नाड् खुन्छिऱ खःङ्बेओ योःङ्डिन् लेम्देत्तुर
यागेत्छिबा निःसुसिरो ॥

* 1:13 ००००००००००-००००००००००००००००००० ००००००००
०००००० ०००००००००००००० ०० ०००००००००००००००० ००००००
०००००० ०००००००० ०००००००००००००००० ००००००००

20 खुनेह खेङ्हाह आङ् उःतुसिआङ् खिमो खुन्छिह पाः जब्दि हेक्क्याङ् मेसाङ्कुसिबा याःलिकहाह खःङ्बेओ पक्थेत्छुआङ् येसुरे कुएगाङ् थाःनेत्छि ॥

येसुरे फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाःन् वेःन्दुह
लुका ४.३१-३७

21 येसुःन् नु खेङ्हाह कपर्नहुम पाङ्जुम्मो मेबे ॥ नाःम्सिङ्गेन्नो येसुःन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो पेआङ् हुमा हेःक्तुसिरो ॥

22 खुनेह कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खेप्पोबा मनाहाहरे साहरिक् खुनिह निङ्वाह मये, थेआङ्भेल्ले खुनेह साम्थोथिम्साम्बाहाह* कुइसिःक् मेःन्, कर युक् केगप्पा कुइसिःक् हुरुसिरो ॥

23 येसुरे खेन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो हुमा हेःक्तुसिल्ले फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाधिक् अःक्तेर पारे,

24 “नासरतबा येसुए, खेनेह आनिगेनु थे केगोःतुबाबे? खेनेह आनिगे मेङ्से केद्येबाबि? खेनेह हाःत्नेबे फाहआङ् निःसुम्बेरो-खेनेह निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले केबाङ्घेबा सेसे कुमनानेरो ॥”

25 येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्तु, “स्वाःत्! खेन् मनाःन् लेरेहआङ् पेगेह!”

26 हेक्क्याङ् खेन् फेन्साम्मिल्ले खेन् मनाःन् पिर्धाप् थाप्सुधआङ् यम्बा इक्लाओ फिःक्तेर लेरुधःरो ॥

27 खेहयो केजुम्बाआङ् केवाहबा मनाहाहरे खुनिह निङ्वाह मयेर अक्खे मेलहरे, “कङ्ग आक्तङ्बा निसाम्बे? खुनेहग फेन्साम्हाह इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् खेङ्हाहरेआङ् मेघेप्सुरो ॥ आक्तङ्बा युक्किन्ने क्तुबे!”

28 खुनेह कुमिङ्गसो इङ्धाःङ्डिन् केरेक् गालिल थुम्मो सेःरेरो ॥

* 1:22 □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

येसुरे यरिक् मनाहाऱ वेःन्दुसिऱ
मत्ति ८.१४-१७, लुका ४.३८-४१

29 हेक्क्याड् येसुःन् नु खुनेऱ केनाःप्पाहाऱ यहुदि चुम्लुड्हिम्लाम्
मेलःन्देआड् सिमोन नु आन्द्रियासरे खुन्छिऱ हिम्मो मेबेरो ॥
युहुन्नाःन् नु याकुबेन्नाड् खेड्हाऱनुए पेसिरो ॥

30 खेप्पो सिमोनरे कुन्नोःप्मेन् कुदुड् त्येआड् थाःसुआड् नेस्से ॥
खेड्हाऱरे खिमो खेन् पाःन्निन् येसुःन् मेमेत्तु ॥

31 येसुःन् कुबेसाड् पेआड् कुहुक्को तेम्सुआड् फोःक्खु ॥ खिमो
खेन् वेःत्तेआड् खुनेऱ खेड्हाऱ सेवा चोःक्मा हेःक्तुसिरो ॥

32 नाम्धेआड् खेन् युःन्छिक् यरिक् केदुक्पाहाऱ नु फेन्साम्मिल्ले
याड्घुसिबा मनाहाऱ येसुरो मेदारुसि ॥

33 खेन् पाड्जुम्मोबा यरिक् मनाहाऱ खेन् हिम्मो मेजुप्से ॥

34 येसुरे वेऱ वेऱ परिकपा तुक्माल्ले तरुसिबा मनाहाऱ
वेःन्दुसिऱ यरिक् फेन्साम्हाऱ नाःत्तुलःत्तुसिरो ॥ खुनेऱ फेन्साम्हाऱ
पाःप्मा मेबाड्घुन्सिन्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ हाःत् फाऱआड् कुसिड्
मेनिःत्तुआड् मेवयेरो ॥

येसुरे गालिल थुम्मो सुनाइड् सेःसुऱ
लुका ४.४२-४४

35 कुदाःन्दिक् खाओःप्मानुःल्ले तगि येसुःन् एःक्सादेन्नो पेआड्
तुवा चोगे ॥

36 याड्सि सिमोन नु कुन्देःड्बाहाऱ खुनेऱ कुगोःत्छे मेबे ॥

37 खुनेऱ मेदुमुआड् मेमेत्तु, “आदाड्बे, केरेक् मनाहाऱरे खेनेऱ
केम्गोःत्तल मेवाऱरो ॥”

38 हेक्क्याड् येसुरे नोगप् पिरुसि, “आनिऱ कन् खिरिबा वेऱस्मा
पाड्भेऱहाऱओ पेगि ॥ इड्गाऱ खेप्पोआड् सुनाइड् सेःमा पोःड् ॥
हाबा खेल्ले लागि इड्गाऱ त्याड्बरो ॥”

39 हेक्क्याड् येसुरे गालिल थुम्मो खाराक् लाङ्घेगेर खेङ्घाःतिबा यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो सुनाइङ् सेःसुआङ् फेन्साम्हाहा नाःतु लःतुसिरो ॥

येसुरे लोगेहे तरुबा मनाःन् वेःन्दुह

मत्ति ८.१-४, लुका ५.१२-१६

40 थिक् लोगेह तुक्माल्ले तरुबा मनाःन् येसुरो त्येआङ् थुङ्बोहजह युङ्सिङ्डाङ् पेलि फाक्तु, “आदाङ्बे, खेनेह निङ्वाह केजोगुने फाहग्र इङ्गाह वेःम्मा केसुककारो ॥”

41 येसुरे लुङ्माह तुक्तुर कुहुक्किल्ले सुःसुआङ् मेत्तु, “इङ्गाह निङ्वाह चोगुङ्, खेनेह नुरेहओ ॥”

42 खिमो खेन् मनाःन् लोगेह तुक्मोलाम् नुरेहो ॥

43 येसुरे खेन् मनाःन्, “खेनेह केनुरेबा पाःन्निन् आत्तिन्नाङ् मेमेत्तेन्नेहओ,

44 कर पेगेहआङ् निङ्वाहफुसाम्बाल्लो ओसेःन्धाक्सिङ्ङेह, हेक्क्याड् खेनेह नुःराङ् फाहआङ् मनाहाह ओसेःन्धाक्मासिरे लागि मोसारे इङ्जाःङ् चोगुबा हेक्के* सिदुङ्जभा चोगेहओ” मेत्तुर पाङ्घुदेःसुरो ॥

45 कर खुनेह पेआङ् नुरेबा पाःन्निन् केरेक् मनाहाह चेक्तुसि ॥ खेल्ले चोगुल्ले येसुःन् पाङ्जुम्मो मनाहाहे मेनिःसुर ताःमा मेसुक्तेन्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेह लाःक्कात् एःक्सादेन्नो वयेआङ् खेप्पोए काक् पिसाङ्लाम् यरिक् मनाहाह मेदयेरो ॥

* 1:44 000000000000000000 00000000 000000 00000000 000000
000000 00000000 00000000 000000 0000000000000000000000
000000 0000000000 0000000000 00000000 000000 00000000
00000000 0000000000000000000000 00000000 0000000 000000
00000000 000000 0000000000 0000000000 0000000000 00000000
00000000 000000000000 000000000000000000000000 0000 00000000
000000 0000000 0000 0000000000 0000000000 00000000 00000000
000000000000 00000 (लेबि १३.४९, १४.२-३२) ॥

2

येसुरे लायोलाम् लेप्मि आबिऱ

मत्ति ९.१-८, लुका ५.१७-२६

1 थिक्येन् नियेन् एगाड् येसुःन् कपर्नहुम पाङ्जुम्मो नुःक्खे त्ये ॥

हेक्क्याड् ख्नेऱ हिम्मो वाऱ केलाऱबा इङ्घड्डिन् सेऱरेरो ॥

2 यरिक् मनाहाऱ खेन् हिम्मो हत्मेन्हत् लाम्धेऱप्पुड्डनु लक्खुम्मो थारिक् मेजुप्सेआड् येसुरे खेड्डहाऱ सुनाइड् इड्डभन् चोगुसिरो ॥

3 हेक्क्याड् खेप्पो लिसि मनाहाऱरे लड्डलेऱड्वा मनाधिक् मेगुयुआड् मेदारु,

4 कर खेन् हिम्मो यरिक् मनाहाऱरे सधेक्मेधिम्सुआड् मेयुडेबाल्ले चोगुल्ले खेड्डहाऱरे खेन् लड्डलेऱड्वाःन् येसुरे कुदगि तेऱमा मेन्छुक्त्तुन् ॥ हेक्केऱल्ले खेन् मनाहाऱरे थो खाम्बुओ* मेलाःसेआड् खाम्बुःन् मेहन्दु ॥ हेक्क्याड् खेन् लड्डलेऱड्वाःन् कुनेत्ताःन्नुए येसुरे कुदगि यो मेधाःसु ॥

5 खेड्डहाऱरे खेन् केदुक्पेन्वेऱप्मा सुक् केलाऱबा नसाःन् मेगत्तुबा येसुरे निःसुआड् लड्डलेऱड्वाःन् मेत्तु, “आस्साःए, खेनेऱ केलायोहाऱ लेप्मि पोःक्खेरो ॥”

6 आल्ल खेप्पो केयुड्डबा साम्योथिम्साम्बाहाऱ निड्डवाऱ मेडःत्छिड्ड,

7 “मेःन्, कन् मनाःल्लेग निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्केड्डवाओ माड्डचेऱया पाःन्ने पाःत्तुरो! निड्डवाऱफुमाड्डिन्नुःल्ले वेऱ हाःत्लेआड् मेन्छाम्गेन् याप्पिरेन् लायोःन् लेप्मि पिमा मेसुक्त्तुन्लो ॥”

* 2:4 000000-00000000 0000000000 00000000 000000000000
000000 00000000 000000000000 0000 0000000000 0000000000
000000 000000 0000000000 0000 00000000000000000000000000
0000 00000000 0000000000000000000000 000000 00000000 00000000
0000000000

8 येसुरे खेङ्हाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱबो थे मेङ्ऱतुर मेयुङ् केलऱबान्निऱसुआङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “थेआङ् हेक्केलऱरिक् खुनिऱ केङ्ऱतुम्बाबे?

9 कन् लङ्लेऱङ्वाऱन्केलायोहाऱ लेप्पि पोऱक्खे’ मेप्पा उसुरु चोऱक्किप? इ ‘पोगेऱआङ् केनेत्ताऱन् खप्सेऱआङ् थासिङ्ङेऱ’ मेप्पा उसुरु चोऱक्किप?

10 कर इङ्गाऱ मेन्छाम्साऱल्ले इक्सादिङ् खाम्बेऱक्को लायोहाऱ लेप्पि पिमा युक् कत्तुङ् फाऱआङ् ओसेऱन्धाक्किन्ङुलो ॥” हेक्केऱल्ले येसुरे खेन् लङ्लेऱङ्वाऱन् मेत्तु,

11 “आल्ल पोगेऱ! केनेत्ताऱन् याङ्सिङ्ङेऱआङ् केहिम्मो थासिङ्ङेऱ ॥”

12 खिमो खेन् मुत्थिक् पोगेआङ् कुनेत्ताऱन् याङ्सिङ्ङेऱहेक्क्याङ् मनाहाऱरे खुनिऱ तगिए लऱन्दे पेरो ॥ खेन् मनाहाऱरे मेनिऱसुआङ् साऱरिक् खुनिऱ निङ्वाऱ मये ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् अक्खे मेमेत्तुर कुनारा मेभोऱसु, “अक्कतङ्बाग आनिगे आप्फाल्लेआङ् मेन्निए वयिगेरो ॥”

येसुरे लेबिऱन् उऱत्तुऱ

मत्ति ९.९-१३, लुका ५.२७-३२

13 याम्मो येसुऱन् वरक्किल्ले कुयाओ पे ॥ यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ मेदिम्दुआङ् येसुरे खेङ्हाऱ खाहुन् हुऱरुसि ॥

14 हेक्क्याङ् येसुऱन् पेऱ पत्तेल्ले अल्फायसरे कुरसाऱ लेबिऱन् एऱङ्ग्याङ् फोऱङ्मा तेन्नो युङ्गेबा निऱसुआङ् मेत्तु, “इङ्गाऱ तिम्दाङ्ङेऱओ ॥” खेन् मुत्थिक् पोगेआङ् खुनेऱनु थासिङ्ङुलो ॥

15 याङ्सि लेबिऱल्ले कुहिम्मो येसुऱन्नु कुहुऱसाम्बाहाऱ चाजासे

उःत्तुसि, यरिक् एःइयाइ केभोःइबाहाऱ्* नु वेऱस्मा लायोबाहाऱ्
येसुःन्नु सोरिक् चामेजर मेयुडे (थेआइभेल्ले खेन् हेक्तइबा यरिक्
मनाहाऱरे येसुःन् मेदिन्दुर मेवये) ॥

16 हेक्केःल्ले खेप्पो फरिसि* लुप्पोबा साम्योथिम्साम्बाहाऱ्
मेदयेआइ येसुःन् एःइयाइ केभोःइबाहाऱ् हेक्क्याइ
लायोबाहाऱनु* सोरिक् चाजानु युडेबा मेनिःसुआइ याम्मो
खेइहाऱरे येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेमेत्तुसि, “एःइयाइ केभोःइबाहाऱ्
हेक्क्याइ लायोबाहाऱनु खुनेऱ् थेआइ चाजाबाबे?”

17 येसुरे खेइहाऱरे खुनिऱ् पाःन्निन् खेप्सुआइ नोगप् पिरुसि,
“सिदाऱसाम्बेड्ग् मेन्दुकमनाहाऱरे लागि मेःन्, कर केदुकपाहाऱरे
लागिरो ॥ खेन् हेक्के इङ्गाऱ्आइ साम्योनिबाहाऱरे लागि मेःन्,
कर लायोबाहाऱ् लायोलाम् मेनुःइडाइताइमेसेःप्ल फाऱ्आइ
त्याइबारो ॥”

येसुरे तःक्नेत्तिल्ले कुयाःम्बेओ हुऱरुसिऱ्

मत्ति ९.१४-१७, लुका ५.३३-३९

18 आल्ल बप्तिस्मा केबिबा युहुन्ना नु फरिसिहाऱरे खुनिऱ्
हुऱसाम्बाहाऱ् चाःनेत्तो मेयुडेआइ मेवये ॥ थिक्येन् मनाहाऱ्
मेदयेआइ येसुःन् सेःन्मेलाप्तु, “फरिसिहाऱ् नु बप्तिस्मा केबिबा

* 2:15 □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□-□□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□, थेआइभेल्ले खेइहाऱरे रोमि हाइनुमेरे
लागि याःम्बक् मेजोगु ॥ एःइयाइ केभोःइबाहाऱरे मनाहाऱलाम् रोमिहाऱरे फोःइमा
मेबाइघुसिबा याइनुःल्ले यरिक् मेभोःक्खु हेक्क्याइ केनम्बेन् आबाडे खुनिऱ्
लागि मेयुक्खु ॥ * 2:16 □□□□□□□□-□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□
□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

* 2:16 □□□□□□□□-□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
थेआइभेल्ले खेइहाऱरे फरिसिहाऱरे खुनिऱ् थिम्हाऱ् मेन्डःत्तुन् मेन्नाःत्तुन्लो ॥

24 हेक्केःल्ले फरिसिहाऱे खुनेऱ मेमेत्तु, “ओमेत्तेऱ, थेआड् नाःम्सिड्येन्नो चोःक्मा मेन्नुऱमनाबा याःम्बक्किन् मेजोगुबाबे?”

25 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “साम्योसाप्लाःन् खिनिऱ मेन्निःत्ते केवयिऱबि? दाउद हाड्डिन् नु कुमनाहाऱे खुनिऱ सेत्लाःक्तेल्ले

26 दाउदेन् निड्वाऱफु साःड्गाहिम्मो लाःसेआड् निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्मनाबा सेसे खरेःड्डिन् चआड् याम्मो कुमनाहाऱआड् पिरुसि (खेन् येम्मो अबियाथारेन् मानिड्वाऱफुसाम्बा वये) ॥ खेड्ग आनिऱ साम्योथिम् कुडिसिःक् निड्वाऱफुसाम्बाहाऱेरक् चामा केनुऱबा वयेरो ॥”

27 हेक्क्याड् येसुरे अक्खे पाःत्तुर पाःन् नुप्सु, “नाःम्सिड् येन्निन् मेन्छाम्गेन् याप्पि नुऱमा तामारे लागि चोगेबारो, कर कन् मेन्छाम्गेन् याप्पिःन् नाःम्सिड्येन्निल्ले लागि चोगेबा मेःन्लो ॥

28 हेक्केःल्ले इड्गाऱ मेन्छाम्साःड्ग नाःम्सिड्येन्निल्लेन्नाड् कुन्दाड्बाआऱेरो”

3

येसुरे नाःम्सिड्येन्नो मनाधिक् वेःन्दुऱ

मत्ति १२.९-१४, लुका ६.६-११

1 येसुःन् याम्मो यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पे ॥ खेप्पो लत्छा कुहुक् केहेबा मनाधिक् वये ॥

2 नाःम्सिड्येन्नो खेन् मनाःन् येसुरे वेःन्दुऱने फाऱग्र खुनेऱ फोत्या कुःप्पा फाऱआड् मनाहाऱे येसुःन् मेसुगुर मेवये ॥

3 येसुरे खेन् कुहुक् केहेबा मनाःन् मेत्तु, “फेरेऱआड्केरेक्ले खुनिऱ तगि येबेऱ ॥”

4 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ सेःन्दोसुसि, “नाःम्सिड् येन्नो नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक्को, आत्तिन् चोःक्मा नुःबाबे? हिड्मन्

ताङ्सेःप्माबि मेङ्माबि?” कर खेन् मनाहाः मेम्बाःत्ते स्वाःत् मेयुङ्गेरो ॥

5 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाःरे खुनेः निङ्वाः चिःप्मान् निःसुआङ् खुनेः कुनिङ्वाः तुगेआङ् साःरिक् कुसिक् पोगेरो ॥ हेक्क्याङ् खेन् मनाःन् मेत्तु, “केहुक्किन् सन्छेः” हेक्क्याङ् खेल्ले कुहुक्किन् सन्छुल्ले खिमो वेःतेरो ॥

6 हेक्क्याङ् फरिसिहाः यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोलाम् मेलःन्दे मेबेआङ् हेरोद हाङ्ङिल्ले कुमनाहाःनु येसुःन् आक्खेआङ् सेप्माबे फाःआङ् पाःन् मेदङ्घुरो ॥

यरिक् मनाहाःरे येसुःन् मेदिम्दुः

7 हेक्क्याङ् येसुःन् कुहुःसाम्बाहाःनु वरक्किल्ले कुयाओ पेःल्ले खेप्पो गालिल थुम्मोलाम् यरिक् मनाहाःरे खुनेः मेदिम्दुरो ॥

8 खुनेः चोगुबा याःम्बक्हाः मेघेप्सुआङ् यरिक् मनाहाः यहुदिया, यरुसलेम, इदुमिया, यर्दन नाधाःम्बिबा लाजेःओनु, हेक्क्याङ् तायर नु सिदोन येक्यक् खिरिलाम्कुओमेत्छे मेदयेरो ॥

9 हेक्क्याङ् खुनेः यरिक् मनाहाःरे मेन्लाःक्तुन्ल मेन्दोरुन्ल फाःआङ् कुहुःसाम्बाहाः खःङ्बेधिक् कुलागि यारिप् चोःक्मा पाङ्घुसि ॥

10 खुनेः यरिक् मनाहाः नुसुसिबाल्ले चोगुल्ले खुनेः कुसुःसे मनाहाः मेजन्छिङ्गल मेबोःरे मेधाङ्गे ॥

11 हेक्क्याङ् फेन्साम्हाःरे याङ्घुसिबा मनाहाःरे खुनेः मेनिःसुल्ले खेङ्हाः मेधाम्सिङ्गल मेभिःक्तेर अक्खेलःरिक् मेबारे, “खेनेःग निङ्वाःफुसाःनेरो!”

12 कर येसुरे खेङ्हाःरे खुनेः कुयाःम्बेओ थेआङ् मेम्बाःत्तुन्ल फाःआङ् केसाक्पा इङ्जाःङ् पिरुसि ॥

येसुः थिक्-नेत् (१२) सेःक्युक्मिबाहाः सेगुसिः
मत्ति १०.१-४, लुका ६.१२-१६

13 हेक्क्याङ् येसुःन् कोःक्माओ पेर पत्छेल्ले कुनिङ्वाःबाल्ले
चसिबा कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआङ् खेङ्हाःआङ् खुनेःनुए मेबेरो ॥

14 हेक्क्याङ् खुनेःनु मेवाःरे हेक्क्याङ्सुनाइङ् मेसेःसुर फाःआङ्
थिक्-नेत् (१२) हुःसाम्बाहाः सेगुसिआङ् खेङ्हाः सेःक्युक्मिबा
फाःआङ् मेत्तुसिरो ॥

15 हेक्क्याङ् खेङ्हाः फेन्साम् नाःप्मा लःप्मा युक् पिरुसि ॥

16 येसुः सेगुसिबा थिक्-नेत् कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः मिङ्हाः
कन्लो-सिमोन (खुनेः पत्रुस लःरिक् मिङ् वाःत्तु),

17 जब्दियारे कुस्साःहाः याकुब नु युहुन्ना (येसुःरे खेङ्हाः
बोअनरगेस लःरिक् मिङ् वाःत्तुसि, खेल्ले कुबेइङ्ग “ताङ्साक्
केलोःङ्बाल्ले कुस्साःहाः” पोःङ्लो),

18 हेक्क्याङ् आन्ड्रियास, फिलिप, बारथोलोमाइ, मत्ति, थोमा,
अल्फायसरे कुस्साः याकुब, थेदियस, सिमोन (हाङ्बिफ्युङ्
केजोःक्पा),

19 हेक्क्याङ् यहुदा इस्करियोतिन्(ताःन्दि खेल्ले येसुःन्
इङ्लेक्त्तु) ॥

येसुःन् नु माफेन्साम्मिन्

मत्ति १२.२२-३२, लुका ११.१४-२३, १२.१०

20 हेक्क्याङ् येसुःन् हिम्मो लाःसेआङ् खेप्पो यरिक् मनाहाः
मेजुप्सेबाल्ले चोगुल्ले खुनेः नु कुहुःसाम्बाहाःरे चाजामा येम्मिन्ने
मेङ्घोःसुन्लो ॥

21 कुभा मनाहाः अक्खे मेमेत्छिङ्, “मेःम्बे, आइन् खुनेःग
नाक्खेबे बि थेनिबे?” हेक्केःल्ले कुहिम्सयङ्गेरे खेन् मेघेप्सुआङ्
खुनेःरे खेप्पोलाम् उःप्मा तेःमा फाःआङ् मेदयेरो ॥

22 यरुसलेमलाम् केदाःबा साम्योथिम्साम्बाहाऱे अक्खे मेबाःत्तु, “खुनेऱग बालजिबुल माफेन्साम्मिल्ले याङ्घुआङ् वाऱ ॥ खुनेऱ फेन्साम्हाऱे खुनिऱ हाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् फेन्साम्हाऱ नाःत्तुऱ लःत्तुसिऱरो ॥”

23 हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ उःत्तुसिआङ् खेदाऱओ मेत्तुसि, “आक्खेलऱरिक् माफेन्साम्मिन् आबाडे नाःत्छिङ्बे?

24 आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआङ् केसेम्बा हाङ्जुम्मिल्ले मेधरुन्लो ॥

25 हेक्क्याङ् आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआङ् केसेम्बा हिम्सयङ्डिल्ले मेधरुन्लो ॥

26 माफेन्साम्मिन्नाङ् आबाडे तक्लेङ्वाओ पोःक्ने फाऱग्र खेल्लेआङ् मेधरुन्नाङ् नुप्लो ॥

27 केधुम्बा मनाःल्ले कुहिम्मो लाःप्माआङ् खेल्ले कुजिगःक्वाहाऱ नाप्मादेऱमानुःल्ले तगि खेन् केधुम्बा मनाःन् इघेःङ्माए पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् लक् कुहिम्मो लाःप्माआङ् चिगःक्वाहाऱ लःप्मादेऱमा सुक्तेत्लो ॥

28 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्, मेन्छाम् याप्मिहाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ मेबाःत्तुबा केरेक् माङ्चेऱया पाःन् नु मेजोगुबा केरेक् लायोहाऱेन् लेप्मि खोःमा मेसुक्तुरो,

29 कर सेसेमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेऱया पाःन् केबाःप्पाहाऱे आप्फाल्लेआङ् लेप्मि मेङ्घोःसुन्लो, थेआङ्भेल्ले कङ्ग लेप्मि मेम्बोःङ्मनाबा लायोरो ॥”

30 (येसुरे फेन्साम्मिन् कत्तु लऱरिक् खेङ्हाऱे मेबाःत्तुआङ् मेवयेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे खेङ्हाऱ हेक्के मेत्तुसिबारी ॥)

येसुरे कुम्मा नु कुन्साऱसि

मत्ति १२.४६-५०, लुका ८.१९-२१

31 याङ्सि येसुरे कुम्मा नु कुन्साऱसि खुनेऱ वयेबा हिम्मो मेदयेआङ् लाःक्कात् कुउःत्छे मनाहाऱ मेबाङ्घुसिरो ॥

32 हेक्कयाङ् कुगब्रिङ् केयुङ्बा मनाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “केम्मा नु केन्साऱसि लाःक्कात् मेदयेआङ् खेनेऱ केम्हाङ्गल मेयेप्लो ॥”

33 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “आम्मा नु आन्साऱसि हाःत्छिबे?”

34 खुनेऱ खेप्पो कुगब्रिङ् केयुङ्बा मनाहाऱ ओमेत्तुसिर याम्मो पाःत्तु, “कप्पो आम्मा नु आन्साऱसि मेयेङ्गलो ॥

35 आत्तिन्हाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्गिल्ले कुनिङ्वाऱ हेक्के मेजोगुऱ खेङ्हाऱए आम्मा नु आन्साऱसिरो ॥”

4

याऱरिःम्बा केलेप्पाल्लेन् खेदाऱ

मत्ति १३.१-९, लुका ८.४-८

1 याङ्सि याम्मो येसुरे गालिल वरक्किल्ले कुयाओ निसाम् हुऱमा हेःक्तुसिरो ॥ खेप्पो यरिक् मनाहाऱ मेजुप्से, हेक्केःल्ले खुनेऱ खःङ्बेओ लाःसेआङ् युङ्सिङ्, कर मनाहाऱ लाःक्कात् वरक्किल्ले कुयाओ मेयेबे ॥

2 हेक्कयाङ् येसुरे अक्खेलऱरिक् यरिक् पाःन्हाऱ खेदाऱओ हुऱरुसि-

3 “खेप्सेम्मेऱओ! लत्छा याःन्केमःबाधिक् याऱरिःम्बा लेप्से पेरो ॥

4 खेऱ्ले याऱरिःम्बेन् लेप्तुल्ले कुभा याऱरिःम्बेन् लाम्मो मक्थये, हेक्कयाङ् पुहाऱ मेदयेआङ् मेजमेदेःसुरो ॥

5-6 हेक्कयाङ् कुभा याऱरिःम्बेन् लुङ्घेरेक्को चुक्तेरो ॥ खेङ्हाऱ लिङ्माग लिङ्गे, कर यरिक् खाम् मेनेस्सेन्नाङ् कुसाःप्पिन् खाम् सिगाङ्धारिक् मेलाःसेन्बाल्ले चोगुल्ले कुदाःन्दिक्मा नाम् सेःरेल्ले नाम्मिल्ले येम्दुआङ् काक् हेरेबेरो ॥

7 हेक्क्याड् कुभा याऱरिःम्बाङ्ग तिङ्ग्रेःक्पाल्ले कुसेऱ केनेबा तेन्नो चुक्तेआड् सोसोरिक् लिङेल्ले तिङ्ग्रेःक्पाल्ले खेन् सुःप्तुदेःसुआड् कुजाऱ थोःक्मा मेसुकतेन्लो ॥

8 वेऱ याऱरिःम्बेन् नुःबा खाम्मो चुक्ते ॥ हेक्क्याड् लिङेआड् खेङ्हाऱरे सुम्बोःङ् लेङ् (३०), तुक्पोःङ्लेङ् (६०) हेक्क्याड् किप्थिक् लेङ् (१००) थारिक् कुजाऱ पत्छेरो ॥”

9 हेक्क्याड् येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खेम्मा नेक्खोऱ केगप्पाहाऱरे कन् पाःन्निन् नुःरिक् खेप्सेम्मेऱआड् कुसिङ्निःतेम्मेऱओ!”

येसुरे खेदाऱओ हुऱमा कुनिङ्वाऱसोःक्
मत्ति १३.१०-१७, लुका ८.९,१०

10 हेक्क्याड् येसुःन् एःक्लेःक्वयेल्ले थिक्-नेत् (१२) हुऱसाम्बाहाऱ नु वेऱ हुऱसाम्बाहाऱरे “कन् खेदाऱइल्ले कुबेःन् थेमाबे?” फाऱआड् सेःन्मेदोसु ॥

11 हेक्क्याड् येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ निङ्वाऱफुहाङ्जुम्मिल्लेन् सिगाङ्बा पाःन्हाऱ कुसिङ् निःप्पा केघोःसुम्माड् केवयिऱ, कर वेऱ मनाहाऱरेग खेदाऱओरक् खेम्मा मेघोःसुऱरो ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले अक्खे साप्तेआड् पत्,
‘खेङ्हाऱरे ओमेमेत्तु, एत्लेङ् ओमेमेत्तुसाड् मेन्निःसुन् ॥
खेङ्हाऱरे एत्लेङ् मेघेप्सुसाड् कुसिङ् मेन्निःतुन् ॥
मेःन्ने फाऱग्र खेङ्हाऱग लायोलाम् मेनुःङ् मेदाआड् लायोलाम् लेप्पि
मेघोःसुऱबरो ॥’ ”*

येसुरे याऱरिःम्बा केलेप्पा खेदाऱइल्ले कुबेःन्हन्दुपिरुसिऱ
मत्ति १३.१८-२३, लुका ८.११-१५

* 4:12 ०००००० ०.९-१०

13 येसुरे खेङ्हाहऱ सेःन्दोसुसि, “कन् खेदाहङ्इन्ने कुसिङ् केन्निःतुम्मिन्ने फाहऱग्ग, वेह खेदाहऱहाह आक्खेलहऱरिक् कुसिङ् केनिःतुम्बाबे?

14 याहऱरिःम्बा केलेप्पाल्ले निङ्वाहऱफु पाःन्जाक्किन् सेःसुरो ॥

15 कुभा मनाहाह लाम्मो केजुक्पा याहऱरिःम्बा कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ खेङ्हाहऱरे पाःन्जाक् मेघेप्सुनुमेःन्ने माफेन्साम्मिन् ताआङ् पाःन्जाक्किन् खुनिहऱ निङ्वाहऱबोलाम् लःतु तेहऱरुरो ॥

16 वेह मनाहाह लुङ्घेरेक्को केजुक्पा याहऱरिःम्बा कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ पाःन्जाक् मेघेप्सुल्ले मेसःत्ल मेघेप्सुहऱ,

17 कर ताङ्बा कुसाःप् केबप्पा कुबुङ्मान् हेक्के खेङ्हाहऱ सप्फारक् मेबत्तलो, कर पाःन्जाक्किन् नसाःन् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले केसाक्पा पाःन् नु तुक्खेःन् तानुमेःन्ने हाराए नसाःन्निन् मेलेरु मेदेःसुरो ॥

18 वेहऱहाह तिङ्ग्रेःक्पालाओ केजुक्पा याहऱरिःम्बा कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥

19 खेङ्हाहऱरे पाःन्जाक् खेम्माग मेघेप्सुहऱ, कर कन्हिङ्मन्नो थेःन् चामा थुङ्मा, याङ्साकुन्धेसाबा आक्खेआङ् पोःङ्मा हेक्कतङ्बा वेह फेन् निङ्वाहऱइल्ले पाःन्जाक्किन् सुःप्तुदेःसुरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाहऱरे याम्मो कुजाहऱ मेम्भत्छुन्लो ॥

20 कर वेह मनाहाह नुःबा खाम्मो केजुक्पा याहऱरिःम्बा कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ खेङ्हाहऱरे पाःन्जाक्किन् मेघेप्सुआङ् निङ्वाहऱओ मेदाःक्तु, हेक्क्याङ् सुम्बोःङ् (३०) लेङ्, तुक्पोःङ्(६०) लेङ् हेक्क्याङ् किप्थिक् (१००) लेङ् थारिक् कुजाहऱ मेम्भत्छुरो ॥”

चम्जम्बा देन्नो सेमिःन्
लुका ८.१६-१८

21 आल्ल येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ सेमिःन् नेत्ना सिगाङ् केयुक्खुम्बि? इ नइमाल्ले केसुःप्तुम् केयुक्खुम्बि? हाःत्लेआङ् हेक्केग मेजोगुन्लो, कर सेमिःन् चम्जम्बा तेन्नो थो युक्खुरो ॥

22 हेक्केःल्ले सिगाङ्बा पाःन्निन् केरेक्के मेनिःसु, हेक्क्याङ् चिङ्नाबा पाःन्निन् ओसेःन्दाङ् पोःङ्लो ॥”

23 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खेम्मा नेक्खोऱ केगप्पाहारो कन् पाःन्निन् नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेऱओ ॥”

24 खुनेऱ याम्मो मेत्तुसि, “सिङ्सिङ्डाङ् खेप्सेम्मेऱओ! आक्तङ्बा कुसिःक्माल्ले केसिःक्तुम्सिम्, आम्भा खेन् कुसिःक्माल्ले खिनिऱआङ् केम्सिःक्तिऱ, खेन्नुःल्ले यरिक्काङ् खिनिऱ केम्सिःक्ति केम्बिरिऱरो ॥

25 यरिक् केगप्पाल्ले आल्लसाङ् यरिक् खोःसुऱ, कर हाःत्ले मेगत्तुन्, खेल्ले कत्तुबान्नाङ् मेनाप्पुरो ॥”

केलिङ्बा याऱरिःम्बा खेदाऱ

26 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “निङ्वाऱफुहाङ्जुम्मिन् अक्तङ्बा चोःक्-मनाधिकले याऱरिःम्बान् इक्ताप्पो लेप्पुर,

27 हेक्क्याङ् येम् लेक्कल पेःक्किल्ले, खुनेऱ खेन् याऱरिःम्बान् आक्खेलऱरिक् लिङ्फाऱआङ् कुसिङ् मेनिःत्तुन्छाङ् खेन् याऱरिःम्बान् लिङ्लो ॥

28 आबाडे खाम्बेःक्मो पोगुगेन् कुजाःन् लिङ्, खाम्बेःक्माल्लेए कुजाऱ थोःक्कल याःन्दुऱ, तगि कुनःक्थाङ्हेक्क्याङ् पोआङ्कुजाऱ थोःक् ॥

29 पोगुगेन् कुजाःन् तुम्माङ् खेन् मनाःन्कात्च्याःन् याङ्सिङ्डाङ् चा सुम्से इक्ताप्पो लाःत्तु, थेआङ्भेल्ले चासुम्मा येम्मिन् त्येरो ॥”

नुधि याऱरिःम्बा खेदाऱ

मत्ति १३.३१-३२, ३४, लुका १३.१८-१९

30 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “निङ्वाहफुहाङ्जुम्मिन् थेःन्नु तङ्माबे? आक्खेलहरिक् कुबि पिमाआङ् पोधक् चोःक्माबे?

31 कङ्ग खाम्मो लेप्पनाबा यःङ्गेह याऱरिःम्बान् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ इक्सा खाम्बेःक्कोबा याऱरिःम्बाहाहओ खेन् केरेक्नुःल्ले चुक्साङ्

32 इक्ताप्पो वेह नुधि-साक्किहनुःल्ले यम्बा पोःङ्डाङ् कुबोराःक्हाहओ पुहाहरेआङ् हाप् मेजोगुरो ॥”

33 येसुरे अक्तङ्बा खेदाहओ मनाहाहरे पाःन्जाक् कुसिङ् निःप्मा मेसुक्तुर थारिक् हुऱरुसि ॥

34 खुनेह पारेल्ले खेदाहओरक् पारे, कर कुहुऱसाम्बाहाहनु एःक् मेवयेल्ले खेदाहइल्ले कुबेःन् हन्दु पिरुसिरो ॥

येसुरे सुरित्केजङ्गिन् चिजि येम्येम् चोगुह

मत्ति ८.२३-२७, लुका ८.२२-२५

35 खेन् सेन्दिक् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाह मेत्तुसि, “वरक्किल्ले नाहाङ्दाङ् पेगि ॥”

36 हेक्केलहरिक् यरिक् मनाहाहनु मेसेन्देआङ् खुनेह बा खेन् खःङ्बेओनु नाहाङ्दाङ् मेदेऱरुरो ॥ खेप्पो वेह खःङ्बेहाहआङ् मेनेस्सेरो ॥

37 हक्कघत् यम्बा सुरित्केजङ्गि हुःमा हेःक्तेआङ् वाभेल्लेङ्गिन् खःङ्बेओ लाःसेआङ् खा खःङ्बेइन्ने तिम्सेरो ॥

38 येसुःन् खःङ्बेल्ले कुएःक् लेप्पाङ् ताक्खोःङ्धिक्कोःक्सिङ्गाङ् इप्सेआङ् नेस्से ॥ कुहुऱसाम्बाहाहरे मेभोःक्खुर अक्खे मेमेत्तु, “सिक्खाम्बे, आनिगे हुम्मा सिःमा इःत्तिगेरो! थेआङ् स्वाःत् केनेबाबे?”

39 येसुःन् पोगेआङ् सुरित्केजङ्गिन् “मेन्हुःएह” मेत्तुआङ् फेःक्त्तु, हेक्कयाङ् वाभेल्लेङ्गिन् “चिजि येम्येम् लऱरेह” मेत्तु,

सुरित्केजड्डिन् चिजि येम्येम् लऱरेआड्, वाभेल्लेड्डिन्नाड् चिजि येम्येम् पोःक्खेरो ॥

40 हेक्कयाड् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ सेःन्लाप्तुसि, “थेआड् खिनिऱ केगिःसि केस्येऱड्बा? आल्लसाड् याप्पि नसाःन् केन्जोगिन्बि?”

41 कर खेड्डहाऱ साऱरिक् मेगिसेआड् अक्खे मेमेत्छिड्ड, “आक्खेलऱरिक् खुनेऱ पाःत्तुबा पाःन्निन् सुरित्केजड्डिन्नु वाभेल्लेड्डिल्लेआड् खेप्सुबाबे? कन् मनाःड्ग हाःप्पे?”

5

येसुरे फेन्साम्मिल्ले तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ

मत्ति ८.२८-३४, लुका ८.२६-३९

1 येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ वरक्किल्ले नाहाड्डाड् गेरासेनस लाजेऱओ मेगेरे ॥

2 येसुःन् खःड्डेओनु लाःक्कात् लःन्देनुमेःन्ने फेन्साम्मिल्ले याड्डुबा मनाधिक् इप्पुड्डेन्नोलाम् खुनेऱ कुदुम्से त्ये ॥

3 खेन् मनाःन् इप्पुड्डेन्हाऱओ वयेगत्ते ॥ हाःत्लेआड् खेन् फेन्थक्क्रड्डिल्लेआड् इधेःड्डमा मेसुक्तुन्,

4 थेआड्डेल्ले मनाहाऱरे यरिक्लेड्ड कुहुक् कुलाड्डो इमेधेःक्खु मेभत्छु मेबिरुबा फेन्थक्क्रड्डहाऱ नु फेन्हुक्पाःड्डिहाऱ फुऱरुआड् वयेरो ॥ आत्तिल्लेआड् खेन् मनाःन् युक्को कप्पा मेसुक्तुन्लो ॥

5 खेन् इप्पुड्डेन्नो नु कोःक्का फाड्डजड्डघाःत्तिरक् सेन्दिक् लेन्दिक् अःक्तेर फिःक्तेर लुड्डिल्ले खेःन्छिड्डल वयेगत्तेरो ॥

6 हेक्कयाड् खेल्ले येसुःन् माःड्डघालाम्मे निःसुआड् लोःक्तेर फेरेआड् मिड्डसो इड्डाःड्ड पिरुर कुलाड्डजक्को थुड्डोहजऱ युड्डसिड्डलो ॥

7 खेल्ले यम्बा इक्लाओ अःक्तेर येसुःन् मेत्तु, “केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले कुरसाः येसुए, खेनेऱ इड्डगाऱनु

थे केगोःतुबाबे? इङ्गाफ तुक्खे मेजाःताङ्ङिन्नेफ फाफआङ्ङि
निङ्वाफफुमाङ्ङिल्ले कुमिङ्ङो पेलि फाक्नेफरो ॥”

8 (थेआङ्ङ्भेल्ले तगि येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् खेनेफ खेन्
मनाओलाम् लाःक्कात् लःन्दे पेगेफ फाफआङ्ङि मेतुआङ्ङि वयेरो ॥)

9 हेक्क्याङ्ङि येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “केमिङ्ङि थेमाबे?”

हेक्क्याङ्ङि खेल्ले नोगप् पिरु, “इङ्गाफ आमिङ्ङि तुरारो,
थेआङ्ङ्भेल्ले कन् मनाओ आनिगे यरिक् यागिगे ॥”

10 हेक्क्याङ्ङि खेल्ले येसुःन् पेलि फाक्तु, “कन् थुम्मोलाम् आनिगे
आम्बाङ्ङिघेन्नेफओ ॥”

11 आल्ल खेन् कोःक्माओ यरिक् फाक्हाफ चामेरामेर मेयेबे ॥

12 हेक्क्याङ्ङि खेन् फेन्साम्हाफरे येसुःन् पेलि मेभाक्तु, “आनिगे
खेन् फाक्हाफओ लाःप्मा आबाङ्ङिघेफओ ॥ आनिगे खेङ्ङ्हाफओ
लाःसिगेफ ॥”

13 हेक्क्याङ्ङि येसुरेआङ्ङि खेङ्ङ्हाफ लाःप्मा पाङ्ङुसिआङ्ङि
फेन्साम्हाफ खेन् मनाओलाम् मेलःन्दे मेबेआङ्ङि फाक्हाफओ
मेलोःसे ॥ खेन् हेन्छिङ्ङि नेत्छि यारिक् फाक्हाफ सङ्माङ्ङिडे सङ्माङ्ङि
मेलोःक्तेर याक्पेओनु मक्मध्येआङ्ङि वरक्को मेहुमे मेस्येरो ॥

14 खेप्पो फाक् केगम्बाहाफआङ्ङि मेवये ॥ खेङ्ङ्हाफ मेलोःक्तेर
मेबेआङ्ङि पाङ्ङुजुम्मो नु खेन् खिरिबा पाङ्ङ्भेफहाफओ कन् पाःन्निन्
मेसेःसु ॥ हेक्क्याङ्ङि मनाहाफ थेःन्ने पोःक्खेबे फाफआङ्ङि ओमेत्छे

15-16 येसुःन् वयेबा तेन्नो मेदयेरो ॥ खेप्पो खेङ्ङ्हाफरे तगि
फेन्साम्मिल्ले याङ्ङुबा मनाःन् वेःत्तेआङ्ङि नुःरिक्काङ्ङि तेःत्
चाक्खुआङ्ङि युडेबा मेनिःसु ॥ हेक्क्याङ्ङि खेन् मनाःन् नु फाक्हाफ
थे मेबोःक्खे फाफआङ्ङि केनिःबा मनाहाफरे मेजेक्तुसि ॥ हेक्क्याङ्ङि
खेङ्ङ्हाफ सातरिक् मेगिसे ॥

17 हेक्केःल्ले खेङ्ङ्हाफरे येसुःन् आनिगे थुम्मोलाम् लःन्दे पेगेफ
फाफआङ्ङि पेलि मेभाक्तुरो ॥

18 येसुःन् खःड्बेओ लाःसेर पत्छेल्ले तगि फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मनाःन् येसुरे कुबेसाड् त्येआड्, आदाड्बे, इङ्गाण्आड् खेनेण्नुए तेण्णराड्डेण्ओ फाण्आड् पेलि फाक्तु ॥

19 कर येसुरे मेदेन्देन्ल अक्खे मेत्तु, “खेनेण् नुःक्खे पेगेण्आड् केहिम्सयड् नु केबाड्भेण्साबाहाण् निड्वाण्फुमाड्डिल्ले केलागि चोगुबा यम्बा याःम्बक्किन् नु लुड्माण् केदुक्तेबा पाःन्निन् चेक्तेसेण्ओ ॥”

20 हेक्क्याड् खेन् मनाःन्नाड् खेप्पोलाम् नुःक्खे पेआड् थिबोःड् पाड्जुम्मिल्लेन्थुम्मो खाराक्येसुरे चोगुबा यम्बा पाःन्निन् इड्भन् सेःसुरो ॥ हेक्क्याड् मनाहाण्णे खेन् मेघेप्सुआड् खुनिण् निड्वाण् मयेरो ॥

केदुक्कमा मेन्छुमाण्णन् नु केसिःमा चुक्मेन्

मत्ति ९.१८-२६, लुका ८.४०-५६

21 येसुःन् खःड्बेओ लाःसेआड् वरक्किल्ले नाहाड्दाड् नुःक्खे पेआड् वरक्किल्ले कुयाओ यरिक् मनाहाण् कुगब्रिड् मेजुप्सेरो ॥

22 पाड्तिबा यहुदि चुम्लुड्हिम्मोबा लाम्लोःबा याइरस मेप्पनाबा मनाःन् त्ये हेक्क्याड् येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्ळ

23 अक्खेलण्णरिक् पेलि फाक्तु, “आदाड्बे, इङ्गाण् आस्साः चुक्मेन् सिःमा लिड्धोओ केरेआड् नेरो ॥ खेन् वेःत्ताड् हिड्ळ फाण्आड् खेनेण् फेरेण्आड् केहुक्किन् कुसम्दाड् नेस्से पिरेण्ओ ॥”

24 हेक्क्याड् येसुःन् खेन्नु थासिड्, हेक्क्याड् यरिक् मनाहाण्णे खुनेण् चिभिःत् मेभिःत्तुर मेदिम्दुरो ॥

25 खेप्पो तड्बे थिक्-नेत्ताड्धो (१२) माक्खिण् वयुःमाल्ले तरुमा मेन्छुमाण्णधिक् वये ॥

26 खुनेण् यरिक् सिदाण्साम्बाहाण्णे सिदाण् मेत्छिड्से पेआड् खुनेण् कत्तुबा केरेक् याड्साकुन्धेहाण् माःन्दुसाड्, खेन् वेःप्पाल्ले कुलेक्वा खेन्नुःल्लेआड् साण्णरिक् तुगेबेआड् वयेरो ॥

27 खेल्ले येसुरे कयाःम्बेओ खेप्सुआड् वये॥ हेक्क्याड् खेन् मेन्छुमाड्इल्ले मनाहाऱे खुनेऱ एगाड्लाम् त्येआड् येसुरे कुदेःत्तिन् सुःसुरो॥

28-29 थेआड्भेल्ले खुनेऱ कुदेःत्तिन्लक्सुःसुड्साड् इड्गाऱ वेःत्ता लऱरिक् कुनिड्वाऱओ इःत्छिड्॥ हेक्क्याड् येसुरे कुदेःत्तिन् सुःसुनुमेःन्ने कुधक्को माक्खिऱ वयुःमान् चिबेआड् चाड्जाड् लऱरेबा निड्वाऱ खोःसुरो॥

30 खिमो येसुरे कुधक्कोनु मुक्साम् लःन्देबा निड्वाऱ खोःसुआड् खिरि हिसिड्डाड् मनाहाऱ ओमेत्तुसिर मेत्तुसि, “हाःत्ले इड्गाऱ आदेःत्तिन् सुःसुबे?”

31 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱे खुनेऱ मेमेत्तु, “आदाड्बे, अक्खेलऱरिक् मनाहाऱे केम्जन्ल केम्भिःत्ल मेबत्, हेक्केःल्ले आक्खेलऱरिक् हाःत्ले सुःसाड्बे फाऱआड्केबाःत्तुबाबे?”

32 कर येसुरे खुनेऱ केसुमेन् ओमेत्छे खिरि ओमये॥

33 खेन् मेन्छुमाड्इल्ले नासिड्गेन् कुधक्को पोःक्खेबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तुआड् कुगिःमाल्ले यक्खेर येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्ळ येसुःन् केरेक् पाःन्निन् चेक्त्तु॥

34 हेक्क्याड् येसुरे मेत्तु, “मामुए, नसाःन् केजोगुबाल्ले चोगुल्ले खेनेऱ केवेःत्तेरो॥ खेनेऱ केवेःत्तेआड् केवाऱरो, नुःरिक्काड् पेगेऱओ!”

35 येसुःन् पारेऱ पत्छेल्ले खेन् लाम्लोःबा याइरसरे कुहिम्मोलाम् इड्साबाहाऱ मेदयेआड् मेमेत्तु, “आदाड्बे, केस्साःड्ग स्येरो॥ आल्ल सिक्साम्बेन् थेआड् तुक्खे चाःप्माबे?”

36 कर येसुरे खेन् खेम्खेम्माड् मेन्लाप्पे याइरसेन् मेत्तु, “खेनेऱ मेगिसेन्नेऱओ, नसाःन्लक् चोगेऱओ॥”

37 हेक्क्याड् येसुरे पऱुस, याकुब नु कुन्साऱ युहुन्नाःन्लक् खुनेऱनु पेःक्मा पाड्घुसि॥

38 खेङ्हाहऱ याइरसरे कुहिम्मो मेगेरेल्ले मनाहाहऱ हयङ्किल्लिङ् नु मेरिङ् थक्नु मेहाबेर मेयागेबा येसुरे निःसुसि ॥

39 हेक्क्याङ् खुनेहऱ हिम् सिगाङ् लाःसेआङ् खेङ्हाहऱ मेत्तुसि, “खिनिहऱ थेआङ् हयङ्किल्लिङ् नु मेरिङ् थक्नु केहाबिबाबे? चुक्मेङ्ग मेन्छिःए वाहऱ, इप्सेआङ्लक् नेहऱ ॥”

40 खेङ्हाहऱरे खुनेहऱ मेणःत्तु, कर येसुरे खेङ्हाहऱ केरेक् लाःक्कात् लःत्तुसिआङ् चुक्मेल्ले कुम्बा कुम्मा हेक्क्याङ् खुनेहऱनु केवाहऱबा कुहुऱसाम्बाहाहऱ चुक्मेन् नेस्सेबा तेन्नो तेरुसि ॥

41 हेक्क्याङ् खेन् चुक्मेल्ले कुहुक्को तेम्सुआङ् “तलिता कुमि” मेत्तु, खेल्ले कुबेःङ्ग “चुक्मे, पोगेहऱओ!” पोःङ्लो ॥

42 खिमो खेन् चुक्मेन् मुत्थिक् पोगेआङ् लाङ्घेगे ॥ (खेन् तङ्बे थिक्-नेत् (१२) केरेआङ् वये ॥) खेङ्हाहऱ केरेक्ले खुनिहऱ निङ्वाहऱ मयेरो ॥

43 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाहऱ कन् पाःन्निन् आत्तिन्नाङ्मेमेत्तेम्मिनेहऱ फाहऱआङ् केसाक्पा इङ्जाःङ् पिरुसि ॥ हेक्क्याङ् खेन् चुक्मेन् थेमाइ चामा पिरेम्मेहऱ फाहऱआङ् मेत्तुसिरो ॥

6

नासरतओ येसुःन् नसाःन् मेन्जोगुन्

मत्ति १३.५३-५८, लुका ४.१६-३०

1 येसुःन् खेप्मोलाम् पेआङ् कुहुऱसाम्बाहाहऱनु आबाडे कुबाङ्भेहऱओ त्ये ॥

2 हेक्क्याङ् नाःम्मिङ्येन्नो येसुःन् यहुदि च्मुलुङ्हिम्मो पेआङ् हुहऱमा हेःक्तुसि ॥ खेप्मो यरिक् मनाहाहऱरे खुनेहऱ कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खुनिहऱ निङ्वाहऱ मयेआङ् अक्खे मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्ले अक्त्तङ्बा पाःन्निन् आत्तो खोःसुबे? आक्खेलहऱरिक् सिक्कुम् निङ्वाहऱ नु निङ्वाहऱ केमाबा याःम्बक्हाहऱ चोगुबे!

3 कङ्ग मरियमरे कुस्साः सिङ् केगाम्बेन् मेःम्बि? कङ्ग याकुब, युसुफ, यहुदा नु सिमोनसिरे खुनिः फुःने मेःम्बि? कल्ले कुन्साः मेन्छुमाहाःग आनिःनुएसे मेवाःबा॥” हेक्केःल्ले खेन् मनाहाःरे खुनेः नामेन्छाःरुन्लो ॥

4 येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पेङ्ग कुबाङ्भेःसाबाहाः, कुगाःइसोधोःक्हाः नु कुहिम्सयङ्हाःरे इङ्धाःङ् मेम्बिरुन्लो ॥ कर वेः तेन्नोरक् खुनेः कुबाःन्निन् मेघेप्सुरो ॥”

5 खेप्पोबा मनाहाःरे खुनिः नसाःन् होःप्तेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोःक्मा मेसुकुतुन्, कर थिक्-नेत्छि केदुकपाहाः सम्दाङ्लक् कुहुक् नेस्सु पिरुसिआङ् वेःन्दुसिरो ॥

6 येसुरे खेङ्हाःरे खुनिः नसाःन्निन् होःप्तेबा निःसुआङ् कुनिङ्वाः मये ॥

येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाः पाङ्घुसिः

मत्ति १०.५-१५, लुका ९.१-६

हेक्क्याङ् येसुरे पाङ्भेःहाःओ हुःरुसिर पेरो ॥

7 थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआङ् फेन्साम्हाः नाःप्मा लःप्मा युक् पिरुसि ॥ हेक्क्याङ् सुनाइङ् इङ्भन् सेःसे नेत्नेत्छि पाङ्घुसि ॥

8 हेक्क्याङ् अक्खेलःरिक् इङ्जाःङ् पिरुसि, “खिनिः लाम्दिःक्को केबेगिल्ले तक्काःत्लक्याङ्डासिम्मेः, खेन्नाङ्धो वेः चामा चा, सुःक्वा नु याङ् थेआङ् मेदेःरेम्मिन्नेःओ ॥

9 लाङ्सुःप्पिन् चाक्खेम्मेः, कर वेः लेक्सिङ्मा चाङ्मेबक्खेम्मिन्नेःओ ॥

10 खिनिः केबेगिल्ले आत्तिन् हिम्मो लाङ्दाःक्मा केम्बिरिः, खेन् पाङ्भेःओलाम् मेम्बेःक्के थारिक् बा खेन् हिम्मोए वयेम्मेःओ ॥

16 कर हेरोद हाङ्ङिल्ले कन् खेप्सुआङ् अक्खे पाःत्तु, “कङ्ग बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्लो ॥ इङ्गाः खुनेः कुनिःइमान्खक् पाङ्घुङ्सिङ्ङाङ् वये, कर याम्मो कुसिवेत्ताम् कुहिङ्वेत् पोःक्खेरो!”

17-18 हेरोद हाङ्ङिल्ले आबाडे कुन्साः फिलिपरे कुमेःत् हेरोदियासेन् मेःत्कत्तुआङ् वये ॥ हेक्क्याङ् हेरोदियासेः कुनिङ्वाः ताःमा फाःआङ् बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् तेम्माआङ् पुङ्लाहिम्मो साक्का इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् वये, थेआङ्भेल्ले युहुन्नारे खुनेः एत्लेङ् “खेन् आबाडे केन्साःरे कुमेःत्तिन् मेःत् कप्पा मेन्नुनेन्” मेत्तुआङ् वयेरो ॥

19 हेरोदियासेः युहुन्नाःन्नु कुसिक् पोगेआङ् खेन् सेप्पा निङ्वाः चोगुआङ् वयेसाङ् खुनेः सेप्पा मेन्छुक्के वये,

20 थेआङ्भेल्ले हेरोद हाङ्ङिल्ले युहुन्नाःन् साम्योनिबा नु सेसेबा मना फाःआङ् कुसिङ् निःत्तुआङ् वये, खेल्ले चोगुल्ले खुनेः ताङ्सेःप्तुआङ् वयेरो ॥ युहुन्नारे कुबाःन्निन् खुनेः खेप्सुल्ले सारिक् किःसेआङ् वयेसाङ् सःत्तेर खेप्सुरए वयेरो ॥

21 आल्ल यम्बा सुयेम् त्ये ॥ हेरोद हाङ्ङिल्ले कुसावाःन्छिङ्मा ससःत्सराङ्ङो गालिल थुम्मोबा पयम्पम्बा सुहाङ्ग्युक्पाहाः, तिलिङ्गाहाःरे खुनिः थक्त्तुम्बाहाः नु मिङ्गोदाङ्बा तुम्प्याहाङ्हाःरे तरे उःत्तुसिआङ् वये ॥

22 हेरोदियासेः आबाडे कुस्साः मेन्छुमाःङ्गन् खेप्पो त्येआङ् लाःक्खे, हेक्क्याङ् हेरोद हाङ्ङिन् नु खेप्पो केदाःबा केरेक् तरेबाहाःरे खुनिः निङ्वाः तासु पिरुसिल्ले हाङ्ङिल्ले खेन् मेत्तु, “खेनेः थे केनाःक्कासाङ् इङ्गाः पिनेरो ॥”

23 खेल्ले माङ्हेक्सिङ्गल मेत्तु, “खेनेः थे केनाःक्का इङ्गाः पिने ॥ आहाङ्गुम्मिन् कुभ्रेःङ् केनाःक्त्तुसाङ् पिनेरो ॥”

24 खेन् चुक्मेन् कुम्मरो पेआङ् सेःन्दोसु, “आल्ल थे

नाःक्तुङ्बाबे?”

हेक्केःल्ले कुम्मारै मेत्तु, “बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुधेगेःक्किन्नाःक्तेः ॥”

25 खिमो खेन् चुक्मेन्नाङ् पेआङ् मेत्तु, “बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुधेगेःक्किन्आल्लोसा चेत्याओ पिराङ्ङेओ ॥”

26 हेक्केःल्ले हेरोद हाङ्ङिन् सारिक् कुनिङ्वाः तुगेसाङ् खेप्पो केवाःबा तरेबाहारै खुनिः तगि खुनेः चोगुबा माङ्ङेक्किन्केप्पाए केलाःबा निङ्वाः चोगुआङ्

27 खेप्पो केयेप्पा हाङ्ङितिलिङ्गाःन् पेगेःआङ् युहुन्नारै कुधेगेःक्किन्फेतेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिरु ॥ खेन् खिमो पुङ्लाहिम्मो पेआङ् युहुन्नारै कुधेगेःक्किन्खक्त्तु,

28 हेक्क्याङ् चेत्याओ फेतुआङ् खेन् चुक्मेन् पिरु ॥ चुक्मेल्ले खेन् तेःरुआङ् कुम्मा पिरुरो ॥

29 युहुन्नाःल्ले कुहुःसाम्बाहारै कन् मेघेप्सुआङ् मेद्दे, हेक्क्याङ् कुधक्किन् मेदेःरुआङ् इप्पुङ्ङो मेलुप्त्तु ॥

येसुरे हेन्छिङ् डासि (५०००) मनाहाः चाजाःत्तुसिः

मत्ति १४.१३-२१, लुका ९.१०-१७, युहुन्ना ६.१-१४

30 तगि येसुरे इङ्भन् चोःक्से पाङ्घुसिबा सेःक्युक्मिबाहारै मेजोगुबा याःम्बक् नु मेहुरुसिबा पाःन्हाः मेनुःक्खे मेद्देआङ् येसुःन् मेजेक्त्तु ॥

31 हेक्क्याङ् येसुरे आल्ल एःक्सादेन्नो पिगिआङ् सप्फासिक् नाःम्मासि फाःआङ् खेङ्हाः मेत्तुसि, थेआङ्भेल्ले केदाःबा केबेःक्पा मनाहारै मेजोगुल्ले खुनिः चामा येम्माङ् मेङ्घोए मेवयेरो ॥

32 हेक्केःल्ले येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहारै खःङ्बेओ स्वाःत्ताङ् मेलःसेआङ् एःक्सादेन्नो मेबे ॥

33 कर यरिक् मनाहाऱे खेङ्हाऱ मेबेर मेबत्छेबा मेनिःसुसिआङ् कुसिङ् मेनिःत्तुसि, हेक्क्याङ् केरेक् पाङ्जुम्मोलाम् मेलोःक्तेर मेबे, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ मेबेबा तेन्नो खेङ्हाऱनुःल्ले तगि खेप्पो मेगेरे ॥

34 हेक्क्याङ् येसुःन् खःङ्बेओलाम् लःन्देल्ले यरिक् मनाहाऱ निःसुसिआङ् कुलुङ्माऱ मेदुगे, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ मेल्लुककम्बा मेःन्नेबा मेल्लुकहाऱ हेक्के मेलऱरे ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ यरिक् निसाम् हुऱरुसि ॥

35-36 नाम्धेयेर पत्छेल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ खेप्पो मेदयेआङ् येसुःन् मेमेत्तु, “आदाङ्बे, कङ्हाऱ पाङ्घेदेःसेसेऱओ, थेआङ्भेल्ले कन् एःकसादेन्नो थेआङ् इङ्मा चामा खाःमेदेत्नेन्लो, याम्मो नाम्माङ् थयेबेरो ॥ हाराऱ खिरिबा हिम्हाऱ नु पाङ्भेऱहाऱओ मेबेःक्काङ् चामा थुङ्मा मेइडु मेजररो ॥”

37 कर येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱए कङ्हाऱ कुजा पिरेम्मिसमेऱओ”

खेङ्हाऱरे येसुःन् याम्मो मेमेत्तु, “आदाङ्बे, किप्नेत्छि (२००) याङ्डिल्ले इङ्मनाबा खरेःङ्डिल्लेआङ् कङ्हाऱ मेयोरुन्छिन्लो ॥ आक्खेलऱरिक् पिमा सुक्मेदेप्पे?”

38 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ आक्खेम्म्याक् खरेःङ् केगतुम्, पेगेम्मेऱआङ् ओमेत्तेम्मेऱ!”

हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे ओमेमेत्तु, हेक्क्याङ् मेभेरेआङ् मेमेत्तु, “आदाङ्बे, आनिगेग डासि (५) खरेःङ् नु नेत्छि (२) डारक् कत्तुम्बे ॥”

39 खेन् मनाहाऱ याःन् केयुङ्बा खाम्मो थेःक्पेत्ताङ्युङ्मा पाङ्घेम्मिसमेऱ फाऱआङ् येसुरे इङ्जाःङ् पिरुसि,

40 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱ किप्थिक् (१००) नु डाबोःङ्(५०) लऱरिक् मेहासिङ्डाङ् थेःक्पेत्मेबेन्छिङ्डाङ्मेयुङ्सिङ् ॥

41 येसुरे खेन् डासि (५) खरेःङ् नु नेत्छि (२) डाहाऱ याङ्सिङ्डाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेप्माङ् ओमेत्तुर निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुर खरेःङ्हाऱ खेःक्खु॥ हेक्क्याङ् खेन् मनाहाऱ मेहाःत्तुसिर फाऱआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसि॥ खेन् नेत्छि डाहाऱआङ् खेःक्खुआङ् मनाहाऱ मेहाःत्तुसिर फाऱआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसिरो ॥

42 खेङ्हाऱरे खाघा मेजरो ॥

43 हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱरे खेन् खरेःङ् नु डाहाऱरे कुजि केनम्बाहाऱ मेसुप्सुल्ले थिक्-नेत् (१२) नडमा योरेरो ॥

44 खेन् खरेःङ् केजाबाहाऱ हेन्छिङ् डासि (५०००) येम्बित्छाऱहाऱरक् मेवये ॥

येसुःन् च्वाःत् सम्दाङ्लाङ्घेःक्

मत्ति १४.२२-३६, युहुन्ना ६.१५-२१

45 येसुरे मनाहाऱ पाङ्घुसिनामेःन्ने खःङ्बेओ लाःसेम्मेऱआङ् वरक्किल्ले नाहाङ्दाङ् बेथसेदाओ इङ्गाऱनुःल्ले तगि पेगेम्मेऱ फाऱआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि ॥

46 हेक्क्याङ् खेप्मोलाम् तुवा चोःक्से थो कोःक्माओ पेरो ॥

47 आल्ल खादामेल्ले खःङ्बेन् वरक्किल्ले कुलुम्मो वये, हेक्क्याङ् वरक्किल्ले कुयाओ येसुःङ्ग एःक् वयेरो ॥

48 कुहुऱसाम्बाहाऱरे सुरित् केजङ्ङिन् खुनिऱ तक्लेप्माङ्ङु हुःरेबाल्ले खःङ्बेन् वरक्को तगि तेऱमा केसाक्पा मेदुमुआङ् मेयागेबा येसुरे निःसुसि ॥ हेक्केःल्ले इङ्वा काःमानुःल्ले तगि येसुःन् वरक्को लाङ्घेगेऱ पेरो ॥ हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेयागेबा खःङ्बेन् लाम्बाक्मा इःत्तुल्ले

49-50 खेङ्हाऱरे खुनेऱ लाङ्घेगेबा मेनिःसुआङ् कङ्ग सिसाम्ने फाऱआङ् साऱरिक् मेगिसेऱ मेअःक्ते ॥ खिमो येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “मेगिसेम्मिन्नेऱ! इङ्गाऱ येसुआ ॥ हाङ्हाङ् लऱरेम्मेऱओ!”

51 हेक्क्याङ् येसुःन् खःङ्बेओ लाःसेआङ् सुरित् केजङ्डिन् हुःमा चक् लऱरे ॥ कुहुऱसाम्बाहाऱरे साऱरिक् खुनिऱ निङ्वाऱ मये ॥

52 खेङ्हाऱरे खरेःङ्डिल्ले यरिक् मनाहाऱ तेक्तुसिबा निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक्किन् कुसिङ् मेन्निःते मेवये, थेआङ्भेल्ले खुनिऱ निङ्वाऱ केधुङ्बा चोगेरो ॥

गनेसरेत पाङ्जुम्मो येसुरे केदुक्पाहाऱ वेःन्दुसिऱ

53-54 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे वरक्किल्ले नाधाःम्बि मेगाःक्तुआङ् गनेसरेत्तो मेगेरेआङ् खःङ्बेन् इमेघेःक्खु ॥ येसुःन् खःङ्बेलाम् लःन्देनुमेःन्ने खेप्पोबा मनाहाऱ केरेक्ले खुनेऱ कुसिङ् मेनिःत्तु ॥

55 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ खिरिबा तेन्नो मेलोःक्तेर मेबेआङ् केदुक्पा केयऱबाहाऱ येसुःन् वयेबा तेन्नोए खुनिऱ नेत्नाःन्नुए मेदारुसिरो ॥

56 पाङ्भेऱ पाङ्जुम् येक्यक्को खुनेऱ आतान् पेसाङ् केदुक्पा केयऱबाहाऱ कुलाम्मो मेनेस्सुसिरो ॥ हेक्क्याङ् येसुरे कुदेःतिल्ले कुसुकपेन्लक्साङ्सुःमा फाऱआङ् केदुक्पाहाऱरे पैलि मेभाक्त्तु, हेक्क्याङ् खुनेऱ केसुबाहाऱ केरेक् मेवेःत्तेरो ॥

7

पाधेबाहाऱरे खुनिऱ साक्थिम्मिन्

मत्ति १५.१-९

1 थिक्येन् यरुसलेम येक्यक्कलाम् कुभा फरिसिहाऱ नु सामयोथिम्मसाम्बाहाऱ येसुरो मेदये ॥

2 खेङ्हाऱरे येसुरे कुभा कुहुऱसाम्बाहाऱरे यहुदिहाऱरे खुनिऱ वाहप्सिङ्मा चोःक्थिम् कुइसिःक् हुक् वामेन्हप्पे चा मेजबा मेनिःसुसि ॥

3 (फरिसिहाऱ नु काक् यहुदिहाऱरे खुनिऱ पाधेबाहाऱरे खुनिऱ साक्थिम् कुइसिःक् वामेन्हप्सिङ्डे चा मेन्जनेन्लो ॥

4 खेङ्हाहारे पाङ्जुम्लाम् हिम्मो मेदाःल्ले वाहप्सिङ्मा नु सेसेसाङ्साङ् चोःकमा थिम् मेन्जोःक्के मेन्जनेन् ॥ खेङ्हाहारे फङ्नाहाह, चेत्याहाह, खप्प्याहाह वाहप्मा सुत्थो चोःकमा वेह थिम्हाहआङ् मेगतुरो ॥)

5 हेक्केःल्ले फरिसिहाह नु साम्योथिम्साम्बाहाहारे येसुःन् सेःन्मेलाप्तु, “केहुहसाम्बाहाहारेग सुत्थो चोःकमा थिम् मेन्जोःक्के चा मेजबा आनिगे निःमना ॥ थेआङ् केहुहसाम्बाहाहारे आनिह पाधेबाहाहारे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् मेन्डःतुन्मेन्नाःतुन्बाबे?”

6 येसुरे खेङ्हाह नोगप् पिरुसि, “खिनिह निङ्वाह केजिःप्पाहाहारे खिनिह याःम्बेओ निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्निन् माङ्निङ्वाहपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबाङ्ग सेक्खाए लाहरो, ‘कन् मनाहाहारेग खुनिह मुराःल्लेरक् मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिआरो, कर खुनिह निङ्वाहइन्इङ्गाह लेप्पाङ् होःप्लो ॥

7 कङ्हाहारे हने सेवा मेजोःक्का, कर मेहुहसिबा निसाम्मिङ्ग मेन्छाम् याप्पिरे आप्फेःक् मेजोगुबा थिम्रक्लो ॥’

8 खिनिह निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् केनाहम्माम्ङ् मेन्छाम्गेन् याप्पिहाहारे खुनिह चोःक्थिम्मिन् केइःतुम् केनाःतुम्लो ॥

9 खिनिह पाधेबाहाहारे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् इःप्पा नाःप्पा साहरिक् चाःप्पा केजोगिहआङ्निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् केनाहम्माम्लो ॥

10 कुबिओ मोसाःल्ले* पाःतुआङ् वाह, ‘केम्बा केम्मासि मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेसेह’ हेक्क्याङ् ‘आत्तिल्ले कुम्बा कुम्मासि साङ्ग्रा

* 7:10 ०००००००-०००००० ०००००००० ००००००००००००
०००००० ००००००००० ०००००० ०००००००० ०००००००० ००००००
०००००००००००००००००००००००० ००००० ०००००००००००००००००००००००००००
००००००००

मेत्तुसि, खेङ्ग सेप्माए पोःड्लो ॥”*

11 कर खिनिः फरिसिहाऱे याप्मिहाऱ, ‘च्या इङ्गाऱलाम् कुभाऱ केघोःसुम्, खेन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् कुर्बान् पिमनाबारो’ लऱरिक् खुनिः पा-माहाऱ हेक्के मेप्मासि नुःबारो फाऱआङ् केमेत्तुम्मिम्लो (कुर्बान् फाऱइन् निङ्वाऱफुमाङ्ङो तोःम्नाबा हुक्सोयाङ्लो) ॥

12 हेक्केलऱरिक् खेन्कुम्बा कुम्मासि कुभाऱ पिमा खिनिः केम्बाङ्घुम्मिन्लो ॥

13 अक्खेलऱरिक् खिनिः केबोःड्बा केयुःबा चोःक्थिम्हाऱ केङ्ःत्तुम् केनाःत्तुम्माङ् निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् केलेरुम् केदेःसुम्लो ॥ बा हेक्कतड्बा याःम्बक्हाऱरक् खिनिः केजोगुम् ॥”

येसुरे आसुत्थोःल्ले कुयाःम्बेओ हुऱरुसिऱ

मत्ति १५.१०-२०

14 येसुरे मनाहाऱ याम्मो उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “खिनिः केरेक्के इङ्गाऱ आबाःन्निन् खेप्सेम्मेऱआङ् कुसिङ् निःत्तेम्मेऱओ ॥

15 लाःक्कात्लाम् मना सिगाङ् केलाःप्पा पाःन्निल्ले मनाःन् आसुत्थो मेजोगुन्लो, कर निङ्वाऱओलाम् लाःक्कात् केलाःम्बा पाःन्निल्लेए मनाःन् आसुत्थो चोगुऱरो ॥

16 ((नेक्खोऱ केबप्पाहाऱे नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेऱओ ॥”))

17 खेन् मनाहाऱ पक्थसिआङ् येसुःन् हिम् सिगाङ् लाःसे हेक्क्याङ् खेप्पो कुहुऱसाम्बाहाऱे खुनेऱ कन् खेदाऱइल्ले कुबेःन् थेमाबे फाऱआङ् सेःन्मेदोसुरो ॥

18 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “आल्लसाङ् खिनिः निङ्वाऱ पाःक्लो! मना सिगाङ् केलाःप्पा चाःमनाबा कुजाःल्ले खेन् आसुत्थो मेजोगुन् केलाऱबा केन्निःसुम्मिन्बिः?

* 7:10 ०००००००००० ००.१२, २१.१७

19 कङ्ग सिक्लुङ्माओ मेबेःक्नेन्, कर कन् साप्पोःक्को लाःत्ताङ् लाःक्कात् लःम्बेःक्लो ॥” (अक्खेलरिक् येसुरे काक् चाःमनाबा चाहाः सुत्थो चोःक् फाःआङ् पाःतुरो ॥)

20 हेक्क्याङ् याम्मो खुनेः पाःतु, “सिक्लुङ्मोलाम् केलःम्बा पाःन्निल्ले खुनेः आसुत्थो चोगुरो ॥

21-22 थेआङ्भेल्ले मेन्छाम्गेन् याप्मि निङ्वाः सिगाङ्लाम् फेन् निङ्वाः, याम्बोःप्मा, खुःम्मा, मना सेप्मा, चाराम्मा याःम्बक्, खिःम्मा, ताप्फेःम्बा निङ्वाः चोःक्मा, इङ्लेक् चोःक्मा, चेल्लेक्लेक्लत्तमा, नाहेम्मा, चेत्या इङ्दो पाःप्मा, आङ्दिङ् लत्तमा, अदङ् पाःन् चोःक्मा, हेक्कत्तङ्बा फेन् पाःन्हाः लःन्लो ॥

23 अक्कत्तङ्बा फेन् पाःन्हाः सिगाङ्लाम् लाःक्कात् लःन्नाङ् मनाःन् आसुत्थो चोगुरो ॥”

थिम्मेन्दङ् मेन्छुमाःङ्ल्ले कुनसाःन्

मत्ति १५.२१-२८

24 येसुःन् खेन् तेन्नोलाम् तायर नु सिदोन येक्क्यक् खिरिबा थुम्हाःओ परो ॥ हेक्क्याङ् खुनेः थिक् हिम्मो लाःसे, थेआङ्भेल्ले खुनेः खेप्पो त्येबा आत्तिन्हाःरेआङ् निङ्वाः मेङ्घोःसुन्ल केलत्तबा इःत्तुआङ् वये ॥ कर खुनेः चिङ्सिङ्मा मेसुक्तेन्लो ॥

25 कर कुस्साःन् फेन्साम्मिल्ले याङ्घुआङ् केवाःत्तमा मेन्छुमाःङ्ल्ले खुनेः त्येबा पाःन्निन् खेप्सुनामेःन्ने येसुरो त्येआङ् कुलाङ्जक्पो थुङ्बोहजः युङ्सिङ् ॥

26 खेन् मेन्छुमाःन् सिरिया लाजेःत्तमा सुरोफोनिशिया थुम्मो सागेवाःन्छिङ्मा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्स्मा वये ॥ खेल्ले आस्साः चुक्मेल्लोलाम् फेन्साम्हाः लःत्ताङ् पिराङ्ङेःत्तना फाःआङ् खुनेः पेलि फाक्तु ॥

27 येसुरे खेन् मेन्छुमाऱडन् मेत्तु, “हिन्जाऱबित्छाहाऱरे खरेःड्डिन् खाघा मेजर पोःड् ॥ हिन्जाऱबित्छाहाऱरे खुनिऱ खरेःड्डिन् नाप्मासिआड्कोःत्चोहाऱ पिमासि नुःबा मेःन्लो ॥”

28 हेक्केःल्ले खेन् मेन्छुमाऱडल्ले नोगप् पिरु, “सेक्खाएरो आदाड्बे, कर कोःत्चोहाऱरेआड् हिन्जाऱबित्छाहाऱरे खुनिऱ चामादेन्नोलाम् मक्केधाःबा कुजिहाऱ मेजरो ॥”

29 येसुरे खेन् मेन्छुमाऱडन् मेत्तु, “खेनेऱ नुःबा नसाःन् कुधिम्बा नोगप् केबिराड्बाल्ले चोगुल्ले केहिम्मो पेगेऱ, केस्साः चुकमेल्लोलाम् फेन्साम्मिन् लःन्दे पेआड् वाऱरो ॥”

30 खेन् मेन्छुमाऱडन् कुहिम्मो नुःक्खे पेआड् कुस्साःन् नुःरिक्काड् कुनेत्नाओ इप्सेआड् नेस्सेबा तुमु, थेआड्भेल्ले फेन्साम्हाऱरे खेन् मेलेरु मेधःआड् वये ॥

येसुरे नाधाक्पा मनाःन् वेःन्दुऱ

31 येसुःन् तायरलाम् सिदोन पोःक्खेर पेआड् खुनेऱ गालिल वरक् नु थिबोःड् पाड्जुम्मिल्लेन्थुम्मो पेरो ॥

32 खेप्पो मनाहाऱरे नाधाक्पा नु कुबाःन् मेःन्लःम्मनाबा मनाधिक् मेदारुआड् येसुरे कुहुक्किन् कुसम्दाड् नेस्सुनि फाऱआड् पेलि मेभाक्तुरो ॥

33-34 येसुरे खेन् मनाहाऱलाम् माःड्घा तेऱरुआड् कुनेक्खोऱबो हुक्चोःन् केःत्तु, हेक्क्याड् हुक्को थ्याःत् थोःक्तुआड् कुलेसोःप्पिन् सुःसु हेक्क्याड् ताड्साक्पेन्लेप्पाड् ओमयेआड् सक्मा सोःन्छिड्ल “इफ्फाथा” मेत्तुरो ॥ खेन् फाऱडन् “हन्छिड्डेऱ” पोःड्लो ॥

35 खिमो खेन् मनाःन् नेक्खोऱ खेम्मा केसुक्पा नु पाःप्पा केसुक्पा पोःक्खेआड् नुःरिक् पाःप्पा हेःक्तेरो ॥

36 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मनाहाऱ कन् पाःन्निन् हाःत्ताड् मेप्मासि मेःन् फाऱआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥ कर आक्खेन् मेप्मासि मेःन्लो मेत्तुसिसाड् कन् इड्भन्निन् मेसेःसुर मेदेऱरुरो ॥

37 खेङ्हाऱरे साऱरिक् खुनिऱ निङ्वाऱ मयेऱ अक्खे मेबाःतुरो,
 “खुनेऱग काक् पाःन्हाऱ साऱरिक् नुःबा चोगुआङ् वाऱरो!
 अक्खेलऱरिक् नाधाक्पाहाऱ नु पाःप्मा मेन्छुक्मनाबाहाऱआङ्
 नुसुसिरो ॥”

8

येसुरे हेन्छिङ् लिसि (४०००) मनाहाऱ चाजाःतुसिऱ

मत्ति १५.३२-३९

1 खेन् येम्मो यरिक् मनाहाऱ याम्मो येसुःन् वयेबा तेन्नो
 मेजुप्से ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱनु चामा थुङ्मा थेआङ् होःप्ते ॥ खुनेऱ
 कुहुऱसाम्बाहाऱ उःतुसिआङ् मेत्तुसि,

2 “कन् मनाहाऱ इङ्गाऱ आलुङ्माऱ मेदुक्लो, थेआङ्भेल्ले
 खेङ्हाऱग सुम्येन्नाङ्धो इङ्गाऱनुए मेवाऱ, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे
 चामा थुङ्मा थेआङ् मेङ्गत्तुन्लो ॥

3 इङ्गाऱ खेङ्हाऱ हिम्मो बा अक्खेए पाङ्घुङ्देःसुङ्सिङ्ने फाऱग्र
 मेबेःक्ल मेबत्तिल्लेसा साक्किल्ले साक्कलाम्बत्तुसिऱ, थेआङ्भेल्ले
 कुभाग साऱरिक् माःङ्घा माःङ्घालाम् मेद्येआङ् मेवाऱरो ॥”

4 हेक्केःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “कन् एःक्सादेन्नो
 आक्खेलऱरिक् कम्म्याक् यरिक् मनाहाऱ खरेःङ्ङिल्ले
 खाःप्मासिबे?”

5 हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ सेःन्दोसुसि, “खिनिऱ आक्खेम्म्याक्
 खरेःङ् केगत्तुम्बे?”

खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग नुसि खरेःङ्ङलक् कत्तुम्बेरो ॥”

6 हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मनाहाऱ खाम्बाङ्ङो युङ्ग्मेऱ मेत्तुसि ॥
 हेक्क्याङ् खेन् नुसि खरेःङ्ङिन् खप्सुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्
 नोगेन् पिरुर खेःक्खु, हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसिआङ्
 मनाहाऱ मेहाःतुसिरो ॥

7 खेड्हाऱे थिक्-नेत्छि चुजुक्सा डाआड् मेगत्तु ॥ खेन्नाड् येसुरे निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुआड् हाःतेम्सिम्मेऱ फाऱआड् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसिरो ॥

8 हेक्क्याड् खेन् मनाहाऱे खाघा मेज ॥ हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱे खेन् कुजि केनम्बाहाऱ मेसुप्सुल्ले नुसि नइमा योरेरो ॥

9 खेन् केजाबाहाऱ हेन्छिड् लिसि (४०००) यारिक्मेवये ॥ हेक्क्याड् येसुरे खेन् मनाहाऱ पाड्घुदेःसुसिआड्

10 खुनेऱ कुहुऱसाम्बाहाऱनु खःड्बेओ लाःसेआड् नाहाड्दाड् दलमनुथा पाड्जुम् खिरिबा तेन्नो पेरो ॥

फरिसिहाऱे येसुःन् निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् मेनाःक्तुऱ

मत्ति १६.१-४

11 कुभा फरिसिहाऱ खेप्पो मेजुप्सेआड् येसुःन्नु पाःन्धक्मा मेहेःक्ते ॥ खेड्हाऱे “साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयेबा फाऱआड् निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्धिक्क्याप्मि ओसेःन्आधाक्तेऱओ” मेमेत्तुर येसुरे कुनिड्वाऱ मेसाऱरु ॥

12 हेक्केःल्ले येसुःन् केःम्बा सक्मा सोःन्छिड् ल पारे, “थेआड् कन् येम्मोबा मनाहाऱे निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् ओमेप्पा मेगोःत्तुबाबे? कर इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तिड्, कन् मनाहाऱे खेन् हेक्क्याड् मिक्सेःन् ओमेप्पा मेड्घोःसुन्लो ॥”

13 हेक्क्याड् खेड्हाऱ लेरुसिआड् दलमनुथालाम् कुहुऱसाम्बाहाऱनु याम्मो खःड्बेओ लाःसेआड् नाधाःम्बि थासिड् ॥

इड्लेक्पा निसाम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ साम्दिड्

मत्ति १६.५-१२

14 कुहुऱसाम्बाहाऱे चामा थुड्मा कुजाहाऱ याड्सिड्मा निड्वाऱ मेभेःत्छुरो ॥ खेड्हाऱे खरेःड्धिक्लक् खःड्बेओ मेगत्तु ॥

15 येसुरे खेङ्हाऱे साम्दिङ् पिरुसि, “हेरोद हाङ्ङिन् नु फरिसिहाऱे खुनिऱ खरेःङ् केभङ्बा सिदाऱलाम् सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱओ!”

16 खेङ्हाऱे आनिऱ खरेःङ्ङिन् आङ्गत्तुम्मिन्नाङ् हेक्के आमेत्तेबारो फाऱआङ् पाःन्धक्मा मेहेःक्ते ॥

17 येसुरे कन् पाःन्निन् कुसिङ् निःत्तुआङ् मेत्तुसि, “खिनिऱ लुम्मो खरेःङ् होःप्फाऱआङ् थेआङ् पाःन् केधक्तिबा? खिनिऱ आल्लसाङ् पाःन् कुसिङ् केन्निःत्तिन्नाङ्खासिङ् केन्निःत्तिन्बि? आल्लसाङ् खिनिऱ निङ्वाऱ थुङ्बि?

18 ओमेप्पा मिक् केगत्तुम्साङ् केन्निःसुम्मिन्बि? खेम्मा नेक्खोऱ केगत्तुम्साङ् केङ्घेप्सुम्मिन्बि? खिनिऱ निङ्वाऱ मेयाक्नेन्बि?

19 इङ्गाऱ डासि खरेःङ्ङिल्ले हेन्छिङ् डासि (५०००) मनाहाऱ चाःत्तुङ्सिङ्ङिल्ले कुजि केनम्बाहाऱ आक्खेन् नइमा केभुक्खुम्बे?”

खेङ्हाऱे नोगप् मेबिरु, “थिक्-नेत्” (१२) ॥

20 “हेक्क्याङ् नुसि खरेःङ्ङिल्ले हेन्छिङ् लिसि (४०००) मनाहाऱ चाःत्तुङ्सिङ्ङिल्ले आक्खेन् नइमा कुजि केनम्बाहाऱ केभुक्खुम्बे?”

खेङ्हाऱे नोगप् मेबिरु, “नुसि” (७) ॥

21 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “आल्लसाङ् कुसिङ् निःप्पा केन्छुक्त्तुम्मिन्बि?”

येसुरे मिक्फःम्बा मनाःन् निःमा केसुक्पा चोगुऱ

22 येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ बेथसेदाओ मेगेरे ॥ खेप्पो मनाहाऱे मिक्फःम्बाधक् येसुरो मेदारुआङ् “खेल्ले कुसम्दाङ् केहुक्किन् नेस्सेऱआङ् खानिःमा केसुक्पा चोगेऱओ” फाऱआङ् पेलि मेभाक्तुरो ॥

23 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मिक्फःम्बेन् कुहुक्को तेम्सुआङ् पाङ्भेऱओलाम् लाःक्कात् तेऱरु, हेक्क्याङ् कुध्याःत्तिन्

30 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ आयाःम्बेओ कन् पाःन्निन् आत्तिन्हाऱआङ् मेमेतेम्सिम्मेन्नेऱ फाऱआङ् इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥

येसुरे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःतुऱ
मत्ति १६.२१-२३, लुका ९.२२

31-32 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ अक्खे पाःतुर हुऱमा हेःक्तुसि, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःल्ले यरिक् तुक्खेहाऱ तुम्मा पोःङ्, हेक्क्याङ् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱरे, तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे, हेक्क्याङ् साम्थोथिम्साम्बाहाऱरे मेनाऱआ, हेक्क्याङ् मेसेत्ताआङ् याम्मो सुम् येन् एगाङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्डा केलऱबा पाःन्निन् कुनिङ्वाऱ हन्दुआङ् चेक्तुसिरो ॥ हेक्केःल्ले पत्रुसरे खुनेऱ थिक्लेप्माङ् तेऱरुआङ् फेःक्तुरो ॥

33 हेक्क्याङ् खुनेऱ खिरि हिसिङ्डाङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ ओमेत्तुसिऱ पत्रुसेन् फेःक्तु, “माफेन्साम्मे, खेनेऱ इङ्गाऱलाम् माःङ्घा पेगेऱ ॥ खेनेऱग निङ्वाऱफुमाङ् कुइसिःक् मेःन्, कर मेन्छाम् याप्पि कुइसिःक्लक् निङ्वाऱ केइःतुरो ॥”

सिलाम्साक्मा सिङ्ङिन्पङ्माआङ्खुनेऱ तिम्माऱ
मत्ति १६.२४-२८, लुका ९.२३-२७

34 हेक्क्याङ् येसुरे यरिक् मनाहाऱ नु कुहुऱसाम्बाहाऱ उःत्तुसिआङ् अक्खे मेत्तुसि, “आत्तिल्ले इङ्गाऱ तिम्मा निङ्वाऱ चोगुऱ, हाराऱ खेल्ले इङ्गाऱरक् चाङ्थुङ्ङुङ् केलऱबा कुनिङ्वाऱइन्सेरुआङ् सिलाम्साक्मा कुसिङ्ङिन् पक्खुआङ् इङ्गाऱ तिम्मारो ॥

35 थेआङ्भेल्ले आत्तिल्ले कुहिङ्मन्निन् ताङ्सेःप्तुङ् लऱरिक् निङ्वाऱ चोगुऱ, खेल्ले खेन्नाङ् मासुऱ, कर आत्तिल्ले कुहिङ्मन्निन् आलागि नु सुनाइङ्ङिल्ले कुलागि मासुऱ, खेल्ले मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् खोःसुऱरो ॥”

36 मेन्छाम् याप्मिःल्ले काक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् खुनेङ्गन् चोगुसाङ् मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्निन् मासुल्ले नुःबा पोःङ्बि?

37 मेन्छाम् याप्मिःल्ले मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्निन् याङ्ना खोःमारे लागि थेःल्लेआङ् नुःक्मा मेसुक्तुन्लो ॥

38 कन्कुङ्गेभेबा नु लायोबा येम्मो आत्तिन् मनाःन् इङ्गाङ्नु हेक्क्याङ् आबाःन्जाक्किन्नु सिरिङ् मःङ्, इङ्गाङ् मेन्छाम्साःन्नाङ् आम्वारे कुमिमिदिङ्डो सेसे माङ्लाइङ्बाहाङ्नु युःआल्ले खेन्नु सिरिङ् मःआरो ॥

9

1 येसुरे खेङ्हाङ् याम्मो मेत्तुसि, “इङ्गाङ् सेक्खाए मेत्तिङ्, कप्पो केयेप्पा कुभा मनाहाङ् निङ्वाङ्फुहाङ्जुम्मिन् मुक्साप्पु युःबा मेन्निए थारिक् मेन्छिःनेन्लो ॥”

येसुरे कुधक्किन् लेङ्सिङ्

मत्ति १७.१-१३, लुका ९.२८-३६

2 तुक्सि (६) येन् एगाङ् येसुरे पत्रुस, याकुब नु युहुन्नाःन् थो केःम्बा कोःक्माओ तेरुसि ॥ खेप्पो हाःत्ताङ् मेहोःप्ते ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाङ्गे ओमेत्तुर मेबत्छेल्लेए येसुरे कुनाइबेःक्लेङ्सिङ्गल पेआङ्

3 कुदेःत्हाङ् मिक्किन् चेमुर् थारिक् फुत्तिःङ्ग्याःप्पा पोःक्खे, खेम्म्याक् सारिक् फः लर थारिक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो हाःत्लेआङ् चाङ्ङिन् वाहप्पा मेसुक्तुन्लो ॥

4 हेक्क्याङ् माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा एलियाःन् नु मोसाःन् थाःम्नेत्छिआङ् येसुःन्नु ताङ्जेक्खेत्छिरो ॥

5 पत्रुसरे येसुःन् मेत्तु, “सिक्खाम्बे, आनिङ्ग कप्पोए आवाङ्इल्ले नुःबा पोःङ्लो ॥ आनिगे कप्पो सुम्सि याक्साहाङ् चोगुम्बेबि? थिक्

खेनेऱडन् हेक्क्याड् मोसान् नु एलियारे खुन्छिऱ लागिआड् थिक् थिक् चोगुम्बेरो!”

6 पत्रुसरे थे पाःप्माबे फाऱआड् कुनिड्वाऱडल्ले थेआड् मेधाप्तुन्, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ साऱरिक् मेगिसेआड् मेवयेरो ॥

7 हेक्क्याड् खाप्मिःतिल्ले चिदेप् तेप्तुसिआड् खाप्मिःतोलाम् अक्तड्बा इक्ला मेघेप्सु, “कन् आमिःम् आस्साःरो ॥ खुनेऱ पाःत्तुबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेऱओ ॥”

8 खेड्हाऱ खिरि ओमेमःयेल्ले येसुःन्लक् वये, वेऱ हाःत्ताड् मेहोःप्तेरो ॥

9 खेड्हाऱ कोःकमालाम् यो मेध्येर मेबत्छेल्ले येसुरे खेड्हाऱ कन् केनिःसुम्बा पाःन्निन् इड्गाऱ मेन्छाम्साःन् सिःमेन्लाम् याम्मो मेन्हेड्डे थारिक् हाःत्ताड् मेजेक्तेम्मेन्नेऱ फाऱआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥

10 खेड्हाऱरेआड् कन् पाःन्निन् खुनिऱ लुम्मोए मेयुक्खु ॥ खेड्हाऱ कन् सिःमेन्लाम् हिड्मा फाऱडन् थेमानेबे फाऱआड् पाःन् मेधक्तेरो ॥

11 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “थेआड् साम्योथिम्साम्बाहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्ताःमानुःल्ले तगि एलियाःड्ग युःमाए पोःड् फाऱआड् मेबाःत्तुबाबे?”

12 हेक्केःल्ले येसुरे अक्खे मेत्तुसि, “सेक्खाएरो, एलियाःड्ग युःऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेरे कुदाःमान् केरेक् यारिप् चोगुऱरो ॥ आक्खेलऱरिक् मेन्छाम्साःन् तुक्खे चामाए पोःड्, हेक्क्याड् खुनेऱ मनाहाऱरे मेनाऱरु केलऱबा साप्तेआड् मेबत्तेन्बि?

13 कर एलियाःन् त्ये चुरेआड् वाऱ, हेक्क्याड् कुयाःम्बेओ साप्तेआड् पप्पा हेक्के खेड्हाऱरे खुनेऱ निड्वाऱ थाप्थाप् मेमेत्तुआड् मेवाऱरो ॥”

येसुरे फेन्साम्मिल्ले तरुबा चुक्पेन् वेःन्दु
मत्ति १७.१४-२१, लुका ९.३७-४३

14 हेक्क्याड् खेड्हाऱ वेऱ हुऱसाम्बाहाऱ मेवयेबा तेन्नो मेगेरेल्ले खेप्पो यरिक् मनाहाऱ मेजुप्सेआड् मेवये ॥ खेप्पो कुहुऱसाम्बाहाऱ नु साम्थोथिम्साम्बाहाऱ पाःन्धक्नु मेयागे ॥

15 येसुःन् येबा मेनिःसुआड् खेप्पो केवाऱबा केरेक् मनाहाऱ साऱरिक् हाःप्मेलेक्तेआड् मेलोःक्तेर येसुःन् सेवा मेजोगुरो ॥

16 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ सेःन्दोसुसि, “खेड्हाऱनु थेमा पाःन् केधक्तिबाबे?”

17 हेक्क्याड् खेन् मनाहाऱओ थिक्ले पाःत्तु, “सिक्साम्बे, आस्साःन् कप्पो तारुड्डाड् वाऱआ, थेआड्भेल्ले फेन्साम्मिल्ले तरुआड् कुबाःन्नाड् मयेबेआड् वाऱरो ॥

18 फेन्साम्मिल्ले फत्तुल्ले खेन् खाम्मो थाम्सिड्डाड् कुध्याःत्तिन् फुजुःक्-फुजुःक् लःन्नाड् कुहाबोऱबान् इसिक्खुऱ, हेक्क्याड् खाक्तुऱरो ॥ केहुऱसाम्बाहाऱ ‘खेन् फेन्साम्मिन् आस्साःल्लोलाम् नाःत्तेम् आबिरेम्मेऱ’ मेत्तुड्सिड्, कर मेन्छुक्तुन्लो ॥”

19 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “नसाःन् केहोःप्पासे, आप्फाल्ले थारिक् इड्गाऱ खिनिऱनु वाऱआर नासि थःत्तिन्ड्बाबे? खेन् चुक्पेन् कत्ना फेत्तेम्मेऱ ॥”

20 खेन् चुक्पेन् येसुरो मेदारु, हेक्क्याड् फेन्साम्मिल्ले येसुःन् निःसुआड् खेन् चुक्पेन् खाम्मो पिर्धाप् थाप्सु, हेक्क्याड् खेन् चुक्पेन् कुध्याःत्तिन् फुजुःक्-फुजुःक् लःन्देर होःत्तिड्मा हेःक्तेरो ॥

21 येसुरे खेन् चुक्पेल्ले कुम्बाःन् सेःन्दोसु, “कन् चुक्पेन् आप्फाल्लेआड्धो अक्खे पोःक्खेबाबे?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “कन् अडेःक्वा वयेआड्धोए अक्खे पोःक्खेबारो ॥

22 कन् फेन्साम्मिल्ले यरिक् लेङ् सेप्मा कोःतुल्ले चुक्पेन् मिओ नु च्वाःत्तो सेप्मा फाऱ्आड् लाप्फुसु याक्तुरो ॥ आदाड्बे, लुङ्माऱ् आदुक्तेऱ्ओ, केसुक्तुने फाऱ्ग्र आभाऱ्रेऱ्ओ ॥”

23 येसुरे खेन् मेत्तु, “केसुक्तुने फाऱ्ग्र’ फाऱ्आड् थेआड् केबाःत्तुबाबे? नसाःन् केजोःक्पाल्ले कुलागिग थेसाड् पोःङ्मा सुक्लो ॥”

24 हेक्केःल्ले खेन् चुक्पेल्ले कुम्बारे खिमो यम्बा इक्लाओ मेत्तु, “आदाड्बे, इङ्गाऱ् नसाःन् चोगुङ्, कर आल्लसाड् यरिक् नसाःन् चोःक्मा फाऱ्ग्राड्डेऱ्ओ!”

25 हेक्क्याड् येसुरे यरिक् मनाहाऱ् खेप्पो मेलोःक्तेर मेभेरेबा निःसुसिआड् खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्तु, “नाधाक्पा नु कुबाःन् मेन्लःम्नाबा फेन्साम्मे, खेन् चुक्पेल्लोलाम्लःन्दे पेगेऱ्आड् आप्फाल्लेआड् याम्मो मेलाःसेन्नेऱ्”

26 खेन् फेन्साम्मिन् फिःक्तेर खेन् साऱ्रिक् थाप्सुधआड् लःन्दे पेरो ॥ खेन् चुक्पेन् खाक्तुआड् केसिःबा कुइसिःक् पोःक्खेआड् नेस्से ॥ हेक्केःल्ले कुभारेग खेङ्ग स्ये फाऱ्आड् मेबाःत्तुरो ॥

27 कर येसुरे खेल्ले कुहुक्कोलाम् तेम्सुर फोःक्खुआड् येप्सु, हेक्क्याड् खेन् येम्सिङ्गलो ॥

28 येसुःन् हिम्मो लाःसेआड् कुहुऱ्साम्बाहाऱ्रे स्वाःत्ताड् सेःन्मेदोसु, “थेआड्आनिगे खेन् फेन्साम्मिन् नाःप्मा लःप्मा मेसुक्तुम्बेन्बाबे?”

29 येसुरे नोगप् पिरुसि, “अक्तड्बाड्ग तुवाःल्लेरक् नाःप्मा लःप्मा सुक्तेत्तो ॥”

येसुरे याम्मो कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तु
मत्ति १७.२२-२३, लुका ९.४३-४५

30 हेक्क्याङ् येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् तेन्निन् पक्मेधःआङ् गालिल मेलस्सुर मेबे ॥ खुनिः आत्तो मेवाः फाःआङ् वेःहाःरे निङ्वाः मेङ्घोःसुन्ल केलाःबा येसुरे निङ्वाः इःतुआङ् वयेरो,

31 थेआङ्भेल्ले खुनेः कुहुःसाम्बाहाः हुःरुसिर वये ॥ खेङ्हाः अक्खे मेत्तुसि, “आल्ल मेन्छाम्साःन् इङ्मेलेक्त्तुः हेक्क्याङ् मनाहाःरो हुक् मेसुप्त्तु मेबिरुःआङ् खेङ्हाःरे खुनेः मेसेरुः, कर सुम्येन् एगाङ् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिङ्वेत् पोःङ्लो ॥”

32 कर कुहुःसाम्बाहाःरे खुनेः पाःत्तुबा पाःन्निन् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्, हेक्क्याङ् खेङ्हाः याम्मो सेःन्दोःमाआङ् मेगिसेरो ॥

यम्लाबा हाःत्?

मत्ति १८.१-५, १०.४२, लुका ९.४६-५०

33 खेङ्हाः कपर्नहुम्मो मेदयेआङ् खेप्पोबा हिम्मो मेवयेल्ले येसुरे कुहुःसाम्बाहाः सेःन्दोसुसि, “आन्देःन् लाम्मो खिनिः थेमाःन्पाःन् केधक्किर केवयिबाबे?”

34 कर खेङ्हाः मेम्बारेन्, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाः आनिःओ केरेक्नुःल्ले यम्बान्हाःप्पे फाःआङ् पाःन्मेधक्तेआङ् मेवयेरो ॥

35 येसुःन् युङ्सिङ्डाङ् थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “हाःल्ले तगि पोःङ्मा निङ्वाः चोगुः, खेन् केरेक्नुःल्ले एगाङ् पोःङ्माआङ् केरेक्ले खुनिः सेवारोबा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥”

36 हेक्क्याङ् येसुरे खेप्पो हिन्जाःथिक् खुनिः लुम्मो येप्सु, हेक्क्याङ् कुभक्त्तुङ्डो युक्खुर मेत्तुसि,

37 “आत्तिल्ले आमिङ्डो अक्त्तङ्बा चुक्सा हिन्जाःइन् लाङ्दाःक्त्तुः, खेल्ले इङ्गाः लाङ्दाःक्कारो ॥ इङ्गाः याम्पि लाङ्गेदाःक्पाल्ले इङ्गाः याम्पि केबाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नाङ् लाङ्दाःक्त्तुः ॥”

38 कुहुऱसाम्बाहाऱओ थिक्पा युहुन्ना मेप्पनाबाल्ले खुनेऱ मेत्तु, “सिक्साम्बे, आनिगे लत्छा मनाधिकले केमिड्डो फेन्साम्हाऱ नाःतुसिर पत्छेबा निःसुम्बे॥ हेक्क्याड् आनिगे खेन् ‘हेक्के मेजोगेन्नेऱ’ मेत्तुम्बे, थेआड्भेल्ले खेन् आनिऱनु सोरिक् लाड्मेघेःक्नेन्लो॥”

39 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खेन् हेक्के चोःक्मा मेसाक्तेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले हाःतले इड्गाऱ आमिड्डो निड्वाऱ केमाबा याःम्बक् चोगुऱ, खेन् आदक्लेड्वाओ हारा मेबोःक्नेन्लो॥

40 आत्तिन् आनिऱ तक्लेड्वाओ होःप्, खेन् आनिऱ लेप्पाड् वाऱरो॥

41 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तिड्, आत्तिल्ले खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तरे कुमना फाऱआड् फड्नाधिक् च्वाःत् केबिरिऱ, खेल्ले सेक्खासाड् थुम्घोःन् खोःसुऱएरो॥”

लायो चोःक्मा केबाड्बा मनाहाऱ साम्दिड्

मत्ति १८.६-९, लुका १७.१-२

42 “हेक्क्याड् आत्तिल्ले इड्गाऱ याप्पि नसाःन् केजोःक्पा चुक्सा हिन्जाऱधिक् लायो चोःक्मा पाड्घुऱ, खेल्ले कुनिःड्मो लुम्सुम्मिन्* फोःम्माआड् वरक्को लाप्फुमाल्लेए नुःबा पोःड्लो॥

43 खेनेऱ केहुक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फाऱग्र खक्तेदेःसेऱओ॥ नेत्छि हुक्नु आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमना मि केदिःप्पा खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्लेग हुक्थिक् मेःन्ने मेन्नुप्पनाबा हिड्मन् खोःमाए नुःबारो॥

44 ((खेमायड्सड्डोग फेऱबाःत् नु मिःन्मेसिःनेन्लो॥))

* 9:42 □□□□□□□□□□□□-□□ □□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□

45 केलाड्डिल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फात्रग्र खक्तेदेःसेः॥
नेत्छि लाड्नु खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्लेग लाड्धिक्मेःन्ने
मेन्नुप्पनाबा हिड्मन् खोःमाए नुःबारो ॥

46 ((खेमायड्सड्डोग फेःबाःत् नु मिःन्मेसिःनेन्लो ॥))

47 केमिक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फात्रग्र यगेःत्तेः॥
नेत्छि मिक्किन्नु खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्लेग मिक्किथक्नु
निड्वाःफुहाड्जुम्मो लाःप्पा नुःबारो ॥

48 खेमायड्सड्डोग फेःबाःत् नु मिःन्मेसिःनेन्लो ॥*

49 युम्मिल्ले सिदुड्जभाःन् सुत्थो चोगुबा हेक्केए मिःल्ले केरेक्
मनाहाः सुत्थो चोगुसिःरो ॥

50 युम्मिन् नुःबा चोःक्, कर युम्मिल्ले कुलिम्मेन् माःने फात्रग्र
आक्खेआड् खेन् केलिम्बा केजोगुम्बे? खिनिः हिड्मन्नो युम्मिन्
कत्तेम्मेःआड् केरेक्नु सनारुड्डो वयेम्मेःओ ॥”

10

येसुरे मेःत् नाःमा मेःन् फाःत्रआड् हुःरुसिः

मत्ति १९.१-१२, लुका १६.१८

1 येसुरे खेन् तेन्निन् लेरुआड् यर्दन यड्घड्डिल्ले नाधाःम्बिबा
यहुदिया थुम्मो पे ॥ खेप्पोआड् यरिक् मनाहाःरे खुनेः मेदिम्दु ॥
हेक्क्याड् येसुरे कुयेप्पेक् कुइसिःक् खेन् मनाहाः हुःरुमा
हेःक्त्तुसि ॥

2 खेप्पो कुभा फरिसिहाः मेद्वेःआड् खुनेः कुनिड्वाः साःत्मा
फाःत्रआड् पाःन् मेगेसु, “आदाड्बा सिक्साम्बे, येम्बित्छाःड्डिल्ले
कुमेःत्तिन् नाःत्मा साम्योथिम्मिल्ले पिरुबि मेःम्बि?”

3 येसुरे खेड्हाः याड्ना सेःन्दोसुसि, “मोसारे खिनिः आक्त्तड्बा
इड्जाःड् केबिरिआड् केवयिःबे?”

* 9:48 ०००००० ००.२४

4 खेङ्हाऱे नोगप् मेबिरु, “मोसाःल्ले येम्बित्छाऱइल्ले कुमेःत्तिन् इङ्गाऱ नाऱनेबारो फाऱआङ् साप्ला साप्तुआङ् पाङ्मादेःमा सुक्तुऱ लऱरिक् साप्तुआङ् पत्लो ॥”

5 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खेङ्ग खिनिऱ पाःन् मेङ्घेम्मनाबा केजोगिबाल्ले चोगुल्ले हेक्केलऱरिक् मोसारे खेन् साम्योथिम्मिन् केसाप्ति केबिरिबारो ॥

6 कर कुहेःक्सिङ्मोए निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले नावागेन् चइःत् नेस्सुल्ले ‘येम्बित्छाऱ नु मेन्छुमाऱ चोगुसिरो ॥’

7-8 ‘खेल्ले चोगुल्ले येम्बित्छाऱइल्ले कुम्बा नु कुम्मासि लेरुसिआङ् कुमेःत्तिन्नु तङ्लो, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ लत्छा थक् पोःङ्सिरो ॥ आल्ल खेङ्हाऱग नेप्फुसि मेःन्, कर लत्छा थक्सिरो ॥’

9 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले लत्छा थक् चोगुसिबाहाऱ मेन्छाम् याप्पिरे सेम्मासि मेनुऱनेन्लो ॥”

10 हेक्क्याङ् याङ्सि खेङ्हाऱ हिम्मो मेवयेल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱरे येसुःन् कन् पाःन्निल्ले कुबेःन् थेमाबे फाऱआङ् याम्मो सेःन्मेदोसुरो ॥

11 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “आत्तिन् येम्बित्छाऱइल्ले कुमेःत्तिन् नाऱरुआङ् वेऱस्मा मेन्छुमाऱइन्नु मेःक्खिक् चोगुऱ, खेल्ले तगिस्मा कुमेःत्तिल्ले कुदक्केङ्वाओ वेऱ मेन्छुमाऱइन्नु चाराम्मा याःम्बक् चोगुऱरो ॥

12 हेक्क्याङ् आत्तिन् मेन्छुमाऱइल्ले कुयेम्बाऱइन्नाऱरुआङ् वेऱ येम्बित्छाऱइन्नु मेःक्खिक् चोगुऱ, खेल्लेआङ् तगिस्मा कुयेम्बाःल्ले कुदक्केङ्वाओ वेऱ येम्बित्छाऱइन्नु चाराम्मा याःम्बक् चोगुऱरो ॥”

येसुरे हिन्जाऱबित्छाहाऱ मुऱइसाम् थाःसु पिरुसिऱ
मत्ति १९.१३-१५, लुका १८.१५-१७

13 हेक्क्याड् येसुरे हुक् नेस्सुआड् मुण्डिसाम् पिरुसिर फाण्डाड् मनाहाणरे हिन्जाणबित्छाहाण मेदारुसि ॥ कर कुहुणसाम्बाहाणरे खेन् केदाःप्पाहाण मेभेःक्तुसि ॥

14 हेक्क्याड् येसुरे खेन् निःसुआड् कुयाःक् लेणरेण खेण्डहाण मेत्तुसि, “हाराण हिन्जाणबित्छाहाण इण्डगाणओ ताःमा फाःक्तेम्मिसम्मैणओ, खेण्डहाण मेसाक्तेम्मिसम्मिन्नेण, थेआड्भेल्ले निण्डवाणफुहाण्डजुम्मिण्डग कन् हिन्जाणबित्छा हेक्कतड्बाहाणरेन्नेरो ॥

15 इण्डगाण सेक्खाए मेत्तिण्ड, हाःत्ले हिन्जाण हेक्के कुदोःप्पा निण्डवाणड्ले निण्डवाणफुहाण्डजुम्मिण् मेदाःक्तुण्, खेन् खेण्पो लाःप्पा मेघोःनेन्लो ॥”

16 हेक्क्याड् येसुरे खेन् हिन्जाणबित्छाहाण कुभक्तुण्डो युक्खुसिआण्ड्खुनिण् सम्दाड् हुक् नेस्सुर मुण्डिसाम् पिरुसिरो ॥

याण्डसाकुण्धेसाबा मनाःन्

मत्ति १९.१६-३०, लुका १८.१८-३०

17 हेक्क्याड् येसुःन् लाम्दिःक्को पेण पत्छेल्ले मनाधिक् लोःक्ते फेरेआड् कुदगि थुण्डबोहजण युण्डसिण्डाड् मेत्तु, “केणुण्बा सिक्साम्बाए, आक्कतड्बा नुःबा याःम्बक् चोगुण्डडिल्ले मेण्णुण्मनाबा हिण्डमन् खोःसुण्डबे?”

18 हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मेत्तु, “थेआड् इण्डगाण केणुण्बा केमेत्ताबे? केणुण्बाग निण्डवाणफुमाण्डिण्डलक् वारो ॥

19 खेनेण् साम्योथिम् इण्डजाण्डहाण केलेस्सुण्-मना सेण्पा मेणुण्नेण्, चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेणुण्नेण्, खुःम्मा मेणुण्नेण्, इण्डलेक् पाःप्पा मेणुण्नेण्, मनाहाण खुण्मासि मेणुण्नेण्, हेक्क्याड् पा-मा इण्डधाःण्ड पिमासिए पोःण्ड ॥”

20 खेन् मनाःल्ले मेत्तु, “सिक्साम्बे, कन् केरेक् साम्योथिम् इण्डजाण्डहाणग इण्डगाण हिन्जाण वयाण्डाण्डधोए इःत्तुण्ड नाःत्तुण्डल वारणारो ॥”

21 येसुरे खेन् मनाःन् ओमेत्तुआङ् लुङ्माः तुक्तुर मेत्तु, “आल्लसाङ् खेनेः याःम्बक्थिक्चोःक्मा केगत्तुरो ॥ पेगेःआङ् केगत्तुबान्केरेक् सङ्घेदेःसेः हेक्क्याङ् याङ्गेसाःबाहाः पिरैसेःओ ॥ हेक्केलःरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो याङ्साकुन्धे केघोःसुःरु ॥ हेक्क्याङ् फेरेःआङ् इङ्गाः तिम्दाङ्ङेःओ ॥”

22 हेक्क्याङ् खेन् मनाःल्ले कुनाःन् किःन्दुआङ् कुनिङ्वाः तुगेःर खेप्मोलाम् पे, थेआङ्भेल्ले खेल्लेग यरिक् याङ्साकुन्धे कत्तुरो ॥

23 येसुरे खिरि ओमयेःर कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “याङ्साकुन्धेसाबाहाःग निङ्वाःफुहाङ्जुम्मो लाःप्मा साःरिक् साकलो!”

24 कुबाःन्निन्मेघेप्सुआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे साःरिक् खुनिः निङ्वाः मये, कर येसुरे याम्मो खेङ्हाः मेत्तुसि, “चुक्पासे, निङ्वाःफुहाङ्जुम्मो लाःप्मा सेक्खाए साकलो ॥

25 याङ्साकुन्धेसाबेन् निङ्वाःफुहाङ्जुम्मो लाःप्मानुःल्ले उमेःन् सम्मेःतिल्ले कुहङ्डो लाःप्मा उसुरु पोःङ्लो ॥”

26 हेक्क्याङ् कुहुःसाम्बाहाः साःरिक् खुनिः निङ्वाः मयेआङ् अक्खे मेमेत्तिङ्, “हेक्केःल्ले हाःत् ताङ्सेःप्मा सुक्पाबे?”

27 येसुरे खेङ्हाः ओमेत्तुसिः मेत्तुसि, “खेप्सेम्मेः, मेन्छाम् याप्पिरे लागिग कन् सुक्मेन्देप्पना चोःक्साङ्, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुलागिग मेसाक्नेन्लो ॥ निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले केरेक् पाःन्हाः चोःक्मा सुक्तुरो ॥”

28 हेक्क्याङ् पत्रुसरे मेत्तु, “आदाङ्बे, आनिगेग केरेक् पाःन्हाः लेरुम्बे, हेक्क्याङ् खेनेः तिम्मासिगेआङ् वयिगेरो ॥”

29 हेक्क्याङ् येसुरे मेत्तुसि, “इङ्गाः सेक्खाए मेत्तिङ्, आत्तिल्ले आलागि नु सुनाइङ्ले लागि हिम्धाःङ्हाः, प्याङ्सिगेन् इक्ताप्हाः, नेःनुसाःहाः, फुःनुसाःहाः, पाः माहाः, इग्र हिन्जाःबित्छाहाः लेरुसिआङ् वाः,

30 खेल्ले सेक्खाए कन् येम्मो मनालाम्बा तुक्खे चामानु सोसोरिक् हिम्धाःङ्हाह, प्याङ्सिगेन् इक्ताप्हाह, फुनुसाह, नेनुसाह, माहाह हेक्क्याङ् हिन्जाहबित्छाहाह किप्थिक् (१००) लेङ्नुःल्लेआङ्यरिक् खोःसुहरो ॥ हेक्क्याङ् केदाःबा येम्मो मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् खोःसुहरो ॥

31 कर आल्लो तगि केवाहबा यरिक् मनाहाह एगाङ् मेबोःङ्लो, हेक्क्याङ् आल्लो एगाङ् केवाहबा यरिक् मनाहाह तगाङ् मेबोःङ्लो ॥”

येसुरे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ याम्मो पाःतुह
मत्ति २०.१७-१९, लुका १८.३१-३४

32 खेङ्हाह यरुसलेम थो मेबेःल्ले येसुःन् कुहुहसाम्बाहाहनुःल्ले तगाङ् पत्छे ॥ खेङ्हाहरे खुनिह निङ्वाह मये, हेक्क्याङ् एगाङ् केदिम्बाहाहआङ् मेगिसेरो ॥ हेक्क्याङ् येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुहसाम्बाहाह थिक्लेप्माङ् तेहुरुसिआङ् आल्ल पोःङ्मा इःत्तेबा पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ अक्खेलहरिक् मेत्तुसि,

33 “आल्ल आनिह यरुसलेम आगेत्ताङ् खेप्पो तुम्निङ्वाहफुसाम्बाहाह नु साम्योथिम्साम्बाहाहरे खुनिह हुक्को मेन्छाम्साःन् इङ्मेलेक्तुआङ् हुक्मेसुप्तुहरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाहरे खुनेह सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् मेबिरुआङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाहरे खुनिह हुक्को मेबिरुहरो ॥

34 खेङ्हाहरे खुनेह किनाःन्दि मेबिरु, थ्याःत् मेधोःक्तुह, मेहिप्तुह, तेःम्भुक् मेबिरुह, हेक्क्याङ् मेसेरुहरो ॥ कर खुनेह सुम् येन् एगाङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्लो ॥”

याकुब नु युहुन्नाःल्ले खुन्छिह पेलि
मत्ति २०.२०-२८

35 हेक्क्याङ् जब्दियारे कुस्साः याकुब नु युहुन्नाःल्ले येसुःन् मेत्तेछु, “आदाङ्बा सिक्साम्बे, आन्छिगे पाःत्छुगेबा पाःन्निन् आन्छिगे लागि चोगेओ केल्हा निङ्वाङ् कत्छुगेर्रो॥”

36 येसुरे खेङ्हाङ् सेःन्दोसुसि, “खिन्छिङ् इङ्गाङ् थेमा चोगुङ् पिनेत्छिङ् ल फाङ् आङ् निङ्वाङ् केजोःक्सुबे?”

37 खेङ्हाङ् नोगप् पिरत्छु, “खेनेङ् मिमिदिङ्गेन् केहाङ्जुम्मो केयुङ्डिल्ले, केजुप्साङ् नु केभेन्छाङ् लेप्माङ् आन्छिगे युङ्मा याप्मि पाङ्घेओ॥”

38 येसुरे खेङ्हाङ् मेत्तुसि, “खिन्छिङ् थेःन् केनाःक्सुर केबत्छिङ् खेन् कुसिङ् केन्निःत्छुन्॥ इङ्गाङ् थुङ्ङ्बा तुक्खेवा खोर्याओ थुङ्मा केसुक्सुबि? हेक्क्याङ् इङ्गाङ् पोःङ्डाबा बप्तिस्मान् खिन्छिङ् पोःङ्मा केसुक्सुबि?”

39 खेङ्हाङ् नोगप् पिरत्छु, “सुक्सुगे॥”

येसुरे खेङ्हाङ् मेत्तुसि, “खिन्छिङ् सेक्खाए इङ्गाङ् थुङ्ङ्बा खोर्याओ केधुङ्सुङ् आङ् इङ्गाङ् पोःङ्डाबा बप्तिस्मान्नाङ् खिन्छिङ् केबोःङ्सिङ्,

40 करसाङ् आभेन्छाङ् नु आजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्मा केसुक्सिङ् पाःप्मा युक् मेगत्तान्लो॥ खेन् तेन्हाङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले आत्तिन्हाङ् पिमासि फाङ् आङ् यारिप् चोगुआङ् वाङ्, बा खेङ्हाङ्क् युङ्मा मेघोःरो॥”

41 हेक्क्याङ् वेङ् थिबोःङ् (१०) हुङ्साम्बाहाङ्गे कन् मेघेप्सुआङ् याकुब हेक्क्याङ् युहुन्नाःन्नु खुन्छिङ् सिक् पोगेरो॥

42 हेक्केःल्ले येसुरे काक् उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाङ्गे खुनिङ् हाङ्हाङ्गेग मनाहाङ् पाःप्पाःत्मेमेत्तुसिबा हेक्क्याङ् खुनिङ् सुहाङ्गुक्पाहाङ्गेआङ् खुनिङ् फोःसाङ्बाहाङ् मेयुक्त्तुसिबाग खिनिङ् केनिःसुम्माङ् केवयिङ्गे॥

43 कर खिनिऱ लुम्मोग हेक्के पोःड्मा मेनुऱनेन्लो ॥ खिनिऱ लुम्मोग आत्तिल्ले लाम्लोःबा पोःड्मा निड्वाऱ चोगुऱ खेन् हाराऱ खिनिऱ सेवारोबा पोःड्मरो ॥

44 हेक्क्याड् हाःतले केरेक्नुःल्ले तगाड् पोःड्मा निड्वाऱ चोगुऱ, खेन् केरेक्ले खुनिऱ योःक् पोःड्मरो ॥

45 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ मेन्छाम्साःन् सेवा मेबिआर फाऱआड् मेःन्, कर सेवा पिसे त्याड्बारो ॥ हेक्क्याड् यरिक् मनाहाऱ लायोलाम् थेऱमासिआड्ताड्सेःप्मासि फाऱआड् इड्गाऱ आहिड्मन्निन् पिसे त्याड्बारो ॥”

येसुरे बर्तिमाड् मिक्फःम्बेन् वेःन्दुऱ

मत्ति २०.२९-३४, लुका १८.३५-४३

46 हेक्क्याड् खेड्हाऱ येरिहो येक्क्यक्को मेदये ॥ याड्सि येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ यरिक् मनाहाऱनु येक्क्यक्लाम् मेबेर मेबत्छेल्ले तिमैरे कुस्साः बर्तिमाड् मेप्मनाबा चागेनाःक्पा मिक्फःम्बेन् लाम्मिल्ले कुयाओ युडेरो ॥

47 नासरतबा येसुःन् पेःक्ल पत् केलऱबा खेल्ले खेप्सुआड् अःक्मा हेःक्ते, “दाउदरे कुस्साः येसुए, इड्गाऱ लुड्माऱ तुक्ताड्डेऱओ!”

48 यरिक् मनाहाऱरे खेन् स्वाःत् युडेऱ फाऱआड् मेभेःक्तु ॥ कर खेन् आल्लसाड् साऱरिक् अःक्ते, “दाउदरे कुस्साःए, इड्गाऱ लुड्माऱ तुक्ताड्डेऱओ!”

49 येसुरे खेन् अःक्तेबा खेप्सुल्ले येम्सिड्डाड् खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खेन् कत्ता फेत्तेम्मेऱ ॥”

हेक्क्याड् खेड्हाऱ मेबेआड् खेन् मिक्फःम्बेन् मेमेत्तु, “हौ, सःत्तेऱओ! सिक्साम्बेल्ले केउःत्तेआड् वारो ॥ खेनेऱ पोगेऱ!”

50 खेल्ले कुसुड्घेःक्वाःन् थिक्लेप्माड् लाप्फुसुआड् मुत्थिक् पोगेआड् येसुरो पे ॥

51 येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “इङ्गाऱ थेमा चोगुङ् पिनेबा निङ्वाऱ केजोगुबे?”

खेल्ले मेत्तु, “सिक्साम्बे, इङ्गाऱ निःमा केसुकपा पोःङ्डार ॥”

52 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मेत्तु, “पेगेऱ! खेनेऱ केनसाःन्निल्ले निःमा केसुकपा केजोगेआङ् केवारो ॥” खिमो खेन् निःमा केसुकपा पोःक्खेआङ् सःत्तेर येसुरे कुएगाङ् कुएगाङ् थासिङ्लो ॥

11

येसुःन् यरुसलेम्मो लाःत्

मत्ति २१.१-११, लुका १९.२८-४०, युहुन्ना १२.१२-१९

1 येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ यरुसलेम मेबेर मेबत्छेल्ले यरुसलेम निःत्ताङ्बा जैतुन कोःक्माल्ले कुबेसाङ्बा बेथफागे नु बेथानि मेप्पनाबा पाङ्जुम् निःत्ताङ् मेगेरे, हेक्क्याङ् येसुरे नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर पाङ्घुसि,

2 “खिन्छिऱ तगाङ्बा पाङ्भेऱओ पेसेऱ ॥ खेप्पो केलाःत्छिल्लेसा आप्फाल्लेआङ् मेन्युक्के केवाऱबा अदङ्साधिक् इमेघेःक्खुआङ् येप्पा केदुम्सुऱ ॥ खेन् लेरेत्छेऱआङ् कत्ता फेत्तेत्छेऱ ॥

3 मनाहाऱरे थेआङ् कन् अदङ्साःन् केलेत्छुबाबे फाऱआङ् सेःन्गेम्लाप्सिने फाऱग्र कन् आनिगे दाङ्बान् चाहाबा चोगेआङ् वाऱ हेक्क्याङ् हाराए खुनेऱ याङ्ना नुःक्तुऱरो मेत्तेछेऱओ ॥”

4 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ पेसिल्ले सेक्खाए लत्छा हिम्बेसाङ् अदङ्साःन् इमेघेःक्खुआङ् लाम्मो येबेबा निःसेत्छु, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे लेरेत्छुर पत्छेत्छिल्ले

5 खेप्पो केयेप्पा कुभा मनाहाऱरे सेःन्मेदोसुसि, “कन् अदङ्साःन् थेआङ् केलेत्छुबाबे?”

6 खेङ्हाऱरे येसुरे मेत्तुसिबा हेक्केए नोगप् पिरेत्छुआङ् खेन् मनाहाऱरे पेःक्का मेबाङ्घुसिरो ॥

7 खेङ्हाहारे खेन् अदङ्साःन् येसुरो तारेत्छुआङ् कुहुङ्साम्बाहाहारे खुनिह तेःत्हाह खेन् अदङ्साःल्ले कुएःक्को मेनेस्सु, हेक्क्याङ् येसुरे खेन् युक्तु ॥

8 यरिक् मनाहाहारे खुनिह तेःत्हाह लाम्मो मेभेसु ॥ कुभारेग खेन् खिरिलाम्कुभेक्वानुबा सिङ् पोराःक्हाह मेजेप्तुआङ् लाम्मो मेभेसुर खुनेह लाङ्दाःक्मा मेबिरुरो ॥

9 खुनेह कुदगि नु कुएगाङ् केबप्पा यरिक् मनाहाहारे मेअःक्तेर अक्खे मेबाःत्तु, “निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुनारा पोःररो!”* यहवे दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो केदाःबान् मुङ्इसाबा पोःङ्लरो ॥

10 आनिह थाःक्थेबा दाउद हाङ्डिल्लेन् केदाःबा हाङ्जुम्मिन् मुङ्इसाम्मिल्ले कुधिम् पोःङ्लरो! साङ्ग्राम्पेदाङ्डो निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुनारा पोःररो!”

11 हेक्केलह्रिक् येसुःन् यरुसलेम्मो पेआङ् माङ्हिम्मो लाःसे ॥ हेक्क्याङ् खुनेह खेप्पो खिरि ताक्कन्देर केरेक् ओमेत्तुसि, कर नाम्धे पेआङ् वयेबाल्ले चोगुल्ले याम्मो थिक्-नेत् (१२) कुहुङ्साम्बाहाहानु बेथानि पाङ्जुम्मो नुःक्खे पेरो ॥

येसुःन् नु पःत्छेहबुङ्मान्

मत्ति २१.१८-१९

12 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक् तानाम्सा बेथानिलाम् यरुसलेम् मेबेर मेबत्छेल्ले येसुरे कुसेत्लाःक्ते ॥

13 माःङ्घालाम् पःत्छेहबुङ्मान् सरित् यारिक् निःसुआङ् कुजाह थोःक्तेआङ् पत्पि फाहआङ् खेप्पो पेआङ् ओमेत्तुल्ले कुभेक्वारक् पत्छे कर कुजाह मेबत्छेन्, थेआङ्भेल्ले पःत्छेह थोःक्मा येम् मेन्दाए वये ॥

* 11:9 ००००० ००००००००००० “००००००” ००००००००

14 येसुरे खेन् पःत्छेऱबुड्मान् मेत्तु, “आल्लआड्धो आप्फाल्लेआड् केजाऱ मेधोःक्नेन्लरो॥” कन् पाःतुबा पाःन्निन् कुहुऱसाम्बाहाऱरेआड् मेघेप्सु॥

येसुःन् माड्हिम्मो पेःक्

मत्ति २१.१२-१७, लुका १९.४५-४८, युहुन्ना २.१३-२२

15 हेक्क्याड् यरुसलेम मेगेरेआड् येसुःन् माड्हिम्मो पे, हेक्क्याड् खेप्पो चिगःक्वा केसड्बा केइड्बाहाऱ नाःप्मा लःप्मा हेःक्तुसि॥ याड् केलेक्पाहाऱरे खुनिऱ याड्लेक्मा साप्नेत्तिन् नु पुत्तुःक्के केसड्बाहाऱरे खुनिऱ युक्नाःन् लेक्खुबिरुसिरो॥

16 हेक्क्याड् कन् माड्हिम् लक्खुम्मो लाड्घेःक्मार चिगःक्वा तेऱमा ताःप्मा साक्तुसिरो॥

17 हेक्क्याड् खेड्हाऱ मेत्तुसि, “साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, ‘इड्गाऱ आहिम्मिड्ग केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱरेन् तुवा चोःक्मा हिम् पोःड्,’ कर खिनिऱग फाःन्दाहाऱ चिड्सिड्मा तेन् केजोगुम्माड् केवयिऱरो॥”

18 खेप्पो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु साम्योथिम्साम्बाहाऱरे कन् मेघेप्सुआड् येसुःन् आक्खेलऱरिक् सेप्माबे फाऱआड् लाम् कोःप्मा मेहेःक्तु॥ कर खेड्हाऱ मेगिसे, थेआड्भेल्ले कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुल्ले केरेक् मनाहाऱरे साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ मयेआड् वयेरो॥

19 हेक्क्याड् नाम्धेआड् येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ यरुसलेम्लाम् मेलःन्दे मेबेरो॥

पःत्छेऱबुड्मोलाम् निसाम्

मत्ति २१.२०-२२

20 कुनाम्दाःप्मा खेन् लाम्मो मेबेःल्ले मिःप्माबा पःत्छेऱबुड्मान् कुबुड्मोनुए हेरेआड् स्येबा मेनिःसुरो॥

21 येसुरे पाःतुबान् पत्रुसरे निड्वाऱ इःतुर खुनेऱ मेत्तु, “सिक्साम्बे, ओमेत्तेऱ! खेन् साङ्ग्रा केमेत्तुबा पःत्छेऱबुड्माङ्ग इलेमेआड् स्येरो ॥”

22-23 येसुरे मेत्तुसि, “निड्वाऱफुमाङ्ङिन्नसाःन् चोगेम्मेऱ! इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिन्ड्, हाःत्ले निड्वाऱओ चप्चि मेन्जोःक्के, कन् कोःक्मान् हाऱयाक्आगेऱआड् वाहङ्ङो लाप्फुसिङ्ङेऱ फाऱआड् निड्वाऱओ नसाःन् चोगुआड् पाःतुऱ, खेङ्ग कुलागि पोःङ्ङेरो ॥

24 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ तुवा केजोगुम्मिल्ले केनाःक्तुम्बा पाःन्निन् खोःसुम्बेऱ फाऱआड् नसाःन् चोगेम्मेऱ, हेक्क्याड् खेन् निड्वाऱफुमाङ्ङलाम् केघोःसुम्लो ॥

25-26 हेक्क्याड् खिनिऱ तुवा केजोगुम्मिल्ले आत्तिन् मनाःल्ले कुदक्केड्वाओ खिनिऱ निड्वाऱ तुगेआड् वाऱ, खेन्निन् लेप्पि पिरेम्मेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् साङ्ग्राप्पेदाङ्ङो केवाऱबा खिनिऱ पानुदिङ् पाः निड्वाऱफुमाङ्ङिल्लेआड् खिनिऱ लायोःन् लेप्पि केबिरिऱरो ॥ ((कर खिनिऱ लेप्पि केम्बिरुम्मिन्ने फाऱग्र साङ्ग्राप्पेदाङ्ङो केवाऱबा खिनिऱ पानुदिङ् पाः निड्वाऱफुमाङ्ङिल्लेआड् खिनिऱ लायोःन् लेप्पि केम्बिरिन्लो ॥))”

येसुरे कुयुक्

मत्ति २१.२३-२७, लुका २०.१-८

27 खेङ्हाऱ याम्मो यरुसलेम्मो मेदये ॥ येसुःन् माङ्हिम् लक्खुम्मो ताक्कन्नु वयेल्ले खेप्पो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ, सामयोथिम्साम्बाहाऱ नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ मेदयेआड्

28 सेःन्मेदोसु, “खेनेऱ थेमा युक्किल्ले अक्तङ्बा याःम्बक्हाऱ केजोगुर केवाऱ? कन् युक्किन् हाःत्ले केबिरे?”

29 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱआङ् लत्छा सेःन्लाप्थिक् सेःन्दोःनिङ्लो ॥ याप्मि नोगप् आबिरेम्मेऱओ, हेक्क्याङ् लक् थेमा युक्किल्ले इङ्गाऱ याःम्बक् चोगुङ्, खिनिऱ मेत्तिङ्लो ॥

30 युहुन्नारे बप्तिस्मा पिमा कुयुक्किन् आत्तोलाम् त्येबाबे? निङ्वाऱफुमाङ् लाम् त्येबाबि, इ मनालाम्बि? याप्मि आमेत्तेम्मेऱ!”

31 खेङ्हाऱरे खुनिऱ लुम्मो पाःन् मेधक्तेर अक्खे मेमेत्तिङ्, “आल्ल आनिऱ ‘निङ्वाऱफुमाङ् लाम्’ आमेत्तुम्ने फाऱग्र, थेआङ् नसाःन् केन्जोगुम्मिन् फाऱआङ् सेःन्आलाप् ॥

32 कर ‘मनाहाऱलाम्लो’ आमेत्तुम्ने फाऱग्र, मनाहाऱ आनिऱ तक्लेङ्वाओ मेबोःक्, थेआङ्भेल्ले मनाहाऱरे युहुन्नाःन् सेक्खाए माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा फाऱआङ् मेइःत्तुआङ् मेवाऱ ॥”

33 खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱरे येसुःन् मेमेत्तु, “आनिगे मेनिःसुम्बेन्लो ॥”

हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “हेक्केने फाऱग्र थेमा युक्किल्ले अक्तङ्बा याःम्बक्हाऱ चोगुङ् खेन् इङ्गाऱआङ् मेमेत्तिङ्डिन्लो ॥”

12

कुऱङ्केभेम्बा कुभ्रेःङ् इक्मसाबाहाऱरे खुनिऱ खेदाऱ
मत्ति २१.३३-४६, लुका २०.९-१९

1 येसुःन् खेङ्हाऱनु खेदाऱओ अक्खेलऱरिक् पारे, “उन्छेःन् मनाधिकले लत्छा इक्को चेल्लेक्सेऱ लेःत्तुआङ् कुधिरि लुङ्धाक् सेत्तुआङ् फाङ्, हेक्क्याङ् कुलुम्मो लुम्बाःत् तयुआङ् खेप्पो चेल्लेक्सेऱ एःम्मा तेन्धिक्चोगु ॥ इक् कोमा याक्साधिक्काङ् चोगु, हेक्क्याङ् खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्किन् कुभ्रेःङ् लक् खोःमारे लागि इक्मसाबाहाऱ पिरुसिआङ् खुनेऱ लाम्दिःक् चोःक्से पेरो ॥

2 हेक्क्याङ् चेल्लेक्सेऱ तुप्पा येम् त्येःल्ले कुलक् लाःसे कुसेवारोबाधिक् इक्मःबाहाऱरो पाङ्घुरो ॥

3 कर खेन् इकमसाबाहाऱे खुनेऱग मेहिप्तुआङ् थेआङ् मेम्बिए हाबा मेबाङ्घु मेदेःसुरो ॥

4 याम्मो खेन् इक्केल्ले कुन्दाङ्बाल्ले वेऱस्मा सेवारोबान् पाङ्घु ॥ खेन्नाङ् कुधेगेःकपो मेघाक्खुर कुजाःत्थि मेदेःसु ॥

5 याम्मो वेऱस्मा सेवारोबान् पाङ्घु, हेक्क्याङ् खेङ्ग मेहिप्तुआङ् मेसेरुरो ॥ हेक्केलऱरिक् खुनेऱ वेऱ वेऱ यरिक् सेवारोबाहाऱ पाङ्घुसिल्ले कुभा मेहिप्तुसि, कुभा मेसेरुसिरो ॥

6 खेन् इक्केल्ले कुन्दाङ्बाल्ले लुङ्माऱ तुक्तुबा लत्थिक्कक् कुस्साः वये ॥ आल्ल कन् आस्साःन् पाङ्घुङ्डिल्लेग सेक्खासाङ् कुना मेसाऱरुबिला फाऱआङ् इःतुआङ् केरेक्नुःल्ले एगाङ् पाङ्घुरो ॥

7 कर खेन् इकमसाबाहाऱ अक्खे मेमेत्थिङ्, ‘कङ्ग कुम्बारे कुलक् केघोःबारो, कन्सेरुम्माङ् कुलाजेऱ सिङ्बुङ्हाऱ आनिऱ हुक्काप्पासिरो ॥’

8 हेक्क्याङ् कुस्साःन्नाङ् मेहिप्तु मेसेरुआङ् चेल्लेक्सेऱ इक्कोलाम् लाःक्कात् लाप्पेभुसुरो ॥”

9 हेक्केःल्ले येसुरे सेःन्लाप्तुसि, “आल्ल खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्केल्ले कुन्दाङ्बान् ताआङ् खेङ्हाऱ आक्खे मेत्तुसिऱबे? सेक्खासाङ् खुनेऱ केरेक् सेरुसिआङ् खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्किन् वेऱ मनाहाऱ पिरुसिऱरो ॥

10 कन्साम्योसाप्लाओ केबप्पा पाःन्निन् मेन्निःते केवयिऱबि? ‘लुङ्गाम्बाहाऱे मेनाऱरुबा लुङ्डिन् काक्नुःल्ले केयेक्का कुम्मा लुङ् पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥

11 कङ्ग यहवे दाङ्बाल्लेए चोगुबारो, हेक्क्याङ् कन् आनिऱ निःमो निङ्वाऱ केमाबा चोःक्लो ॥’ ”*

* 12:11 0000000000000000 0000 000.२२-२३

12 खेङ्हाहारे येसुःन् तेम्मा निङ्वाह मजोगु, थेआङ्भेल्ले येसुरे पाःत्तुबा खेदाहओ खेङ्हाह कुण्डकेभम्बा इक्मसाबाहाहानु तङ्घुसिबान्खेङ्हाहारे निङ्वाह मघोःसु॥ कर खेङ्हाहारे मनाहाह मेगिरुसिआङ् खुनेह मेलेरुआङ् मेबेरो॥

एःङ्याङ् हुङ्माबि मेःम्बि?

मत्ति २२.१५-२२, लुका २०.२०-२६

13 खेल्ले कुएगाङ् कुभा यहुदि लाम्लोःबाहाहारे पाःन्नो तेम्माआङ् येसुःन् आप्तिक् कुःप्मा फाहआङ् कुभा फरिसिहाह नु हेरोद हाङ्डिल्ले कुमनाहाह* मेबाङ्घुसि॥

14 खेङ्हाह मेदयेआङ् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, खेनेहग सेक्खा पाःन्लक् केबाःत्लो॥ खेनेहग मनाहाहारे खुनिह पाःन्नोआङ् केम्बत्नेन्, हेक्क्याङ् आत्तिन् मनाहाहआङ् केन्छेन्दुन्छिन्॥ खेनेहग निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुलाम्मिन् सेक्खाए केहुहरुसिरो॥ हेक्केःल्ले कन्पाःन्निन् आमेतेह-रोमि पयम् हाङ् सिजरेन्* एःङ्याङ् हुङ्मा आनिह साम्योथिम्मिल्ले आबिहबि आम्बिनेन्बि?”

15 येसुरे खेङ्हाहारे खुनिह निङ्वाह चिःप्मान् निःसुआङ् सेःन्दोसुसि, “थेआङ् खिनिह अक्खेलहरिक् इङ्गाह पाःन्नो तेम्मा निङ्वाह केइःत्तुम्बाबे? याङ्इत्छिःन्फेतेम्मेह, इङ्गाह ओमेत्तुङ् साररुङ्॥”

* 12:13 000000 000000000000 00000000-000000 000000000000 “000000000000”0 000000000 00000000 00000000, हेक्क्याङ्खेङ्हाहारे आबाडे कुभाह खोःमारे लागि रोमिहाहारे सेःक्युक् मेजोगुसिबाहाह मेभाहुरसि॥ फरिसिहाहारे रोमि थिम्मिन् मेअत्तु, कर नेप्पाङ् लक्हाहारे येसुःन् थेमाइ मेप्पाआङ् खुनेह रोमिहाहानु केसाक्पो थाःमा मेइःत्तु॥ * 12:14 0000-000000000 0000 00000000000000000000 0000 00000000 0000000 00000 000000000000 000000 00000000 000000000000, हेक्क्याङ् खेन् केरेक्लेन् पयम् हाङ् सिजरेन् वये॥ रोमि पयम् हाङ्हाह केरेक् सिजर मेमेत्तुसि॥

16 खेङ्हाऱे मेभेतुआङ् येसुरे खेन् ओमेतुआङ् सेःन्दोसुसि, “कन् याङ्इत्तिष्ठओ हाःत्ले कुइत्छाप नु कुबाःन्साप् पप्पे?”

खेङ्हाऱे नोगप् मेबिरु, “सिजरेल्लेन्पत्तो ॥”

17 हेक्कयाङ् येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “हेक्केःल्ले सिजरले कुबाःन्हाऱ सिजरेन् पिरैम्मेऱ, हेक्कयाङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्हाऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिन्ने पिरैम्मेऱओ ॥”

हेक्केःल्ले खेङ्हाऱे साऱरिक् खुनिऱ निङ्वाऱ मये ॥

सिःमेःन्लाम् याम्मो हिङ्माल्ले कुयाःम्बेओ हुऱरुसिऱ
मत्ति २२.२३-३३, लुका २०.२७-४०

18 खेप्पो सिःमेःन्लाम् याम्मो हिङ्मन् होःप्लऱरिक् नसाःन् केजोःकपा सदुकिहाऱ* मेद्वेआङ्

19 सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, मोसारैग अक्खेलऱरिक् साप्तु आबिरेआङ् पत्-‘आत्तिल्ले कुम्भुऱइन् कुस्साः कुए मेन्वाऱए सिःऱ, खेल्ले कुन्साऱे मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिक् चोःक्माए पोःङ् ॥ हेक्कयाङ् कुम्भुऱे कुलागि सागप्पा पोःङ्लो ॥’

20 आल्ल नुसि फुऱनुसाऱहाऱ मेवये ॥ तुम्बाल्ले मेःक्खिक् चोगुआङ् कुस्साः कुए मेन्वाऱए स्येरो ॥

21 हेक्कयाङ् सरुम्बेल्लेआङ् मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिक् चोगु, कर खेन्नाङ् कुस्साः मेन्वाऱए स्ये ॥ हेक्कयाङ् याङ्सरुम्बेल्लेआङ् खेन् मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिक् चोगु, खेन्नाङ् कुस्साः मेन्वाऱए स्येरो ॥

22 नुसि फुऱनुसाऱहाऱे मेःक्खिक् मेजोगुसाङ् खुनिऱ सामेन्वाऱए केरेक् मेस्ये ॥ कुनुप्पो खेन् मेन्छुमाऱइन्नाङ् स्येरो ॥

* 12:18 ००००००००-००० ०००००० ००००० ०००००० ००००००००० ००
०००००००००० ००००००००

23 आल्ल खेङ्हाऱ सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्डिल्ले आत्तिल्ले कुमेःत् पोःङ्बाबे? खेन्नुग नुसिए फुऱनुसाऱहाऱरे मेःक्खिम् मेजोगुआङ् मेवये॥”

24 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱग पिर्बेःम्बा केज्येऱइआङ् केवयिऱरो, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःन् कुसिङ् मेन्निःते केवयि, हेक्कयाङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमुकसाम्मिन्नाङ् कुसिङ् मेन्निःते केवयिऱरो ॥

25 थेआङ्भेल्ले सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्डिल्लेग मनाहाऱ मेःक्खिम् मेन्जोःक्नेन्लो, कर खेङ्हाऱग साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा माङ्गलाइङ्बा कुइसिःक्ने मेबोःङ्लो ॥

26 आल्ल सिःमेन्लाम् याम्मो केहिङ्बाहाऱरे खुनिऱ मेन्नो खिनिऱ मोसारे कुसाप्पन्निन् मेन्निःते केवयिऱबि?*” खेप्पो मि केदिःप्पा पोःक्लालाम्निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले अक्खे पाःत्तुआङ् पत्, ‘इङ्गाऱग अब्राहाम, इसहाक नु याकुबरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्आरो ॥’

27 खेल्ले चोगुल्ले खुनेऱग कुसिवेत्हाऱरेन् मेःन्, कर कुहिङ्वेत्हाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्लो ॥ खिनिऱग साऱरिक्के पिर्बेःम्बा केज्येऱइआङ् केवयिऱरो ॥”

केरेक्नुःल्ले केयेक्पा इङ्जाःङ्

मत्ति २२.३४-४०, लुका १०.२५-२८

28 खेप्पोबा साम्योथिम्साम्बाधिक्ले पाःन् मेधक्तेबा खेप्सुसि ॥ खेल्ले येसुरे साऱरिक् निङ्वाऱ केदाःबा नोगप् पिरुसिबा निङ्वाऱ खोःसुआङ् येसुःन् सेःन्दोसु, “सिक्साम्बे, इःप्पा नाःप्पाए केबोःङ्बा केरेक्नुःल्ले यम्बा साम्योथिम् इङ्जाःङ्डिन् आत्तिङ्ग?”

* 12:26 ००००००००००.६

29 येसुरे नोगप् पिरु, “केरेक्नुःल्ले यम्बा नाःप्माए केबोःड्बा इड्जाःड्डिन् कन्लो-‘इसाइलिसे, खेप्सेम्मेट्ओ! आनिः दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन्, थिक्लक् वाःरो ॥

30 केन्दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् खेनेः केरेक् केसिक्लुड्माल्ले केरेक् केसक्मासाम्मिल्ले, केरेक् केनिड्वाःइल्ले, केरेक् केधुम्मिल्ले मिःम्जि मेतेःओ ॥’

31 निसिगेःक्पा इड्जाःड्डिन् कन्लो-‘आप्फेःक्लुड्माः केदुक्सिड्बा कुइसिःक्के केबाड्भेःसाबाहाःआड्लुड्माः तुक्तेसेःओ ॥’* कन्हाःनुःल्ले यम्बा वेः इड्जाःड्डिङ्ग थेआड् होःप्लो ॥”

32 खेन् मनाःल्ले येसुःन् नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे सेक्खाए केबाःत्तुरो ॥ आनिः दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन्लक् दाड्बारो ॥ वेः माड् मेहोःप्लो फाःआड् साःरिक् केदड्बा केबाःत्तुरो ॥

33 हेक्क्याड् खुनेः केरेक् सिक्लुड्माल्ले, केरेक् निड्वाःइल्ले, केरेक् थुम्मिल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् मिःम्जि मेप्मा नु पाड्भेःसाबाहाः आबाडे हेक्के लुड्माः तुक्मासिग, केरेक् मिधिड्मनाआड्तोःम्मनाबा सिदुड्जभा नु वेः सिदुड्जभा चोःक्मानुःल्लेआड् यम्बा इड्जाःड्लो ॥”

34 खेल्ले सिड्सिड्डाड् नोगप् पिरुबा निःसुआड् येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेः निड्वाःफुहाड्जुम्लाम्बा माःड्घा केहोःप्लो ॥

हेक्क्याड् खेन् येन्नाड्धो आत्तिन्हाःरेआड्खुनेः पाःन् सेःन्दोःमा आःन्छिड्माआड्मेन्छुक्तुन्लो ॥”

निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त

मत्ति २२.४१-४६, २३.१-३६, लुका २०.४१-४४

35 येसुरे माड्हिम् लक्खुम्मो हुःरुसिर वयेल्ले खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “आक्खेलःरिक् साम्थोथिम्साम्बाहाःरे

* 12:31 ०००००० ००.१८

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्दाउद हाङ्ङिल्ले
कुस्साःरो फाऱआङ् मेबाःत्तुबाबे?

36 दाउद हाङ्ङिल्ले सेसेमाङ्लाम् अक्खे पाःत्तुआङ् वाऱ,
‘यहवे दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ आन्दाङ्बान् अक्खे मेत्तु,
केनिङ्मिहाऱ केयुक्को इङ्गाऱ मेन्दाःत्छिङ्ङे थारिक्
आजुप्साङ् लेप्माङ् खेनेऱ युङ्ङेओ ॥’*

37 दाउद हाङ्ङिल्लेए खुनेऱ आदाङ्बे मेत्तुल्ले आक्खेलऱरिक्
ख्रिस्तेन्दाउदरे कुस्साः पोःङ्बाबे?”*

यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ कुनिसाम्मिन् खुनिऱ सिराऱ थाङ्ङेऱ
मेघेप्सुरो ॥

साम्थोथिम्साम्बाहाऱनु सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱ

38 अक्खेलऱरिक् येसुरे मेत्तुसि, “साम्थोथिम्साम्बाहाऱनु
सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱओ! खेङ्हाऱ केःम्बा केःम्बा लगेप्
मेजाक्खुआङ् नानुगत्ता लाङ्मेघेःक्लो, हेक्क्याङ् पाङ्जुम्
लुम्मो सेवा मेमेत्तिगेऱ केलऱबा निङ्वाऱ मेजोगुआङ्

39 यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो नु साभाङ्जाओ तुम्म्याङ्हाङ्
युक्नाहाऱओ युङ्मा खुनिऱ सिराऱ थाङ्ङलो ॥

40 खेङ्हाऱरे मेमेदुमाहाऱ इङ्मेलेक्तुसिआङ्खुनिऱ हिम्धाःङ्हाऱ
मेनाप्तुसिऱ, कर नुःबा ओसेःन्धाक्सिङ्मारे लागि केःम्बा
केःम्बा तुवा मेजोगुऱ ॥ खेङ्हाऱरेग सेक्खाए केसाक्पा खुम्दिङ्
मेघोःसुऱरो ॥”

मेमेदुमाल्ले कुहुक्सोयाङ्
लुका २१.१-४

* 12:36 □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□.१ * 12:37 □□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□

41 येसुःन् माङ्हिम्मो हुक्सोयाङ् तोःम्मादेन्निल्ले कुबेसाङ् हुक्सोयाङ् केयाक्पाहाङ् ओमेत्तुसिर युङ्गेरो ॥ खेप्पो यरिक् याङ्साकुन्धेसाबाहाङ् मेदयेआङ् यरिक् याङ्हाङ् मेयाक्तु,

42 कर खेप्पो याङ्गेसाङ्मा मेमेदुमाधिक् त्येआङ् याङ् नेत्छि* याक्तु ॥

43 येसुरे कुहुङ्साम्बाहाङ् उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “इङ्गाङ् सेक्खाए मेत्तिङ्, आङ्न् कन् याङ्गेसाङ्मा मेमेदुमाल्ले वेङ्हाङ्नुःल्ले यरिक् हुक्सोयाङ् याक्तुआङ् वाङ्गेरो ॥

44 थेआङ्भेल्ले कन् याङ्साकुन्धेसाबाहाङ्गेरुग खुनिङ् केयोबाआङ्केनम्बा याङ्हाङ् मेयाक्तु, कर कन्याङ्गेसाङ्मा मेमेदुमाल्लेग खुनेङ् कुयाङ्साङ्मो कत्तुबा काक् चामा थुङ्मोलाम् याक्तुआङ् वाङ्गेरो ॥”

13

माङ्हिम्मिन् यः

मत्ति २४.१-२, लुका २१.५-६

1 येसुःन् माङ्हिम्मोलाम् लःन्देर पत्छेल्ले कुहुङ्साम्बाधिकले मेत्तु, “आदाङ्बा सिक्साम्बे, आक्खेन् यम्यम्बा लुङ्हाङ् नु निङ्वाङ् केमाबा हिम्हाङ्नेबे, ओमेत्तेङ्ना!”

2 येसुरे नोगप् पिरु, “कन् केनिःसुम्बा हिम्हाङ् थिक् लुङ्सम्दाङ् वेङ् लुङ्धिककाङ् मेन्नेङ् काक् मेयः मेबेःक्लो ॥”

3 हेक्क्याङ् येसुःन् माङ्हिम्मिल्ले नाधाःम्बि जैतुन कोःक्माओ वयेल्ले कुहुङ्साम्बाहाङ् पत्रुस, याकुब, युहुन्ना नु आन्द्रियासरे स्वाःताङ् खुनेङ् अक्खेलङ्गरिक् सेःन्मेदोसु,

* 12:42 0000 000000-00000 00000000000 “000000 0000000000” 00000000000000 000000000 00000000000000 000000000000000000000000

4 “सिक्साम्बे, कन् केरेक् पाःन्हाऱ् आप्फाल्ले पोःङ्बाबे? कन् पोःङ्मानुःल्ले तगि थे मिक्सेःन् पोःङ्बे? याप्मि आमैत्तेऱ्ओ॥”

5 येसुरे खेङ्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱ्ओ, आत्तिल्लेआङ् खिनिऱ् इङ्गेन्लेक्त्तन्लरो ॥

6 यरिक् मनाहाऱ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्इङ्गाऱ्एरो लऱरिक् मेबाःतुर आमिङ्डो मेदारो, हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाऱ् इङ्मेलेक्त्तुसिऱ्रो ॥

7 हेक्क्याङ् खिनिऱ् थङ् नु थङ्हाऱ्रेन् हयङ्किल्लिङ्हाऱ् केघेप्सुम्, कर निङ्वाऱ् मेमयेम्मिन्नेऱ्ओ ॥ कङ्हाऱ्ग पोःङ्माए पोःङ्, कर बा खेन् येम्मोएग इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुनुप्मान् मेदानेन्लो ॥

8 मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ् नु लाजेऱ्हाऱ् लुम्मो थङ् पोःक्, यरिक् लाजेऱ्ओ लुप्पि थाङ्, हेक्क्याङ् साक् पोःक्लो ॥ कङ्ग केदाःबार केबप्पा किप्पा केघुःबा तुक्खेहाऱ्रेन् कुहेःक्सिङ्मारक्लो ॥

9 खिनिऱ्ग सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱ्ओ ॥ खिनिऱ् याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱ्रे केम्देम्सिऱ्आङ् येजुम्भोहाऱ्ओ केम्देऱ्रिऱ्, हेक्क्याङ् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो तेःम्भुक् केम्बिरिऱ्रो ॥ कङ्ग सुहाङ्गेम्बाहाऱ् नु हाङ्हाऱ्रे खुनिऱ् तगि आयाःम्बेओ पाःप्पा खिनिऱ् केघोःसुम्बा सुयेम्लो ॥

10 कर कुनुप्पा येम्मिन्नुःल्ले तगि काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ्ओ सुनाइङ् सेःरण पोःङ्लो ॥

11 हेक्क्याङ् खिनिऱ् केम्देम्सिऱ्आङ् खासेन्देन्नो खासेन् लोःन्छे केम्देऱ्रिल्ले सेःप्सिङ्मारे लागि थेमा पाःप्पाबे फाऱ्आङ् तगिसा निङ्साम्मो मेध्येम्मिन्नेऱ्ओ ॥ खेन् येम्मो पाःप्पा केबोःङ्बा पाःन् सेसेमाङ्डिल्ले केबिरिऱ्रो, थेआङ्भेल्ले केबाःप्पेङ्ग खिनिऱ् मेःन्लो, कर सेसेमाङ्डिन्नेरो ॥

12 फुऱ्नुसाऱ्हाऱ् आबाडे फुऱ्नुसाऱ्हाऱ्रे खुनिऱ् तक्लेङ्वाओ

मेबोःक्, हेक्क्याङ् इङ्मेलेक्तुसिआङ्सेप्मा मेबाङ्घुसिरो ॥
हेक्केलरिक् पा-माहाऱ साःहाऱरे, हेक्क्याङ् साःहाऱ पा-माहाऱरे
खुनिऱ तकलेङ्वाओ मेबोःक्काङ् सेप्मा मेबाङ्घुसिरो ॥

13 खिनिऱ याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱरे
केम्जिःतिऱ, कर आत्तिल्ले कुनुप्पो थारिक् थरुऱ, खेल्लेए सेन्लप्
खोःसुऱरो ॥

किप्मा केघुःबा येम्

मत्ति २४.१५-२८, लुका २१.२०-२४

14 हेक्क्याङ् सिक्केलेःङ्बान् वाऱमा मेन्नुऱमनाबा तेन्नो येप्पा
केनिःसुम्मिल्ले यहुदियाबा मनाहाऱ कोःक्मा फाङ्जङ् हेङ्घाःत्ति
मेघेत्तिङ् मेबेःक्लरो ॥ कन् पाःन्निन् साप्ला केनिःप्पाहाऱरे
कुसिङ् निःतेम्मेऱओ!

15 हेक्क्याङ् खेन् येम्मो हिम् सम्दाङ् केवाऱबा मनाःन् चिगःक्वा
लाःसे हिम् सिगाङ् मेलाःत्नेन्लरो ॥

16 प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो केवाऱबान् हाराऱ कुसुङ्घेःक्वा लाःसे
कुहिम्मो मेनुःङ्नेन्मेबेःक्नेन्लरो ॥

17-18 खेन् येन्हाऱग मेन्छुकमा केवाऱमा नु सावामाहाऱरे लागि
साऱरिक् किप्मा केघुःबा पोःङ्लो! चुङ्वाःम्मा येम्मो खिनिऱ
खेत्तिङ्मा मेबोःङ्नेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥

19 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान्
नावागेन् चङ्ःत् नेस्सुआङ्धो अक्तङ्बा किप्मा केघुःबा तुक्खेःङ्ग
आप्फाल्लेआङ् मेम्बोःङ्डे वाऱ, हेक्क्याङ् याम्मो आप्फाल्लेआङ्
मेबोःङ्नेल्लो ॥

20 हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले कन् येन्हाऱ ताङ्सा मेजोगुन्निल्लेग
आत्तिन्नाङ् हिङ्मा मेसुक्नेन्, कर खुनेऱ सेगुसिबाहाऱ मेहिङ्गल
फाऱआङ् कन् येन्हाऱ ताङ्सा चोगुआङ् वाऱरो ॥

21 हेक्क्याड् खेन् येम्मो मनाहाऱे, ओमेत्तेम्मेऱ्, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तेन्कप्पो वाऱ इग्र खुनेऱ् खेप्पो वाऱरो लऱरिक् मेबाःत्तुर मेदाःल्ले नसाःन् मेजोगेम्सिमिन्नेऱ्ओ ॥

22 थेआड्भेल्ले इड्लेक्पा खिस्तहाऱ नु इड्लेक्पा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ मेलःन् मेदाआड् मिक्सेःन् नु निड्वाऱ केमाबा पाःन्हाऱ मेजोगुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा मनाहाऱआड् खुनिऱ सुक्सुक् इड्मेलेक्तुसिऱरो ॥

23 हेक्केःल्ले खिनिऱ सिड्सिड् लऱरेम्मेऱ्ओ ॥ कन् पाःन्हाऱ पोःड्मानुःल्ले तगिए खिनिऱ मेत्तिड्डाड् वाऱआरो ॥”

मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमेन्

मत्ति २३.२९-३१, लुका २१.२५-२८

24 “खेन् किप्पा केघुःबा तुक्खेःन् एगाड् ‘नाम्मिल्ले ओःत्ति मेबिरुन्नाड्खामाक्लो, लाबाल्ले ओःत्ति मेबिरुन्लो,

25 ताड्साक्पोबा खेःम्सिक्पाहाऱ मक्मेधाःरो, हेक्क्याड् ताड्साक्पोबा मुक्साम्हाऱ मेयड्लो ॥”*

26 हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन् खाप्पिःत्तो यम्बा मुक्साम् हेक्क्याड् मिमिदिड्डिन्नु युःर पप्पा मेन्छाम् याप्पिहाऱे मेनिःसुऱरो ॥

27 हेक्क्याड् खुनेऱ् सेगुसिबा मनाहाऱ सुम्से काक् पिसाड्लाम् ताड्साक्पाल्ले खोःप्तुबा नु इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले ताःक्तुबाओ कुमाड्लाड्बाहाऱ इक्सादिड् खाम्बेःकमो पाड्घु युःसुसिऱरो ॥”

पःत्छेऱ्बुड्मोलाम् निसाम्

मत्ति २४.३२-३५, लुका २१.२९-३३

28 “आल्ल पःत्छेऱ्बुड्मोलाम् कन् पाःन्निन् कुसिड् निःत्तेम्मेऱ्ओ-खेल्ले कुबोराःकहाऱलाम्बा कुनःक्लःम्मा

* 13:25 ०००००० ००.१०, ३४.४, योएल २.१०

हेःक्किल्ले हाड्वाःम्मा येम्मिन् निःत्ताड् त्येरो फाऱ्आड् कुसिड्केनिःत्तुम् ॥

29 हेक्केलऱरिक्के इड्गाऱ् पाःत्तुड्बा कन् काक् पाःन्हाऱ् केत्तल पेःक्पा केनिःसुम्मिल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान् निःत्ताड्डे वाऱ् फाऱ्आड् कुसिड्केनिःत्तुम्लो ॥

30 इड्गाऱ् सेक्खाए मेत्तिड्, कन् केरेक् पाःन्हाऱ् मेम्बोःड्डे थारिक् कन् मेन्छाम् थाःक्हाऱ् मेन्छिःनेन्लो ॥

31 ताड्साक्पान् नु खाम्बेःक्मान् लेक्काड् पेःक्, कर इड्गाऱ् आबाःन्जाक्हाऱ् आप्फाल्लेआड् मेलेक्नेन् मेबेःक्नेन्लो ॥”

हाःत्लेआड् येम्मिन् मेनिःसुन्

मत्ति २४.३६-४४, लुका १२.३८,४०

32 “आल्ल खेन् येम् नु येन्हाऱ् आप्फाल्ले पोःड् फाऱ्आड् आत्तिल्लेआड् मेनिःसुन् ॥ साड्ग्राम्पेदाड्बा माड्लाड्बा नु निड्वाऱ्फुसाःल्लेआड् मेनिःसुन्लो, कर पानुदिड् पाःल्लेरक् निःसुऱ्रो ॥

33 हेक्केःल्ले सिड्सिड् येक्येक् लऱरेम्मेऱ्ओ, थेआड्भेल्ले कन् येन्निन् आप्फाल्ले ताः फाऱ्आड् खिनिऱ् केन्निःसुम्मिन्लो ॥

34 कन् पाःन्निड्ग थिक् माःड्घा लाम्दिःक् चोःक्से केबेःक्पा मना कुइसिःक् चोःक्लो ॥ खेल्ले काक् कुसेवारोबाहाऱ् खुनिऱ् चोःक्मा केबोःड्बा याःम्बक्हाऱ् ओसेःन्धाक्तुसिआड् कुहिम्धाःड्हाऱ् खुनिऱ् हुक्को पिरुसिऱ्, हेक्क्याड् थिक् हिम् केगोःबा सेवारोबान् हिम् कोमा पाड्घुआड् खुनेऱ् लाम्दिःक्को पेःक्लो ॥

35 हेक्केलऱरिक् खिनिऱ्आड् आप्फाल्लेसाड् यारिप् पोःक्खेम्मेऱ्ओ, थेआड्भेल्ले हिम्दाड्बान् युःन्छिक् ताबि, सेत्तुम्भक्किल्ले ताःबि, इड्वा काःल्ले ताबि इ खाओःत्तिल्ले ताःबि? आप्फाल्ले नुःड् ताः केलऱबान् खिनिऱ् केन्निःसुम्मिन्लो ॥

36 खुनेह हक्चघत् ताःल्ले खिनिह केइप्सिआइ केनेस्सिबा केन्दुमिन्निरो ॥

37 खेल्ले चोगुल्ले, खिनिह मेत्तिइबा हेक्केए केरेक् मनाहाह सिइसिइ लहरेम्मेट फाहआइ मेत्तुइसिइलो ॥”

14

येसुःन् सेप्मा निइसेःक्

मत्ति २६.१-५, लुका २२.१-२, युहुन्ना ११.४५-५३

1 आल्ल यहृदि चोःक्युम्भो तइनाम्* नु सिदाह मेम्भःन्नेबा खरेःइ चामा येन् ताःमा नियेन्लक् वये ॥ तुम्निइवाहफुसाम्बाहाह नु साम्योथिम्साम्बाहाहरे येसुःन् आक्खेलारिक स्वाःत्ताइ तेम्माआइ सेप्माबे फाहआइ लाम् मेगोःत्तुर मेवयेरो ॥

2 कर खेइहाहरे मेबाःत्तु, “कन् तइनाम्मोग आनिह हेक्के चोःक्मा मेनुहनेन्लो, मेःन्ने फाहग्र कन् मनाहाहरे हयइक्किल्लिइ मेजोगुहरो ॥”

बेथानि पाइभेहओ येसुःन् मुर् मेहुःत्तुह

मत्ति २६.६-१३, युहुन्ना १२.१-८

3 खेन् येम्मो येसुःन् बेथानि पाइभेहओ लोगेह* तुक्मालाम् केवेःप्पा सिमोनेर कुहिम्मो वयेरो ॥ हेक्क्याइ चाजानु युडेल्ले मेन्छुमाहधक् इमेल्लुइबा पाइबोःक् फुइनामनिःइगेह केयाक्पा लेम्भालुइ पर्यामानु त्येआइ पर्यामाल्ले कुसुःप्मेन् फुन्दुआइ खेन् फुइनाम्मिन्येसुरे कुधेगेःक्पो हुक्खुरो ॥

4 कर खेहयो केवाहबा कुभा मनाहाहरे साहरिक खुनिह सिक् पोगेआइ अक्खे मेमेत्तिइइ, “कन् थेआइ चासोःक्पाइमनाबाबे?

* 14:1 □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□-□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□

* 14:3 □□□□□-□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

5 कङ्ग किप्सुम्सि (३००) युप्पायाड्डो* सड्माआड् खेन् याड्डिन् याड्गेसाड्बाहाड् पिमनासिल्ले पोःक्खेबा॥” हेक्कयाड् खेड्हाड् खेन् मेन्छुमाड्इन् मेभेःक्तुरो ॥

6 कर येसुरे खेड्हाड् मेत्तुसि, “थेआड् खेन् केभेःक्तुम्बाबे? खेन् तुक्खे मेजाःत्तेम्मिन्नेओ! खेल्लेग आलागि नुःबा चोगुआड् वारो ॥

7 याड्गेसाड्बाहाड्ग खिनिड्नुए सदादिड् मेवारो ॥ हेक्कयाड् आप्फाल्लेसाड् कम्बाड् मेप्पा केसुक्तुम्सिल्लो, कर इड्गाड्ग सदादिड् खिनिड्नु मेवारान्लो ॥

8 खेल्ले इड्गाड् नासिड्गेन् आधक्किन् लुप्पारे लागि तगिए आधेगेःक्पो फुड्नामहुःत्तुआड् वारो ॥

9 इड्गाड् सेक्खाए मेत्तिड्, इक्सादिड् खाम्बेःक्मो आत्तिसाड् सुनाइड् इड्भोःल्ले, खेप्पो कन् मेन्छुमाड्इल्ले चोगुबा कुयाःम्बक्किन् मनाहाड् मेजेक्खुआड् निड्वाड् मेड्ःत्तुरो ॥”

यहुदाःल्ले येसुःन् इड्लेक्तुड्

मत्ति २६.१४-१६, लुका २२.३-६

10 हेक्कयाड् थिक्-नेत् कुहुड्साम्बाहाड्ओ यहुदा इस्करियोत् मेप्पनाबेन् तुम्निड्वाड्फुसाम्बाहाड्ओ येसुःन् इड्लेक्तुड् फाड्आड् पेरो ॥

11 खेड्हाड् कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआड् साड्रिक् मेसःत्तेर यहुदाःन् याड् पिआसिगे फाड्आड् माड्मेहेक्तु ॥ खेन् येम्माड्धो यहुदाःल्ले येसुःन् इड्लेक्कमा फाड्आड् सुयेम् कोःप्पा हेःक्तुरो ॥

यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो येसुःन् कुहुड्साम्बाहाड्नु चा जाःड्

मत्ति २६.१७-३०, लुका २२.७-२३, युहुन्ना १३.२१-३०, १ को ११.२३-२५

* 14:5 ००००००००० ०००००००००-००००० ०००००००००० “०००००” ००००००००० ०००० ००००००००० ००००००००००० ००००००००००००

12 हेक्क्याङ् सिदाऱ मेन्भःन्नेबा खरेःङ् चामा तङ्नाम्मिल्ले थिक्सिगेःक्पा येन्नो चोःक्युम्भो तङ्नाम्मिल्लेन्मेल्लुक्साःन् सिदुङ्जभा चोःक्मा थिम् वये॥ येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “आदाङ्बे, आनिऱ आत्तो पेःक्माआङ् यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मिल्लेन्साभाङ्जाःन्यारिप् चोःक्मा केलऱबा निङ्वाऱ केगतुबे?”

13-14 हेक्केःल्ले येसुरे नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर यरुसलेम्मो पाङ्घुसि, “खिन्छिऱ येक्यक्को केलाःत्छिर केबत्छिल्ले च्वाःत् कुःन्दा केबङ्बा मनाधिकले केदुम्सिऱ॥ खेन् लाःप्पा हिम्मो थारिक् तिम्देत्छेऱ॥ हेक्क्याङ् हिम्दाङ्बान् मेत्तेत्छेऱ, ‘आनिगे सिक्साम्बाल्ले खेनेऱ अक्खे केमेत्तेआङ् केवाऱरो, तरे युङ्मा याक्फाङ्डिन् आत्तो नेबे? खेप्पो इङ्गाऱ आहुऱसाम्बाहाऱनु यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मिल्लेन्साभाङ्जाःन्चाङ्लो॥’

15 हेक्क्याङ् खेल्ले खिन्छिऱ थोःस्मा खाम्लोओ यारिप् चोःक्मनाबा लत्छा यम्बा याक्फाङ्डिन् ओसेःन्गेधाक्सिऱ॥ खेप्पोए आनिऱ साभाङ्जाःन्यारिप् चोगेत्छेऱओ॥”

16 हेक्क्याङ् खेन् नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ पेगेत्छिल्ले येसुरे पाःत्तुबा हेक्केए तुमेत्छुआङ् खेङ्हाऱरे यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मिल्लेन्साभाङ्जाःन्यारिप् चोगेत्छु॥

17 खेन् युःन्छिक् येसुःन् नु थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱ खेप्पो मेदयेरो॥

18 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे चामा तेन्नो मेजर मेयुडेल्ले येसुरे खेङ्हाऱ अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्, इङ्गाऱनु केजाबार केयुङ्बा खिनिऱओ थिक्किल्ले इङ्गाऱ इङ्गलेक्कारो॥”

19 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱ साऱरिक् निङ्साम्मो मध्येआङ्केरेक्ले खुनेऱ सेःन्दोःमा मेहेःक्तु, “दाङ्बे, केबाःत्तुबा मनाःन्

इङ्गाऱआबि?”

20 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ थिक्-नेत्तो आल्लो इङ्गाऱनु सोरिक् केजाबार केयुङ्बाधिविकल्ले इङ्गाऱ इङ्लेक्कारो ॥

21 मेन्छाम्साऱङ्ग साम्योसाप्लाओ साप्तेबा कुइसिःक्के सिःमाए पोःङ्लो ॥ कर मेन्छाम्साःन् इङ्गेलेक्पेङ्ग चिःत्ते स्येरो! खेङ्ग सामेवाःन्छिङ्ङिन्निल्लेए नुरेबारो ॥”

22 खेङ्हाऱरे मेजर मेयुङ्गल्ले येसुरे खरेःङ्ङिन् खप्सुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याङ् खेःक्खुआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसिर अक्खे मेत्तुसि, “कन् ताःक्तेम्मेऱओ, कन् इङ्गाऱ नासिङ्गेन् आधक्लो ॥”

23 हेक्क्याङ् चल्लङ्ना खोर्याःन् पक्खुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ पिरुसिआङ् केरेक्ले मेधुडुरो ॥

24 येसुरे खेङ्हाऱ याम्मो मेत्तुसि, “कन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु चोःक्मनाबा कुसङ् माङ्हुप्पेन्आमाक्खिऱरो ॥ कन् यरिक् मनाहाऱरे खुनिऱ लायोःन् वाहप्पा फाऱआङ् वादेःन्लो ॥

25 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्, आइन्नाङ्धो निङ्वाऱफुहाङ्ङुम्मो कुसङ् चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेन्धुङ्डे थारिक् याम्मो चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेधुङ्ङान्लो ॥”

26 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे माङ्सेवा साम्लोधिक् साम्मेलोःरेआङ् जैतुन कोःक्माओ मेबेरो ॥

येसुरे पत्रुसेन् केनाऱआ फाऱआङ् मेत्तुऱ

मत्ति २६.३१-३५, लुका २२.३१-३४, युहुन्ना १३.३६-३८

27 खेप्पो येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ केरेक्ले इङ्गाऱ याप्पि केलेरिऱआङ् केबिगिऱ, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे पाःत्तुआङ् पत्, ‘इङ्गाऱ मेल्लक्कम्बान् हिप्तुङ्,

हेक्क्याङ् केरेक् मेल्लुकहाऱ केरेक् पिसाङ् मेसेरो ॥”*

28 कर इङ्गाऱ सिःमेन्लाम्याम्मो हिङ्डाआङ् खिनिऱनुःल्ले तगि गालिल थुम्मो पेःक्कारो ॥”

29 पत्रुसरे येसुःन् मेत्तु, “केरेक्ले खेनेऱ केम्लेत् केमधाःसाङ् इङ्गाऱग आप्फाल्लेआङ् मेलेत्नेन्लो ॥”

30 येसुरे खेन् मेत्तु, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्नेऱ, आक्खो सेन्दिक् निलेङ् इङ्वा काःमानुःल्ले तगिए, खुनेऱ कुसिङ्मेनिःतुङ्डिन् केबाःत्तुर खेनेऱ सुम्लेङ् केनाऱआरो ॥”

31 कर पत्रुसरे हादिङ् थक्तेर मेत्तु, “मेःन्लो, इङ्गाऱग खेनेऱनु सिःमा पोःङ्साङ् आप्फाल्लेआङ् मेनाऱनेन्लो ॥” वेऱ हऱसाम्बाहाऱरेआङ् बा हेक्केए मेबाःत्तुरो ॥

येसुःन् गेतसमनिओ तुवा चोःक्

मत्ति २६.३६-४६, लुका २२.३९-४६

32 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ गेतसमनि मेप्पनाबा जैतुन सिङ्लाओ मेबे ॥ येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, “तुवा चोगुङ्डिल्ले खिनिऱ कप्पो युङ्ग्मेऱओ ॥”

33 हेक्क्याङ् खुनेऱ पत्रुस, याकुब, नु युहुन्नासि तेऱरुसि ॥ खुनेऱ साऱरिक् कुनिङ्वाऱ तुगेआङ् निङ्साम्मो थ्ये ॥

34 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱग मिङ्वारे योःन्दाङ्डाङ् सिःमालिङ्धो थारिक् केराङ्डाङ् वाऱआरो ॥ खिनिऱ कप्पो चाङ्जाङ्डाङ् युङ्ग्मेऱओ ॥”

35 खुनेऱ मिसाक् नानाक् पेआङ् साम्बोःन् फन्छिङ्ळ तुवा चोगु, “पोःङ्ने फाऱग्र कन् इनोगेन् तुक्खेःन् आसम्दाङ् मेदानेन्ल ॥

36 पानुदिङ् आम्बौ, खेनेऱ केलागिग काक् पोःङ्मा सुक् ॥ कन् इनोगेन् तुक्खेरेन् खोर्याःन् इङ्गाऱओलाम् खेत्तेदेःसेऱओ, कर

* 14:27 □□□□□□ □□.७

हेक्केसाङ् आनिङ्वाऱ हेक्केग मेःन्, कर केनिङ्वाऱ हेक्केए पोःङ्लरो ॥”

37 हेक्क्याङ् खुनेऱ नुःक्खेल्ले खेन् सुम्बाङ् कुहुऱसाम्बाहाऱग मेइप्सेआङ् मेनेस्सेबा तुमुसि ॥ हेक्क्याङ् पत्रुसेन् मेत्तु, “सिमोने, थेआङ् केइप्सेबा? कुमुक्थिक्काङ् चाङ्जाङ्डाङ् युड्मा केन्छुक्तुन्बि?

38 हङ्साऱमाओ मेध्येऱइगेन्ल फाऱआङ् निङ्वाऱ चाङ्जाङ्डाङ् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥ खिनिऱ निङ्वाऱइल्ले नुःरिक्काङ् चोःक्मा केगोःत्तुम्, कर खिनिऱ नासिङ्गेन् थक्किङ्ग मेधुम्मिन्बाल्ले चोगुल्ले केन्छुक्तुम्मिल्लो ॥”

39 याम्मो खुनेऱ पेआङ् आन्देःन् हेक्के पाःत्तुर तुवा चोगु ॥

40 खुनेऱ नुःक्खे फेरेल्ले याम्मो कुहुऱसाम्बाहाऱ मेइप्सेआङ् मेनेस्सेबा तुमुसि, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ मिक्युःमाल्ले साऱरिक् तरुसिआङ् मेवये ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे आक्खे पाःप्माबे फाऱआङ् थेआङ् निङ्वाऱ मेङ्गतुन्लो ॥

41 हेक्क्याङ् खुनेऱ सुम्लेङ्डो नुःक्खे फेरेआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ आल्लसाङ् केनासिआङ् केइप्सिआङ् केनेस्सिबि? आल्ल पोःक्खेरो! ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् लायोबाहाऱरे खुनिऱ हुक्को थाःमा येम्मिन् त्येरो ॥

42 पोगेम्मेऱ, कप्पोलाम् पिगि! ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाऱ याप्पि इङ्गेलेक्पेन्खा फेन्ल पत्तो!”

येसुःन् मेदेम्सुऱ

मत्ति २६.४७-५६, लुका २२.४७-५३, युहुन्ना १८.३-१२

43 हेक्केलऱरिक् खुनेऱ पारेर पत्छेल्लेसा थिक्-नेत्तु कुहुऱसाम्बाहाऱओबा यहुदा मेप्पनाबेन् खेप्पो केरे त्ये ॥ खुनेऱनु तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ, साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु यहुदि

तुम्लाम्लोःबाहारै मेबाङ्घुसिबा ताभे नु तक्काःत् केगप्पा यरिक् मनाहारआङ् मेवयेरो ॥

44 आल्ल येसुःन् इङ्गेलेक्पेल्ले आत्तिन् मनाःन् इङ्गात् चुप् मेत्तुङ्, खेन् तेम्सेम्मेत्तुआङ् तेत्तेम्मेत्तु लत्तुरिक् मिक्सेःन् पिरुसिआङ् वयेरो ॥

45 यहुदाःन् केरेनुमेःन्ने येसुरो पेआङ् “सिक्साम्बे” मेत्तुर चुप् मेत्तुरो ॥

46 हेक्क्याङ् वेत्तु मनाहारै येसुःन् हुक् मेयाक्तुआङ्मेदेम्सुरो ॥

47 खेप्पो केयेप्पाहारओ थिक्किल्ले ताभेःन् तरप् फिःक्खुआङ् मानिङ्वात्तुफुसाम्बाल्ले कुसेवारोबान् चेत्तुल्ले कुनेक्खोत्तुबान् पेत्तु थाःसुरो ॥

48 येसुरे खेङ्हात्तु मेत्तुसि, “इङ्गात् हाङ्बिप्पुङ् केजोःक्पाआबि? थेआङ् इङ्गात् आदेम्से ताभे हेक्क्याङ् तक्काःत्तु केद्वेत्तुइबे?

49 इङ्गात्तु थिक्क्याःन्धक्सा माङ्हिम् लक्खुम्पो निसाम् हुत्तुइसे वयाङ्बा हेक्केसाङ् याप्पि केन्देम्सिन्, कर साम्योसाप्पलाओ केबप्पेन्केत्तुल फात्तुआङ् अक्खे पोःक्खेबरो ॥”

50 हेक्क्याङ् केरेक् कुहुत्तुसाम्बाहारै खुनेत्तु पक्केधःआङ् मेघेत्तुत्तुङ् मेबेरो ॥

51 खेप्पो थिक् नालिङ्गेन् थाङ्बेन्निन्नेल्ले सुङ्घेःक्वाःन् हेम्सिङ्ङेत्तुआङ् येसुरे कुएःक् कुएःक् तिःक्त्तुर वये ॥ खेन् मनासुम्हारै खेन् तेम्मा मेगोःत्तुल्ले

52 सुङ्घेःक्वाःन् पक्थःआङ् लेक्काबेधिःक् लोःक्ते पेरो ॥

येसुःन् येजुम्भो तगि मेदेत्तुरुत्तु

मत्ति २६.५७-६८, लुका २२.५४-५५, ६३-७१, युहुन्ना १८.१३-१४, १९-२४

53 हेक्क्याड् खेड्हाऱे येसुःन् मानिड्वाऱफुसाम्बाल्ले कुहिम्मो मेदेऱरु ॥ खेप्पो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ, यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ नु साम्थोथिम्साम्बाहाऱ मेजुप्सेआड् मेवयेरो ॥

54 पत्रुसेल्लेआड् माःड्घालाम् येसुःन् तिम्दुर मानिड्वाऱफुसाम्बाल्ले कुलक्खुम्मो थारिक् केरे ॥ खेप्पो सेवारोबाहाऱनु मिजाऱनु युडे ॥

55 आल्ल तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि येजुम्भोरेन् काक् पासिड्पादाड्लाहाऱे येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिड् पिमा फाऱआड् खुनेऱ कुदक्लेड्वाओ फोत्याबा आप्तिकहाऱ मेगोःतु, कर थेआड् मेड्घोःसुन्लो ॥

56 यरिक् फोत्याबा आप्तिक् केगुःप्पाहाऱ येसुरे कुदक्लेड्वाओ मेबारे, कर खुनिऱ पाःन् मेदडेन्लो ॥

57 हेक्क्याड् कुभा मनाहाऱे मेबोगेआड् येसुरे कुदक्लेड्वाओ अक्खेलऱरिक् इड्लेक् पाःन् मेबाःतु,

58 “आनिगे येसुरे अक्खे पाःतुबा खेप्सुम्बेरो, ‘कन् मनाहाऱे मेजोगुबा माड्हिम्मिन् यस्सुड्डाड् सुम्येन् एगाड्, मनाहाऱे मेम्भाऱए, वेऱ माड्हिम्मिन् चोगुड्लो ॥’ ”

59 हेक्केसाड् खेड्हाऱे येसुरे कुमेन्नो इड्लेक् मेबाःतुबा पाःन्निन् मेदडेन्लो ॥

60 हेक्केःल्ले मानिड्वाऱफुसाम्बान् केरेक्ले खुनिऱ तगि पोगेआड् येसुःन् सेःन्दोसु, “कन् मनाहाऱे केदक्लेड्वाओ पिरेत्छुबा तोःन्दिल्ले कुयाःम्बेओ थेआड् खेनेऱ नोगप् केम्बिरुन्छिन्बाबे?”

61 कर येसुरे थेआड् नोगप् मेम्बिसिड्डे स्वाःत् येबे ॥ याम्मो मानिड्वाऱफुसाम्बाल्ले सेःन्दोसु, “खेनेऱ मुऱइसाम्दाड्बा निड्वाऱफुसाः ख्रिस्तनेबि?”

62 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “ओरो, इङ्गाऱआरो! कर इङ्गाऱ मेत्तिङ्, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् मुक्साम्दाङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्डाबा नु साङ्ग्राम्पेदाङ्डोनु खाप्मिःत्तो युःआबा केनिःसुम्लो ॥”

63 हेक्क्याङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुसाक्केन् ओसेःन्धाक्तुसिर आबाडे कुदेःत्तिन् थेःक्खुआङ्अक्खे पाःत्तु, “आल्ल आनिऱ वेऱ तोःन्दिहाऱ थेआङ् चाहाबा आजोगेबे?

64 कल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुदक्केङ्वाओ माङ्चेऱया पाःन्पाःत्तुबान् खिनिऱ केघेप्सुम्लो ॥ आल्ल थेमा केङ्ःत्तुम्बे?”

खेप्पो केवाऱबा मनाहाऱरे खुनेऱ सिःमेल्ले खुम्दिङ् खोःमाए पोःङ् फाऱआङ् मेमेत्तु ॥

65 हेक्क्याङ् कुभारे खुनेऱ थ्याःत् मेधोःक्खुआङ् कुभारे कुमिक्केन् मेदेप्तुआङ् खुनिऱ हुक्पुत्तिल्ले मेलक्तुर “माङ्निङ्वाऱपाःन् पारेऱ, हाःत्ले केहिप्तेबे?” मेमेत्तु ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ केगोःबा थक्सुबाहाऱरे मेदेऱरुआङ् मेहिप्तुरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् नाऱरुऱ

मत्ति २६.६९-७५, लुका २२.५६-६२, युहुन्ना १८.१५-१८, २५-२७

66 पत्रुसेन् यो लक्खुम्मो वयेल्ले मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुसेवारोमा चुक्माधिक् खेप्पो त्येआङ्

67 पत्रुसेन् मिजाऱनु युङ्गेबा निःसुआङ् कुबेसाङ् पेआङ् नुःरिक् ओमेत्तुर मेत्तु, “खेनेऱग नासरि येसुःन्नु केवये मेःम्बि?”

68 कर पत्रुसरे खेन् नाऱरुऱ मेत्तु, “इङ्गाऱ खुनेऱ कुसिङ्मेनिःत्तुङ्डिन्लो! खेनेऱ थे केबाःत्तुबा इ?” हेक्क्याङ् खुनेऱ लाःक्कात् पेःक्का लाम्धेःप् लेप्माङ् चत्छिङ् ॥ हेक्क्याङ् बा खेन् येम्मो इङ्वा काःसे ॥

69 हेक्क्याङ् खेन् सेवारोमा चुक्मेन् याम्मो त्येआङ् खेप्पो पत्रुसेन् निःसुआङ् कुधिरि केयेप्पा मनाहाऱ मेत्तुसि, “कन् मनाःङ्ग येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱओ थिक्लो ॥”

70 कर पत्रुसरे याम्मो नाऱरु ॥

याङ्सि खेप्पो केवाऱबा मनाहाऱरे खुनेऱ मेनिःसुआङ् मेमेत्तु, “सेक्खासाङ् खेङ्हाऱओ खेनेऱ थिक्नेरो, थेआङ्भेल्ले खेनेऱआङ् गालिललाम् केदयेबारो ॥”

71 हेक्केःल्ले पत्रुसरे माङ्हेक्सिङ्गल अक्खे मेत्तुसि, “कन् मनाःन् हाःत् इ फाऱआङ् मेनिःसुङ्गिङ्गलो! खिनिऱ थेमा केबाःत्तुम्बा इ?”

72 खिमो इङ्वाःन् निसिगेःक् लेङ् काःसेरो ॥ हेक्क्याङ् पत्रुसरे “निलेङ् इङ्वा काःमानुःल्ले तगि खेनेऱ सुम्लेङ् केनाऱआरो” फाऱआङ् येसुरे मेत्तुबा पाःन्निन् निङ्वाऱ इःत्तुआङ् साऱरिक् हाबेरो ॥

15

पिलातसरे येसुरे कुघासेन् लोःन्दुऱ

युहुन्ना १८.२८-१९.१६, मत्ति २७.१-२, ११-१४, लुका २३.१-५

1 कुनाम्दाःप्पा खाओःत्तेर पत्छेल्लेसा तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ, यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ, साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु काक् यक्चुम्भोबा मनाहाऱ चुम्लुङ् मेजोगे ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे येसुःन् इमेघेःक्खु हेक्क्याङ् रोमि सुहाङ्गेम्बा पिलातसरो* मेदेऱरुरो ॥

2 पिलातसरे येसुःन् अक्खे मेत्तुर सेःन्दोसु, “सेक्खा खेनेऱ यहुदि हाङ्नेबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “खेङ्ग खेनेऱए केबाःत्तुर केबत्तो ॥”

* 15:1 □□□□□-□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□

3 तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे येसुःन् यरिक् पाःन्नो आप्तिक् मेगुःत्तु ॥

4 हेक्केःल्ले पिलातसरे याम्मो सेःन्दोसु, “ओमेतेऱ, कम्म्याक् यरिक् आप्तिक् केम्गुःतेआङ् वाऱरो ॥ खेनेऱ थेआङ् केम्बाःत्नेन्बाबे?”

5 कर येसुरे थेआङ् नोगप् मेबिरुन्निल्ले पिलातसरे कुनिङ्वाऱ मयेरो ॥

पिलातसरे येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् पिरुऱ

मत्ति २७.१५-२६, लुका २३.१३-२५, युहुन्ना १८.३९-१९.१६

6 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मो लत्छा साक्पा केधाःबा मनाःन् मनाहाऱरे लेरे आबिरेऱ फाऱआङ् पेलि मेभाक्तुल्ले सुहाङ्गेम्बाल्ले लेप्पा थिम् कत्तुरो ॥

7 खेन् येम्मो बरब्बास मेप्पनाबा साक्पा केधाःबाधिक् वये ॥ खेल्ले हाङ्बिफ्युङ् पोःक्खेल्ले हयङ्तेङ्धङ्डो वेऱ मनाहाऱनु तङ्सिङ्डाङ् यरिक् मनाहाऱ सेरुसिआङ् वये ॥

8 हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाऱ पिलातसरो मेद्वेआङ् सदादिङ् केजोगुबा हेक्के चोगे आबिरेऱ फाऱआङ् पेलि मेभाक्तु ॥

9 पिलातसरे खेङ्हाऱ सेःन्दोसुसि, “यहुदि हाङ्डिन् लेरुङ् पिनिङ्बि?”

10 थेआङ्भेल्ले तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे येसुःन्नामेहेत्तुआङ् खुनेऱओ हुक्मेसुप्तुबा पाःन्निन् कुसिङ्निःत्तुआङ् वये ॥

11 कर तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे मनाहाऱ येसुरे कुलेक्वाओ बरब्बासेन्ने लेरे आबिरेऱओ फाऱआङ् मेहुसुसिआङ् मेवयेरो ॥

12 पिलातसरे खेङ्हाऱ याम्मो सेःन्दोसुसि, “यहुदि हाङ् केमेत्तुम्बा मनाःन् इङ्गाऱ थे मेत्तुङ्बाबे?”

13 कर खेङ्हाऱ याम्मो मेअःक्ते, “खेन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्माए पोःङ् ॥”

14 पिलातसरे याम्मो मेत्तुसि, “थेआड्बे? खेल्ले थे याःम्बक् फेःन्दुआड् वाऱ्बे?”

कर खेड्हाऱ् आल्लसाड् साऱ्ऱिक् मेअःक्ते, “खेन् सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःन्देऱ्!”

15 पिलातसरे खेड्हाऱ्ऱे खुनिऱ् निड्वाऱ् ताःमा पिमासि फाऱ्आड् बरब्बासेन लेरु पिरुसि, कर येसुःन् तेःम्भुक् याक् पाड्घुसिआड् सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःम्मा फाऱ्आड् रोमि थक्सुबाहाऱ् हुक्सुप्तुसिरो ॥

थक्सुबाहाऱ्ऱे येसुःन् किनाःन्दि मेबिरुऱ्

मत्ति २७.२७-३१, युहुन्ना १९.२-३

16 हेक्क्याड् सुहाड्गेम्बाल्ले कुधक्सुबाहाऱ्ऱे येसुःन् खुनिऱ् तुरा यक्को मेदेऱ्ऱुआड् खेप्पो तुराबा काक् थक्सुबाहाऱ् कुधिरि मेजुप्से ॥

17 हेक्क्याड् खुनेऱ् कुदेःत्तिन् मेभेन्दु मेबिरुआड् परान्ला हाड्देःत्तिन् मेजाक्तु, तिड्ग्रेःक् तिचः मेभयुआड् मेघुःक्तु,

18 हेक्क्याड् खुनेऱ् “यहुदि हाड्डे, तियाहा!” मेमेतुर सेवा मेमेत्तु ॥

19 हेक्क्याड् एत्लेड् तक्काःत्तिल्ले कुधेगेःक्पेन्मेघाक्खुर, थ्याःत् मेधोःक्खु, हेक्क्याड् खुनेऱ् कुदगि मेबेआड् थुड्बोहजऱ् मेयुड्सिड्ल सेवा मेमेत्तुरो ॥

20 अक्खेलऱ्ऱिक् किनाःन्दि मेबिरु मेसुरुआड् खेन् परान्ला तेःत्तिन् मेभेन्दुआड् कुदेःत्तिन् मेजाक्तु ॥ हेक्क्याड् खेन् थक्सुबाहाऱ्ऱे खुनेऱ् सिलाम्साक्मा सिड्डो फोःन्छे मेदेऱ्ऱुरो ॥

येसुःन् सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दुऱ्

मत्ति २७.३२-४४, लुका २३.२६-४३, युहुन्ना १९.१७-२७

21 खेन् येम्मो अलेक्जेन्दर नु रुफसरे खुन्छिऱ् पाः सिमोन मेप्पनाबा साइरेनि येक्यक्को केयुड्बेन् पाड्भेऱ्लाम् फेरेऱ्

पत्छेबा थक्सुबाहारै मेदुमुआङ् येसुरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्ङिन् साक्केल्लेक् पङ्मा मेबाङ्घु ॥

22 खेङ्हारै गलगथा मेप्पनाबा कोःक्माओ मेदेरु (गलगथा फाङ्ङुग मिक्खोःक्पा पोःङ्लो) ॥

23 हेक्क्याङ् मुरं मेप्पनाबा सिदाङ् फुप्पनाबा चेक्केक्सेङ् थिःन् मेधुङ्घु, कर येसुरे मेधुङ्घु ॥

24 हेक्क्याङ् खुनेङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दु, हेक्क्याङ् कुदेःत्हाङ् हाःत्छिङ्मा फाङ्आङ् खेङ्हारै तण्याःन्सोःन् मेगेसुरो ॥

25 खेङ्हारै खुनेङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दुल्ले तानाम्बा कुमुक् फाङ्सि (९) मुक्तेआङ् वयेरो ॥

26 हेक्क्याङ् येसुरे कुधेगेःक् सम्दाङ् यहुदिहारै खुनेङ् हाङ् लहरिक् आप्तिक् सक्किन् मेसाप्तुआङ् मेभत्छु ॥

27-28 खुनेङ्नुए कुभेन्छाङ् नु कुजुप्साङ्बा सिलाम्साक्मा सिङ्हारै सम्दाङ् नेप्फु फाःन्दाहाङ् थक्सुबाहारै मेभोःन्दुसिरो ॥ ((अक्खेलहरिक् “खुनेङ् पाःन् केभेःम्बाहारनु सोरिक् मेजोगु”* लहरिक् साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् केबप्पा पाःन्निन् केरेरो ॥))

29 खेप्पोलाम् लाङ्गेघेःक्पा मनाहारैआङ् खुनेङ् थेगेःक्पेन्मेहिकखुर अक्खेलहरिक् खुनेङ् किनाःन्दि मेबिरु, “खेनेङ्ग माङ्हिम्मिन् केयःबाआङ् सुम्येन्नो केजोःक्पे,

30 खेनेङ् सिलाम्साक्मा सिङ्ङोलाम् यो थ्येङ्आङ् आबाडे सेःप्सिङ्ङेङ् ॥”

31 हेक्केलहरिक्के तुम्निङ्वाङ्फुसाम्बाहारै नु साम्योथिम्माम्बाहारैआङ् खुनेङ् किनाःन्दि मेबिरु अक्खे मेबाःत्तु, “खेल्ले वेङ् मनाहारैग ताङ्सेःप्तुसि, कर खुनेङ् आबाडेग सेःप्सिङ्मा मेसुक्सिङ्ङिन्लो ॥

* 15:27-28 ०००००० ००.१२

32 खुनेऱ सेक्खाए इस्राइलस्मा हाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तने फाऱग्र, हाराऱ सिलाम्साकमा सिड्सम्दाड्नु यो थाःर, हेक्क्याड् खेन् निःसुम्बेआड् नसाःन् चोगुम्बेऱरो ॥” खुनेऱनुए मेभोःन्दुसिबा खेन् फाःन्दाहाऱरेआड् खुनेऱ किनाःन्दि पिरेत्छुरो ॥

येसुरे कुसिःमेन्

मत्ति २७.४५-५६, लुका २३.४४-४९, युहुन्ना १९.२८-३०

33 हेक्क्याड् लेन्दिक् कुमुक् थिक्-नेत्ताड्धो कुमुक् सुम्सि थारिक् खादाम्माल्ले खेन् लाजेऱइन्सिदेप् तेप्तुरो ॥

34 कुमुक् सुम्सि मुक्तेर पत्छेल्ले येसुःन् अक्खेलऱरिक् यम्बा इक्लाओ अःक्ते, “एलोइ, एलोइ, लामा सबखथानि?” खेन् फाऱइड्ग “आनिड्वाऱफुमाड्डे, आनिड्वाऱफुमाड्डे, थेआड् केलेराड् केदेःसाड्बे?” पोःड्लो ॥

35 खेप्पो केयेप्पा कुभारे खेन् मेघेप्सुआड् अक्खे मेबाःत्तु, “खेल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्* उःत्तुर पत्तलो ॥”

36 खेड्हाऱओ लत्छा मनाधिक् खिमो लोःक्तेर पेआड् खिगाक्माःन् केसुःप्पा चेल्लेक्सेऱ थिःओ निःप्सु हेक्क्याड् तक्काःत्तिल्ले कुसम्मो फत्छु हेक्क्याड् येसुरे पिःत्तु थुडुर फाऱआड् कुमुराओ थुप्तु पिरुआड् अक्खे पाःत्तु, “लु ओमेत्तुम् सारुरुम्! एलियाःन् युःआड् खुनेऱ थाःसुऱबि मेःम्बि?”

37 हेक्क्याड् येसुःन् याम्मो यम्बा इक्लाओ अःक्तेआड्कुसक्मा पेरो ॥

38 खिमो माड्हिम्मोबा फोःन्दाःन् थोनु यो थारिक् खेल्लेक् तेःक्खे ॥

* 15:35 □□□□□-□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
“□□□□□” □□□□□□□□ “□□□□□” □□□□□□□□□□□□, हेक्क्याड्खेन् फाऱइन्
“आनिड्वाऱफुमाड्डे” पोःड्लो ॥

39 येसुःन् मेभोःन्दुबा सिलाम्साक्मा सिङ् तगि केयेप्पा रोमि थक्तुम्बाल्ले अक्खेलरिक् खुनेः स्येबान्ओमेत्तुर पाःत्तु, “सेक्खासाङ् कन् मनाःन् निङ्वाःफुसाःए वयेरेत्छ ॥”

40 खेप्पो माःङ्घालाम् कुभा मेन्छुमाहाः ओमइ मेयेबे ॥ खेङ्हाःओ मरियम मग्दलिनि, चुक्पा याकुब नु युसुफरे खुन्छिः मा मरियम नु सालोमिसि मेवयेरो ॥

41 येसुःन् गालिलओ वयेल्ले खेङ्हाःरे येसुःन् मेदिःक्तुर कुभाः मेबिरुर मेवये ॥ खेप्पो यरुसलेम थारिक् येसुःन्नु केदाःबा वेः मेन्छुमाहाःआङ् यरिक् मेवयेरो ॥

येसुःन् मेहुम्सुः

मत्ति २७.५७-६१, लुका २३.५०-५६, युहुन्ना १९.३८-४२

42-43 आल्ल युःन्छिक् पोःक्खेल्ले आरिमाथिया पाङ्जुम्बा युसुफेन् खेप्पो त्ये ॥ खुनेः यहुदि येजुम्भोरे मिङ्सो इङ्धाःङ्साबा पासिङ्पादाङ्ला नु निङ्वाःफुहाङ्जुम् केहाङ्बाआङ् केवाःबा वयेरो ॥ खेन् यारिप् चोःक्मा येम्वये (नाःम्सिङ्येन्निन् कुदाःन्दिक्मा वये) ॥ हेक्केःल्ले खेन् आःन्छिङ्डाङ् पिलातसरो पे हेक्क्याङ् येसुरे कुधक्किन् नाःक्तुरो ॥

44 पिलातसरे येसुःन् आन्देःन्छा स्येबा खेप्सुआङ् कुनिङ्वाः मये ॥ हेक्क्याङ् खेल्ले खेन् थक्तुम्बान् उःत्तुआङ् येसुःन् आन्देःन्छा स्येबाबि मेःम्बि फाःआङ् सेःन्दोसु ॥

45 खेल्ले थक्तुम्बेल्लोलाम् येसुःन् आन्देःन्छा स्येबा पाःन्निन् खेप्सुआङ् युसुफेन् येसुरे कुधक्किन् तेःमा पाङ्घुरो ॥

46 हेक्केःल्ले युसुफरे नुःबा चे तेःत्तिन् इङ्, हेक्क्याङ् येसुरे कुधक्किन् सिलाम्साक्मा सिङ्डोनु थाःसुआङ् खेन् तेःत्तिल्ले कित्तुआङ् लुङ्डो खोःम्मनाबा इप्पुङ्डो नेस्सुरो ॥ हेक्क्याङ् इप्पुङ्डिल्ले कुमुराओ लाःक्कात्लाम् यम्बा लुङ्डिन् इसुधःरो ॥

47 मरियम मगदलिनि नु युसुफरे कुम्मा मरियमरे येसुरे कुधक्किन् मेनेस्सुबा तेन्निन् मिक्सेःन् मेत्तेच्छुरो ॥

16

येसुःन् सिःमेन्लाम् हिड्

मत्ति २८.१-८, लुका २४.१-१२, युहुन्ना २०.१-१०

1 आल्ल नाःम्सिड्मा येन् काःक्तुआड् मरियम मगदलिनि, याकुबरे कुम्मा मरियम नु सालोमिसिरे मुरःन् येसुरे कुधक्को हुःप्पा फाःआड् मेइडु ॥

2 हेक्क्याड् तेनेबा येन्नो खाओःतेर पत्छेल्ले खेड्हाः येसुःन् मेनेस्सुबा इप्पुड्डो मेधाःसिड् ॥

3 हेक्क्याड् लाम्मो मेबेर मेबत्छेल्ले खेड्हाः अक्खे मेमेत्छिड्, “आनिः लागि खेन् इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ मेयेप्सुबा यम्बा लुड्डिन् हाःत्ले आइन्आबिबाबे?”

4 हेक्क्याड् खेड्हाः खेप्पो मेगेरेआड् ओमेमेत्तुल्ले इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ केयेप्पा लुड्डिन् थिक्केप्पाड् मेइसुआड् नेस्सेबा मेनिःसु ॥ खेन् लुड्डिन् साःरिक् यम्बा चोगे ॥

5 खेड्हाः सिगाड् मेलाःस्सेल्ले खेप्पो फःदाड्बा तेःत् केजाड्बा नालिङ्गेन् थाड्बेन्धिक् चुप्पाड् लेप्पाड् येबेबा मेनिःसुआड् खुनिः निड्वाः मयेरो ॥

6 खेल्ले खेड्हाः मेत्तुसि, “खिनिः निड्वाः मेमयेम्मिन्नेःओ! खिनिः सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दुबा नासरतबा येसुःन् केगोःत्तुम्बा मेःम्बि? खुनेःग कप्पो होःप्लो! खुनेःग सिःमेन्लाम् याम्मो हिडे, मेःन्ने फाःग्र खुनेः मेनेस्सुबादेन्निन् ओमेत्तेम्मेःओ ॥

7 खिनिः पेगेम्मेःआड् कुहुःसाम्बाहाः नु पत्रुसेन् कन् इड्घड्डिन् पिरेम्मिम्मेः, ‘खुनेः तगि केमेत्तिबा हेक्केए

खिनिऱनुःल्ले तगि गालिलओ पेःक्लो, हेक्क्याड् खेतथोए खुनेऱ केदुमुल्लो ॥’ ”

8 हेक्क्याड् खेड्हाऱ इप्पुड्लाम् लाःक्कात् मेलःन्देआड् मेलोःक्ते, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ साऱरिक् मेगिसेआड् मेवयेरो ॥ खेड्हाऱरे हाःत्ताड् थेआड् मेम्मेत्तुन् ॥

येसुःन् मरियम मगदलिनरो ओसेःन्धाक्सिड्

मत्ति २८.९-२०, लुका २४.१३-५३, युहुन्ना २०.११-२३

9 ((आल्ल तेनेबा येन्नो खाओःत्तेर पत्छेल्ले येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआड् मरियम मगदलिनरो ओसेःन्धाक्सिड्लो ॥ खेल्लोलाम् नुसि फेन्साम्हाऱ येसुरे नाःतु लःत्तुसिआड् वये ॥

10 मरियम मगदलिनिःन् पेआड् येसुःन् तुमुबा पाःन्निन् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि ॥ खेड्हाऱ मेरिड् थक्नु मेहाबेर मेवयेरो ॥

11 खेड्हाऱरे येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबा नु खेल्ले निःसुबा पाःन्निन् मेघेप्सुसाड् नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥

येसुःन् नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱरो ओसेःन्धाक्सिड्

लुका २४.१३-३५

12 खेड्हाऱओ नेप्फु हुऱसाम्बाहाऱ पाड्भेऱओ पेगेत्छिर पत्छेत्छिल्ले येसुःन् कुसिड्निःप्मेन्देप्मना पोःक्खेआड् खेड्हाऱओ ओसेःन्धाक्सिड्लो ॥

13 हेक्क्याड् खेड्हाऱ नेप्पाड् नुःक्खेत्छिआड् खुन्छिऱ निःसेत्छुबा पाःन्निन् वेऱहाऱ चेक्तेत्छु, कर खेड्हाऱरे नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥

येसुःन् थिक्-थिक् कुहुऱसाम्बारो ओसेःन्धाक्सिड्

मत्ति २८.१६-२०, लुका २४.३६-४९, युहुन्ना २०.१९-२३, सेःक्युक्मिबाहाऱ १.६-८

14 याङ्सि थिक्-थिक् (११) हुऱसाम्बाहाऱे मेजर मेयुङेल्ले येसुःन् खेप्पो ओसेःन्धाक्सिङ् ॥ हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ फेःक्तुसि, थेआङ्भेल्ले खुनिऱ नसाःन् सुःम्मान् नु निङ्वाऱ थुङ्माल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱे खुनेऱ सिःमेःन्लाम् याम्मो हिङ्बा केनिःबाहाऱे खुनिऱ पाःन्निन् नसाःन् मेःन्जोगुन्लो ॥

15 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “आल्ल खिनिऱ काक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो पेगेम्मेऱआङ् केरेक् मेःन्छाम्गेन् याप्मिहाऱ कन् सुनाइङ्डिन् इङ्भोःसेम्सिम्मेऱओ!

16 हेक्क्याङ् नसाःन् केजोःक्पा नु बप्तिस्मा केबोःङ्बाल्ले सेःन्लप् खोःसुऱ, कर नसाःन् मेःन्जोःक्मनाबाल्ले खासेःन्नो थाआङ् खुम्दिङ् खोःसुऱरो ॥

17 नसाःन् केजोःक्पाहाऱ कन् मिक्सेःन्निल्ले काप्तुसिरो-खेङ्हाऱे इङ्गाऱ आमिङ्डो फेःन्साम्हाऱ मेःनाःत्तुसिऱ, हेक्क्याङ् कुसङ् पाःन्दाङ्हाऱ मेबाःत्तुऱरो ॥

18 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे असेःक्पाहाऱ मेदेम्सुसिऱ, निङ् केयाक्पा च्या मेधुङुसाङ् थेआङ् हम् मेम्बोःङ्डिन्लो ॥ हेक्क्याङ् केदुक्पा केयऱबाहाऱ सम्दाङ् हुक् मेनेःस्सु मेबिरुसिल्ले खेङ्हाऱ मेवेःत्लो ॥”

येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो पेःक्

लुका २४.५०-५३, सेःक्युक्मिबाहाऱ १.९-११

19 हेक्क्याङ् दाङ्बा येसुरे हेक्के पाःत्तु सुरुआङ् खुनेऱ थाःङ्धाःङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेप्माङ् थो पक्खेर पेआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्सिङ्लो ॥

20 हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱे काक् पिसाङ् मेबेआङ् सुनाइङ् मेसेःसुरो ॥ दाङ्बाल्लेआङ् खुनिऱलाम् याःम्बक् चोगुर यरिक् निङ्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्निल्ले सुनाइङ्डिन् सेक्खारो फाऱआङ् ओसेःन्दाङ् चोगुरो ॥))

Yesu khristarε kunisaam
New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limbu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Limbu (Devanagari)

Annapurna SIL script necessary to read

lim

Nepal

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789937217637

The New Testament

in Limbu

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1f7c9586-188f-5463-80d8-d2bbafbcfacf